

taxat est ampla, nonnunquam etiam tres, modò fuscus omninò coloris, ex albo pallefcens, modò flauus fuligine infecti, singuli autem maculis, albis, & nigris summâ parte notati, vt rubetæ colorè, præsertim fuscus, valde referre videatur: pars inferna alba est, leuibus striis subfuscis, à pediculo in oras excurrentibus distincta.

Tertiam reliquis maiorem, & orbiculatæ prorsus in plano figuræ, cuius diameter trium vnciarum est, supernè albam, cui rubescens aliquantulum color est admixtus, & raræ pallefcens maculæ inspersæ: inferna pars quodammodò pallefcit, & frequentibus fuliginosis striis, à pediculo minimum digitum crasso, ad extremas vsque oras secta.

C. Bauh. pin. Fungus noxius 14. siue Fungus buffonius orbiculatus.

FVNGI RANARVM, ALBI, PERNICIOSI.
CAP. LXV.

Est hoc Fungorum noxiorum 13. genus Clusii, secundum vias & semitas in cæuis siluis proueniens extremo Augusto: quod Vngari *Wrselcm terewng omba*, h. e. ad semitas nascentem Fungum: Germani autem *froschen stüel* / quasi ranarum sedem appellant, quoniam ranæ his libenter insidere conspiciuntur.

Discrimen

In hoc genere, inquit Clusius, obseruare licet discrimen quoddam, sed illud ex ætate duntaxat proueniens: nam recens nati corpus, ad binarum vnciarum latitudinem non pertingit, & supernâ parte candicans, fuligine quadam infectum est: infernâ etiam eiusdem coloris, sed raris striis, vixque apparentibus præditum: vbi autem adoleuit, maiorem habet latitudinem, quatuor videlicet vnciarum, & in orbem ferè circinatam est, immaculati supernè candoris, nisi orbis centrum palleret: inferna pars etiam candida est, multis purpurascens striis exarata: pediculus gracilis & longus.

Synon:

C. Bauh. pin. Fungus noxius 20. siue Fungus latus orbicularis candidus.

FVNGI QVODAMMODO ORBICVLATI atro-rufescentes perniciosi.
CAP. LXVI.

Tempus

Circa Solstitium æstiuum inuenitur hoc genus perniciosorum Fungorum quod nomen est Clusii, in siluis nascens: quod Vngari *Borsos gomba* / Germani *hohen schwammen* nominant, quia crasso tumente sit corpore: nam satis breui est pediculo, vnciam non multum superante, digitum aut pollicem crasso.

Eius licet binæ videantur species, ætate tamen eas duntaxat differre arbitrat idem Clusius. Constat verò, vt dictum, crasso & protuberante corpore, sphericæ quodammodò & orbicularis figuræ, binas vncias lato in minoribus: in adultioribus autem, tres atque etiam quatuor, vel etiam ampliore, colore supernâ parte ex atro rufescente: infernâ, exalbido, & multis striis rufescentibus, à pediculo ad oras vsque ductis, insignito.

Synonyma

C. Bauh. pin. Fungus noxius 17. siue Fungus orbicularis ex atro rufescens.

FVNGI DVO PERNICIOSI, PRIOR RVBRI perelegantis coloris, rufus alter.
CAP. LXVII.

Locus & Tempus,

Circa Calendas Octobris, cum secundum vias, tum in lignis putridis & palustribus lo-

cis prouenit hoc Fungi genus, quod est primus & secundus Fungus, Fungorum noxiorum vigesimi tertii generis Clusiani.

Primus autem vncialis magnitudinis habet orbem, supernè tumidum & rubri perelegantis coloris: infernè albicantem, fuscis tamen striis exaratum, vnciali pediculo, non valde tamen gracili, fultum. *Alter* verò orbiculatæ etiam est formæ, paulò tamen amplior superiore, longioreque pediculo subnixus, prolem Fungi ab exortu plerumque proferente: supernè rufi, & ad lateritium tendentis coloris: infernè dilutior, & frequentibus striis distinctus.

C. Bauh. pin. Fungi noxii 37. siue Fungi orbicularis in palustribus species 1. & 2.

Synon:

FVNGI SVpra LIGNA PROVENIENTES.
CAP. LXVIII.

Fungos Imperatus communes appellat, supra ligna crescunt, capitello conuexo, concavo, profundis striis ac sulcis foliaceis radiato à centro ad circumferentiam: facillimè verminantur: striæ foliaceæ nigricant: capitella verò spithamæam aliquando amplitudinem acquirunt.

Descrip:

FVNGI PARVI, VARII.
CAP. LXIX.

Fungos paruos omninò caruleos inuenimus in monte Tarresee prope Masnunster.

Fungus alius paruus, pileoli superiore parte alba, altera autem ex lutea rubente, cauliculis duorum digitorum supra lignum putridum, men-

se Septembri circa balneum mirabile reperitur. Occurrunt & alii ibidem in prato mense Septembri, Fungi minimi, lutei, externè viscosi.

Sunt quartò Fungi pediculo satis breui & crasso donati, ex luteo pallefcens, capitulo siue pileo turbinato.

Inuenimus tandem Fungos multos simul, longis & elatis pediculis non tamen crassis nixos, luteolos, à radicibus arborum putamus, mense etiam Septembri.

Fungi parui vndique luteoli, pediculo tenui admodum, ad tres digitos longo, pileolo turbinato, medio Octobri prope stagnum balnei admirabilis sub arboribus inueniuntur. Hi Môtbelgardii etiam, præsertim supra montem vicinum, vulgò *la Crotte*, finiente Autumno primulùm profiliunt. In principio

autem turbinati sunt & vix Auellanæ minoris magnitudinem adæquant, mox expansi assis regii amplitudinem acquirunt, subtus sulcatis striis in orbem radiati, pediculo vnciali. Toti ad tactum viscosi sunt.

Fun-

Fungus præterea parvus albus cum luteola parte, in summitate capituli, visco nitente resplendens, subrus cinereis plicis, altitudine quâ pingitur à nobis obferuatus est in Ducatu Wirtemb. non longè à fonte admirabili, in agris.

exsiccatum, isthinc olim ad semissum, exotici cuiusdam seminis nomine, explorandi gratiâ, an dignoscere posset: vt reperiuntur quædam ingenia, quæ ex aliorum ignorantia laudem captare & venari student.

FVNGI INFUNDIBVLVM REFERENTES; flauescens, perniciosi. CAP. LXXII.

HOc quod Clusio noxiarum Fringorum de-
cimium genus est: Bis in anno reperitur: circa messem videlicet, & vindemiam, in siluis

Locus & Tempus

proueniens: Ungari Beste gomba, Germani Geys Schwammen appellant. h. e. caprinum Fungum.

Valde autem exilis est hic Fungus: nam primum emergens, vix vncialis est magnitudinis, interdum singularis, nonnunquam geminus, i. e. bini simul nascentes, ipso fungi corpore minimi digiti vnguem vix æquante, rufescentis coloris, cum adoleuit corpus in vncialem magnitudinem excrefcit, interna parte valde à pediculo striata se inuefente, ad. d. vt superna pars veluti camera & caua reddatur, & cum suo pediculo, paruum infundibulum mentiri videatur: color flauescit tam externè quàm internè & superna pars iam in vmbilici speciem contracta, rufis maculis est distincta.

C. Bauh. pin. Fungus noxius 18. siue Fungus minimus flauescens infundibuli formâ.

FVNGI PARVI LVTEI, ET CLYPEIFORMES albi, lethales. CAP. LXX.

Synon:

QVos Lobel. in Ic. Plant. tom. 2. p. 272. Fungos paruos lethales galericulatos inscribit, de iis in hist. belg. p. 306. vt & apud Clusium ait: Vulgares exiles perniciosi Fungi passim nascuntur, in agris, pratis, hortis, & veteribus edificiis. Horum autem, Quidam sunt exiles, in rotunditate oblongiusculi, & præalti, galericuli instar concaui, colore flauo præditi. Alii ampliores, albi aut cineraceis fuscisque interdum maculis notati, infernè aut in cauitate nigri. Sunt & plani vt acetabula, nonnulli etiam parmis similes.

C. Bauh. pin. Fungus noxius 24. siue fungus clypeiformis minor: Fungorum alterius generis alter. Dod. Fungus clypeiformis lethalis Lob. belg. Fungus perniciosus vulgaris Clus.

Synon:

FVNGVS MINIMVS, SINE PETIOLO, perniciosus. CAP. LXXI.

Descrip:

Hinc Clusius *ἀνώρυμος* vocat, & omnium minimum esse existimat, vix semunciam altus est, & Autumno plærumque nullo petiolo fultus ligneis tabellis puluinos & areolas in hortis ab inuicem segregantibus adnascitur, cineracei, vel exalbidi coloris, formâ pænè grossum immatu-ram referens, minimi digiti extremum articulum magnitudine & crassitudine vix æquans, singularis plærumque, vel (quando plurimi) bini, terni, aut quaterni simul cohærentes, qui maturi supernâ parte dehiscentes, pleni apparent lento quodam succo, & feminibus, magnitudine quidem seminis Cyclamini, sed exiles Fungulos formâ figuræ exprimentes, cineracei, vt parens, coloris.

C. Bauh. in pin. Fungus noxius 39. siue Fungus minimus ligneis tabellis areolarum hortorum adnascens: Fungus minimus *ἀνώρυμος* Clusii.

Nasci hunc Fungum etiam in Italia, Clusio nullum est dubium: nam meminit eius semen

FVNGI ALBI PILEOLO INVERSO. CAP. LXXIII.

FVngus hic albus, paruus admodum, vix ad vnciam digiti se attollens, ac etiam multo minor, instar calicis crescit, plicaturis & foliis se externè demonstrantibus, non sub pileolo, vt in reliquis. Pileolus enim inuersus facit veluti

tellam: sunt etiam maiores altitudinis trium digitorū, & latitudine duos excedentes. Obseruimus mense Septembri in prato loco cliuoso prope wälde, & in monte Teck.

citiùs curentur, efficit. Idem siccatus leuissimus & subtilissimus in podicem insertus admodum fluorem hæmorrhoidalem sistit, uti Platerus parte 3. suæ præxeos docet.

FVNGVS MAXIMVS ROTVNDVS puluerulentus, dictus Germanis Pfofist. CAP. LXXV.

Pfofist nomine Germ. nūcupatus Fungus glomeratus tantā assequitur interdū magnitudinem, ut caput humanum facillè æquet, aut etiam excedat, cute mēbrana fati firmā [quæ in principio ex albo cinerea, mox cum tempore liuida redditur] vndique cinctus, substantiā partim cohærente sed rara, eorum instar quos excipiendis filice chalybeque excussis scintillis præparatos vendunt, colore etiam persimili: sicci leuissimi sunt, ut caput humanum singuli æquantes vnciale pondus non excedant.

Descriptio

Est autem hic Clusiani noxiorum Fungorum altera & tertia species generis vigesimi sexti.

Lonicer. huius meminit sub titulo ouatorum Fungorum, non tamen distinguere videtur à crepitu lupi, licet ad magnitudinem capitis excrecere dicat. Hunc sequitur in hist. germ. Matthiolum.

Loic: & Matth. notantur.

C. Bauh. pin. Fungi noxii 42. siue Fungi rotundi orbicularis species 2. & 3. an Pezicæ genus in filuestribus aliquando humani capitis magnitudine, quod sine periculo esitatur, Casalp.

Synonyma C. Bauh.

Fungum Germanis Pfofist dictum marinis Spongiis annumerat Encel. de re metall. libr. 2. cap. 45.

Perelegantem huius generis Fungum vidimus Montbelgardi iuxta patibulum in densissimo dumeto: sunt qui pro certo asserant ventustiores, & iam iustam maturitatem transcendentes, præstare ad cōpescendas sanguinis eruptiones etiam periculossimas, quo & ipsi multorum cum præfenti salute vsi sumus, in eo ipso casu.

Locus

Vires

FVNGVS PVLVERVLENTVS dictus Crepitus lupi. CAP. LXXIV.

Descriptio

Nullo ferè conspicuo pediculo nititur, glomerata rotunditatis, iuglandis magnitudine, & minoris & maioris, primò albà cute, & medullā itidem albā, cōspiciuus, postea cute exalbidā uel liuidā, medullā, quum corrumpitur, in tenuissimū, siccissimumque puluerem fulci coloris, abeunte: calca-

tus crepitum edit, & fumum puluerulentum emittit. Eius autem puluis grauem & fœtidum spirat odorem: (Imper.) nec vilo pacto est esculentus [Ruell.]

Clusio est Fungorum noxiorum genus vicissimum-seximum, cuius tres obseruabat differentias, magnitudine & nonihil etiā formā inter se discrepantes, in omnibus prouinciis frequenter in siccioribus pratis nasci tradens.

C. B. pin. Fungi noxii 42. siue Fungi rotundi orbicularis species 1. Fungus ouatus Crepitus lupi Hermol. Trago & Lonicero, qui videtur aliud Fungi genus cum hoc confundere. Fungus orbicularis Dod. Fungus glomerata rotunditatis Lobel. Lupi crepitus Matth. Cast. & Columnæ. Pezicæ Plinii in pratis, quem esculentum dicit, Casalp. Imperato dicitur vesicarius Fungus, aliis Ouum Lupinum.

Germani wolffsfürtz h. e. Crepitum lupi, weiber fist/ i. e. muliebrem crepitum, & Bübenfist: Galli Vesse de loup: Ital. Vesce de lupo: Vngari Possfetz, appellant. Helfrico in nomencl. dicitur græcè λυσις τῶ λυκῆ h. e. Crepitus lupi, quod nomen etiam apud Herbariorum vulgus obtinuit. Nos Mense Septembri & Octobri obseruauimus in siluis accedentem ad magnitudinem pilæ palmaris, nondum in puluerem conuersum, album externè & internè.

Vires & vsus Inueteratis & fluentibus vlceribus inspergitur: ea namque, teste Trago, desiccatur, & quod

Locus. Synon. C. Bauh.

FVNGVS OVATVS. CAP. LXXVI.

Non aliàs mihi visus quā ex Alfatia Schveghausen arce Dom. Waldnerorum à Freudstein eanti Buttviller, mense Aprili in pratis Fungus, oui ferè magnitudine, & figura ex rotundo oblonga, albus, quasi hirsutus, pediculo fultus longiustulo.

Locus & Tempus.

FVNGVS ROTVNDVS ALBVS. CAP. LXXVII.

Fungus est [ut describitur à Cordo in sylua Obl.] grandis piræ instar, rotundus, foris pallenti cortice, intus candidā, succosā dulcique carne constans, non in puluerem transiens, sed hyemis iniuriā, Peponum exemplo, putrescens: nascitur Vere in eadem silua ex meris arenis.

Locus & Tempus

FVNGVS OLLVLARIS VEL BOTRYOIDES fimarius. CAP. LXXVIII.

Fungus *Cotruoidis* vel *Buvasuoidis* Montbelgardi 10. Decembris anno 1606. in equino fimeto repertus fuit. Vuarum autem albatum, amplarum, crassarum & longarum, veteribus Græcis *Buvasos* dictarum, similitudinem quodammodo refert.

Cum verò Basileæ anno 1608. Octobri mense cum doctis Medicinæ studiosis deambulatum iuissim

iuissim, inueni ad Rheni ripam iuxta finetum, Fungos ollares plures simul iunctos, & quosdam contractos, quorum vnum detegi, qui erat substantia lubrica, molli, globosus, concauus, magnitudine mediocris pomi: in superiore eius parte, circulari foramine apertus.

REMEDIA ADVERSVS PERNICIOSOS Fungos CAP. LXXIX.

Quia haecenus de perniciosis Fungis sermonem habuimus, non abs re nos facturos existimauius, si remedia aduersus eos nonnulla hic subiiceremus.

Diosc.

Auxilio est omnibus Fungis, inquit Dioscorides l. 4. c. 78. nitri, aut lixiuii, cum muria acida potus: aut thymbræ, aut origani decoctum: aut gallinaceum simum cum aceto potum aut melle copiose delinctum. Probè verò alunt, & agrè dissoluntur, & plerumque vna cum excrementis integri redduntur. Fungi, inquit idem l. 6. c. 23. partim genere, partim copia laedunt. Omnes autè inducunt suffocationes, strangulationibus per laqueos similes. His statim communibus auxiliis opitulari oportet, per oleum ad vomitum cogendum. Mirificè verò opem sentiunt à lixiuii cineris famentorum Vitis, aut lignorum Pirastrii potu, cum posca & sale, aut nitro. Sed & Pirastrii fructus aut folia cum Fungis decocta, strangulandi vim illam auferunt, esitataque eadem auxiliantur. Iuuat & sterces gallinaceum cum posca bibitu, n, itemque Aristochia aut Absinthii drachma vna cum vino: in superque etiam melle, seu in cibo sumptum, seu ex aqua potum. Sic & Apiastrum cum nitro, Panacis radix & semen in vino; fax quoque vini cremata cum aqua, & atramentum lutorium ex aceto, denique Radicula, Sinapi aut Nasturtium esu profunt.

Fungi à venenatis bestiis arrosi non solum suffocant, inquit Paulus & Acrius sed etiam vlcérant intestina. Quare dandum est Absinthium largum, & sicum & Origani decoctum, & aqua mulsa. Conducat etiam vomitus, & folium calidum, & cruda hordeacea farina praecordiis imposita. Nouit quendam Galenus, cui post Boletorum non satis elixorum [qui innocentissimi esse putantur] vsu largiore os ventriculi pressum, ac grauatum, coarctatumque fuit, difficilemque habuit respirationem, & in animi deliquium incidit, sudoremque frigidum sudauit, ac demum seruari agrè, sumptis iis quæ humores crassos incidunt, potuit. Cuius generis est oxymel ipsum per se, & cum Hyllopo & Origano ipsi mediocriter incoctis. Is enim tum hæc sumpsit, tum nitri spumam ipsis inspersam: post quæ Fungos quos comederat, vomuit, qui iam quodammodo in succum pituitosum, frigidumque admodum ac crassum erant mutati.

Galen.

Remedia Pliniana contra Fungos.

Contra venena Fungorum laudantur passim apud Plinium, Cnicus siue Atractylis, & Piorum ligni cinis, piraque ipsa, Raphanus ac Sinapi. Porrum sectitium comestum, semen & succus Brassicæ bibitus. Item Brassicæ siluestris, Vriticæ ac Myrti semen in vino potum. Ruta siue in potu, siue in cibo. Lillii radices, & Folia Myrti ex vino trita & pota. Absinthium ex aceto. Mel, Vinum merum, & vini fax pota, sed magis cruda. Cimolia creta ex posca pota. Gallinarum simum, duntaxat candidum, in Hyllopo decoctum, aut Mulso. Muli denique piscis recentis è capite cinis.

Confert quoque Fungis & Tuberibus perniciosis, & medicamen de Assa, & Diatriopipercon, & sumere in potu piper cum vino veteri.

Quod si quis Fungos vel malè coctos, aut alioquin noxios deuorauit, & inde stranguletur, aut torminibus molesteretur, eum vel Agarici perse, aut pilularum de Agarico drachmam è vino bibere iubet Tragus, vt sanetur.

Tradunt alii præter hæcenus dicta, eum qui strangularus, aut inflationes ex immodico Fungorum esu profectas senserit, Leuistici aut Angelicæ radicem in puluerem redactam, è vino sumere, aut Raphanum esitare, aut eius succum; aut Absinthithes vinum potare, debere.

Prodest, inquit Matthiolus, mirum in modum Theriaca, & Mithridatis antidotus, ex acerrimo aceto pota, vt ex oxymelite, aut ex aqua vitæ vocata: quamobrem quinta essentia nostra theriacalis, in Fungorum malis mirificam fert opem. Prætulit ad hæc Auicenna calida quæcunque aromata: cuiusmodi sunt Diapipereos, Diaciminum, Diagalanga, Diamoschum. Conciliator potandum exhibet magno iuuamento vinum optimum, in quo conferbuerit piper, offertque subinde Allium crudum deuorandum. Id quod vniuersa ferè rusticorum turba etiam facit, quæ [vt Galenus ait] Allio Theriacæ vice plerumque vitur.

Omnium tamen hæcenus enumeratorum remedium aduersus Fungorum malignitatem atque perniciem primùm auxiliantur vomitiones quocunque modo omni celeritate excitatæ.

Vomitiones

DE TUBERIBVS. CAP. LXXIX.

Nil aliud sunt Tubera, quàm sine caule, sine foliis radices, magnitudine variâ, pugillari

interdum, aliàs Iuglandis, Castaneæ, aut Auellanæ, tuberculis extantibus inæquales, externâ superficie rugosa & nigra, lubitantiâ albâ, consistentiâ carnis castanearum, gustu fatuo, odore nonnihil graui.

Dioscoridi Tuber [Hydnor. sic vocat & Galeno. Galenus] radix est solam rotunda, sine folio, sine caule, flaua.

Theoph. i. hist. 9. Tubera radice penitus carent.

Tuberum descriptio euidentior est apud Plinium lib. 19. cap. 2. Et quoniam, inquit, à miraculis rerum cepimus, sequemur eorum ordinem: In quibus vel maximum est, aliquid nasci aut viuere, sine vlla radice. Tubera vocantur hæc, vndique terrâ circumdata, nullisque fibris nixa, aut saltem capillamentis, nec vtique exuberante loco, in quo gignuntur, aut rimâ vrgente (agente, Corn.) neque ipsa terrâ coherent. Cortice etiam includuntur, vt planè nec terram esse possumus dicere, neque aliud quàm terrâ callum. Excedunt sæpè magnitudinem mali Cotonei, etiam librâli pondere. Duo eorum genera,

Ggggg 3

Arenosa, dentibus inimica, & *Altera* lycera. Distinguantur & colore rufo nigroque, & intus candido. Laudatissima quæ in Aphrica crescunt. An ne vitium id terræ? neque enim aliud intelligi potest. Malum ne id ea prorinus globe- tur magnitudine, quâ futurum est? & viuat ne, aut non, haud facillè arbitror intelligi posse. Putrescendi enim ratio communis est iis cum ligno. Lartio Licinio prætorio viro iura redenti in Hispaniæ Carthagine paucis his annis scimus accidisse, mordenti tuber, vt deprehensus intus denarius primo dentes inflecteret. Quo manifestum erit terræ naturam in se globari, quod certum est ex iis, quæ nascuntur, & seri non possunt.

Tubera illa solùm videtur cognouisse Dioscorides, quæ flauescences radices sunt: sed nigra tubera, quorum maximus proventus locis Apulix finitimis, quæque in ditiorum cœnas audissimè expetuntur, non nouit, vt Marantha meth. lib. 1. cap. 10. concludit.

Imperato Tartusi [Tubera] è genere vegetabilium sunt, figurâ inæqualiter globosa sub terræ cortice. Substantia eorum callosa est, tenera, nutritioni apta Crescunt locis arenosis, & intra stirpes. Nostratia vt plurimum ad melonum crassitiem accedunt, cortice tecta nigro, scabro, atque rimoso: substantiâ internâ colore lacteo, sapore communiter grato. Reperiuntur etiam quæ arenam continent, aut lapillos, aut aliam materiam. Ratio cur hoc eueniat est, quod [de hoc supra Plinius] principium generationis eorum, est humor qui eiusmodi res obducendo consistentiam acquirit, atque ita crescit. Est & aliud tuberum genus, alibi nascentium, quorum superficies læuis, pallida, magnitudo minor, gustus gratus. Dignoscuntur Tuberum loca natalia ex rimis, quæ in terræ superficie spectantur.

Matthiolus duo Tuberum in Romano agro haberi genera prodit, quorum alteri candida, pulla verò alteri pulpa subest: rimosus vtrique cortex ac niger. Addit & tertium genus in Ananiensi & Tridentino tractu proueniens, læui cortice, colore subrufo, cæteris longè minus insipidum & gustu iniucundo: Tubera autem qualia pingit Matthiolus, talia primo loco in tabella exhibemus. Lobelii in Ic. Plant. tom. 2. p. 276. Tuberum effigies à Matthioli figura diuersa est. Eius autem Tuberum vnum secundo loco depingimus, simile Tuberibus terræ Tab.

Cæterum, ostendit Athenæus lib. 2. cap. 22. Tubera dici Theophrasto Geranium (Quærit Gesn. lib. 3. de auib. in Græc. an Tuberi appellatum Cranii melius conueniat propter rotunditatem. Ait autem apud Theophrastum græcè legi *νεδύριον*, & Athenæum pro ea voce posuisse *νεδύριον*. Hydnon porrò esse quod aliqui Aschion vocant, & Athenæus *νεδύριον*:] & vnum genus vocari Mison, aliud Istum. *Tubera*, inquit, sua sponte ex terra nascuntur, locis præcipuè arenosis. Theophrastus Geranium nominat. Tuber apud Cyrenem nascens, quod Mison appellant, videtur valde suaue, & carnis odorem habere; quod in Thracia nascitur, Istum vocatur. De his etiam proprium quiddam narratur: dicunt enim, cum aquæ autumnales & magna tonitrua fiunt, quod magna nascuntur, atque cum maximè maxima. Biennium non absoluunt, quamuis annum viuunt. Vfus eorum & vigor est, Vere præsertim. Sunt qui etiam seminis principium hæc habere arbitrentur, quando in Mytilenæorum littore

non prius nasci compertum est, quàm pluuialis aqua semen ex Tiaris detulerit, is enim locus est in quo plura nascuntur in littoribus præcipuè, & vbi regio sit arenosa.

Porrò Tubera Latinis [inter alios Hermol. Ruell. Marcello, Ryffio, Lonic. Anguill. Lac. Corn. Val. Cordo. Matth. & Amato in Diosc. item Dod. Casalp. Lob. H. Lugd. p. 1585. & Castori. Tuber. 1. C. Bauh. pin. Tubera terræ Tab. & Ger.] dicta, græcè vocantur *ἰδύρα* ab imbris, & *ἰδύρα* à rumore, ab *ἰδύρα*, tumeo. Arab. *Ramech* *Alchamech*, *Tamer* & *Kema*. Germ. *Erde* *Nordel*. & quibusdam *hirschbrünst*: alii tamen Ceruiboletum sic vocant, de quo postea. Dicuntur & alicubi *Grublein*. Gall. *Truffle*. Ital. *Tartusi*, *Tartofle* & *Tartusola*. Hisp. *Turmas de tieara*.

Cæterum ab iis Tuberibus alii sunt, qui Tuberes arborum fructus dicuntur, & à Plinio lib. 15. cap. 14. describuntur sub Tuberis serici appellatione, de quo lib. 1. cap. 1. de malis fuit tractatum. Tuberum verò appellatione donantur & sequentes plantæ, de quibus in variis huius historiæ Libris egimus: scilicet: Nucipersica, Nuxhendan. Fungi supra lapides. Tuber Peruuianus. Manobi, fortè Trasi genus. Pappas. Okrepenuk. Fungus. Fungi cauernosi siue Merulii. Arachidna. Vitis nigra Matth. Tuber & Sigillum Mariæ. Iuiubæ. Guaiacana. Azadarcheni. Cyclaminus. Cerui boletus.

Vt autem ad Tuberum historiam absoluen- Locus & Tempus, dam redeamus: Tubera ea quæ peculiari- ter à Plinio traduntur, trutinâ opus habere videntur. Siccis, inquit, hæc ferè & sabulosis locis frutetosisque nascuntur. Quum fuerint imbres autumnales, ac tonitrua crebra, tunc nasci, & maximè è tonitribus: nec vltra annum durare feruntur. Tenerrima autem verna esse. Quibusdam locis acceptantur riguis & feruntur, sicut Mitylenis. Negant nasci, nisi exundatione fluminum, inuecto semine ab Tiaris. Est autem is locus in quo plurima nascuntur. Gignuntur etiam in Acarnida, subdit Athenæus, circa Lampfacum: in Alopecomæso, & in Eleorum regione. Ludouicus Rom. patr. nauig. lib. 1. capit. 7. scribit Damasci Tuberum ingentem esse vbertatem: nam nonnunquam viginti quinque aut triginta Camelos Tuberibus onustos illic conspici, & tamen intra triduum vendi: aduehi ex Armeniæ montibus, ex Asiaque minore. Tandem Author est Matthiolus, Tubera numerosa in Hetruria à rusticis effodi, quod à magnatibus maximè expetantur in cœnis. Bonitatis verò & vbertatis laudem sibi meritò vendicant quæ in syluula quadam Hornburgensi Vuirtembergensis domini in Alsatia proueniunt.

Tubera & cruda & cocta in cibum venire, testatur Dioscorid. & Galenus 8. simpl. Tubera omnibus nota ait, & in cõpage ipsorum terream naturam præualere, exigua quadam partium tenuitate ammixta. At libro 2. de alim. inter radices aut bulbos, quibus nulla manifesta qualitas adscribitur, annumerat. Proinde vtitur ipsis ad suscipienda condimenta, quemadmodum etiam aliis, quæ qualitatis exortia, & innoxia ac aquosa in gustu habentur. Est autem omnibus his commune, vt neque alimentum quod inde in corpus distribuitur, eximiam aliquam vim habeat, sed subfrigidum sit, aut aliquando crassius. Martialis Poëta secundum à Boletis locum ipsis tribuit,

*Rumpimus altricem tenero de vertice terram
Tubera*

Varietas

Imper.
Tuber.
triplex.

Matth. tri-
plex

Geranium
Theoph.
Athenæo.

Synon.
cum no-
minibus
linguar.

Aequiuoc.

Pommes
Suzines

Locus &
Tempus.

Vfus
&

Diphilus Tuberum naturam ninfacile digeri affirmat, at bonum habere succum, extenuare, facileque excerni: inter ea veluti & inter Fungos, quaedam lethifera esse. Cum pauco vino & aqua Tubera Montbelgardi coquant, exsiccant, & demum cineribus calidis imponunt, & calida mensis inferunt, detractoque cortice, ac pipere excepta, non ingrata gustu, edunt.

TVBERVM GENVS QVIBVSDAM
Cervi boletus. CAP. LXXX.

Descriptio

Boletum & Tuber ceruinu appellatur Tuberisgenus, magnitudine Jugladis, interdum Auellane & minore, tuberosu & inaequale, substantie inter duritiem & mollitiem media cortice interceptu ex cineracco ad fulvu non nihil inclinante, superficie granulata, cui callus subest atro-purpureus ea quod diximus consistetia, qui

recentior subadstringit, exsiccatus adstrictione amissa dulcedinem leuiusculam lingue offert, medullium fungosa quaedam substantia ex albedo purpurascens occupat, textura perquam rara, vt similiter araneorum telis conuoluatur, & in nihilum stilo vel mucrone cultelli terendo abeat, relicto qua abscedunt calli latera spacio inani. Siccum & iam dudum repositum nihil aliud continere comperitur quam puluisculum vt in Crepitu lupi, sed farctiorem, sapore adstringente non nihil, colore fuliginoso, nulla relicta in medio cavitare, cortice circumiecto satis crasso, duriusculo.

De hoc Tubere subterraneo (inquit Matth.) quod ceruinum Boletum Bohemi vocant, nulla apud antiquos extat memoria. Huic eadem fere facies inest, quam in ceteris spectamus Tuberibus, globosa tamen, & inaequalis. Extrema cuticula subnigricat, carnosa vero & ipsa fungosa substantia albicat. Sunt etiam qui genus aliquod reperiri dicant, erecta virilis mentulae forma, adeo vt altera parte detecta glans, in altera globuli quidam testiculos referentes conspiciantur. Hunc autem Phallum non esse diximus ante ex Had. Iunio.

Dicitur Fungus ceruinus siue Cerui boletus Matth. germ. & Lonic. Fungi ceruini. Boleti officinarum Cordo in Diosc. Boleti ceruini orbiculati Thallio: Tubera ceruina Lob. hist. belg. & Ic. Plant. tom. 2. p. 276. itemque C. Bauh. pin. cui & Tuber alterum. Sic dicta autem sunt, inquit, quia reperiuntur iis in locis vbi cerui libidinem suam exercent: quamuis Cordus inuenerit etiam in praeurptissimis montium siluis, quod ne damae & rupicaprae quidem peruenire possunt, ne dum cerui. Sane repertus est, subdit Iordanus, iis locis, vbi ab hominum memoria, nullus vnquam vi-

sus est ceruus. Ad Trenzinium nobile Hungariae oppidum circa Carpathi iuga frequentissimus montuosus locis, syluis opacis, vbi licet ceruus reperias, non tamen eorum tanta copia, quae plaustris Fungorum satisfaceret, siquidem vera censenda quae de eius generatione scribuntur a Matthiolo, dicente: Fungum hunc Tuberum vulgariu modo sub terra nasci affirmant venatores, vbi ceruino semine in coitu inficitur solum. Id quod plerumque fieri solet exempto e vulua genitali, adhuc seminis aliquid continente, maris impetum fugiente foemina. Hunc fortasse inuenire nemo posset, ni cerui ipsi locum quodam statuto anni tempore ostenderent. Scalpunt enim naturali quodam instinctu ducti anterioribus pedibus locum, vbi globosus Fungus sub terra delitescit, quod olfactu percipere eos affirmant. Spirat enim Fungus graui odore praesertim recenter effossus. Qui secreta haec norunt venatores & rustici, qui siluas frequentant, loca diligenter obseruant ceruinis pedibus diducta, effossaque serobe, Fungos eximunt, & pharmacopaeis vendunt, qui dissectos in particulas, & filo traiectos siccant, postea in umbra seruantur in medicum usum.

Hunc Fungum, quamuis in ciborum usum haecenus non venerit, magnis tamen exornant elogiis, eo enim iis in medicamentis vtuntur quae venerem mouet, siquidem ad hoc plurimum illud valere putant, & praesertim, teste Matthiolo, qui humani genitalis faciem refert. In quem usum sicci puluerem ex dulci vino propinant, drachmae vel sesquidrachmae pondere. Lactis vbertatem hunc etiam afferre aiunt ex prisana vel muliebri lacte potum, sed valentius id agere si longi piperis aliquid addatur. Suffitus oculos foeminarum locos referare tradunt, & vuluae strangularis auertere. Non desunt superstitione mulierculae, quae iis abutuntur in amatoris poculis quibusdam, prius admurmuratis incantationibus. Affirmant praeterea valere ceruinum Fungum ad epota venena ex mero haustum, quin etiam ad venenosorum omnium morsum, non modo potum, sed etiam illitum, exalfacere ex odoris graueolentia, quispiam facile iudicabit. Haecenus Matthiolus. Cordus non ait verisimile esse Fungum ceruinum venerem stimulare, cum frigidum, pituitosum, crudum & malignum succum humano in corpore gignat. Quae enim venerem accendere debent, contrarias facultates & qualitates habeant, necesse est. Nec vero similia sunt quae scribit Dorstenius. Si mulier accipiat Cerui boletum ad magnitudinem vnus pisi, & dimidiam partem manducet, & alia parte umbilicum oblinat, statim absque dolore parituram: si vero imprudenter grauidae vtantur, magnum illis malum inde oriri posse.

Vires & vsus

Synon.

Locus

TERFEZ AFRICANORVM, TVBERIS
genus album. CAP. LXXXI.

Terfez Africanorum magis proprie radix quam fructus dicitur, inquit Leo Afric. lib. 9. Crescit locis calidis in arena, & quidem copiose iuxta urbem Sela. Abundat in Numidia desertis.

Simile autem est Tuberi sed maius: cortex ei albus: reperitur magnitudine nucis & aurantii mali. Secundum opinionem Medicorum, qui Camba nominat, proprietates ei refrigerandi. Arabes delectantur eius esu, quasi esset saccharum, & bona ratione: certe prunis impositum, postea mundatum, & pingui iure aspersum, singularis & terria

Locus

Descriptio

delicatus est cibus. Edunt etiam coctum cum aqua aut lacte.

Credidit Dalechampius Terfez siue Tuber album Africanorum, esse Mison Plinii & Athenæi. De quo hic ait, Misi [μίσου. Dalech. Mίσου] sub terra gignitur. Eius natura atque generatio eadem est, quæ & Tuberis: circa Cyrenum inuenitur, & suauissimi gustus esse creditur, odore carnis lib. 2. cap. 31.

Simile Tuberibus est, inquit ille l. 19. c. 3. quod in Cyrenaica prouincia vocant Misy [Mison, Turneb.] præcipuum suauitate odoris ac saporis, sed carnosius.

CRANION ET CERAUNION veteribus.

C A P. LXXXI.

Cranion Theoph.

Theophrastus lib. 1. cap. 9. κρανίων iis annumerat, quæ omninò non habent radices. Plinius loco citato simile quoque facit Tuberibus, quod in Thracia Ceraunion vocant. Quæ autem peculiariter de Tuberibus traduntur, lege proprio capite,

Athenæus dicto loco refert Theophrastum scripsisse Ceraunium (κρανίων quidam nuncupant) læui cortice regi, vt Tuber, &c. Hic autem Athenæo contrarius est Dalechampius, dicens, Ceraunion nigrum tuber, velut ambustum fulmine: aut Tuberis aliud genus in fœtidum & nigrum puluerem euanescentis; at vtriusque huius Tuberis verrucosi, quomodo læuis cortex intelligi possit, docti viderint. Apud Theophrastum nusquam scriptum memini Tuberum læuem esse corticem: fortassis legendum fuerit læui cortice regi Fungum & Peziten: scabro Tuber & Ceraunium.

An Cerui boletus.

Considerandum an Cerui-boletus non possit reduci ad Cranion Theophrasti, si læui non sit cortice.

ARACHIDNA IN GENERE ET Aracoides. C A P. LXXXII.

Theop.

Arachidnam & quod Araco simile est [ἀραχιδνῆν καὶ τὸ ὄμοιον τῷ ἀράκῳ] ostendit Theophrastus lib. 1. cap. 11. Arachidna, inquit fructum ferunt sub terram, non minorem superno [eo qui in supernis plantæ partibus nascitur.] Pars ipsa carnosa, radicem simplicem (vnam) crassam, alius infigendam [in altum demissam,] mittit: cæteras verò, quibus insidet fructus, tenues (tenuiores,) ac summo cæspite [et in summo, & multipliciter fissas] coherentes agit: loca arenosa potissimum amant: neutrum folia gerit, neque foliis quicquam simile: sed quasi binorum fru-

ctuum partibus inter se oppositis, fœcunda potius extat, quod mirum profectò est: hæc Theophrastus.

Plinius lib. 21. cap. 15. inter herbas, quibus videntur in cibus, horum meminit, inquit: Arachidna quidè & Aracos (Arachidna & Arachoides, Theoph.) cum habeant radices ramosas, ac multiplices, tamen nec herbam vllam, aut quicquam aliud supra terram habent.

Sunt & alia, præter Tubera [inquit Hermol. in Diosc. sine folio, aut herba, aut caule, supra terram, cibo idonea, in Ægypto maximè, vt Arachidna, & quod Araco simile vocatur à Theophrasto: à Plinio Arachidna & Aracos.

Rob. Constant. in Lexico Arachidnam commemorat ex Theophrasto & Plinio, quem erroris accusat, quòd Araco Lentis vitio perperam tribuat, quod Aracoidi, & plantæ Araco simili, erat assignandum. Sed nec ipsemet quidem indicat quam plantam intelligat.

Pandectarius sibi contradicit, dum Arachidna arborum ait habentem radices ramosas ac multiplices, & postea negat habere folium, nec herbam: quomodo arbor denique habebit herbam?

Gesl. in cat. dicitur Aracos, fructus Plinio radicibus solis, nec vlla superficie constas: τὸ ἀράκον, ἀρακοειδὲς & ἀραχιδνα: Aracoides, Aracidna, vel Arachidna fröhdwürtz, Ein Ægyptis ch gewächß.

Arachidna autem nomine apud authores donantur etiam Chamæbalanus leguminosa: Arachidna Belli: Trasi siue Dulcichini: Dentaria aphyllis: Fungus: Tuber terræ: Papas Indor.: Manihot: Aracus: Batatas: & Igname.

OVITON ET OVIGGON VETERIBVS.

C A P. LXXXIII.

Theophrastus author est lib. 1. cap. 1. illud quod in Ægypto, Vingung [ὄβιγγον. al. ὄβιτον & ὄβιτον.] vocatum, fructum sub terra parere. Eodem libro cap. 10. ὄβιτον inter radices quæ sub terra sunt, recenset, & radicem esse negat. Tandem cap. 11. ait, eius quod in Ægypto vocatum est ὄβιτον, folia quidem esse magna, & germen ipsius breue: ipsam vero radicem longam: & esse tanquam fructum, Excellere autem, & edi, colligereque, quando annis defluerit, coronantes aras Deorum

Cæterum, vt inquit Dalechampius, malè Plinius reddit lib. 21. cap. 15. Vingung Theophrasti Oetum quod Indi & Æthyopes, apud quos plurimum prouenit, adhuc vocant Hetich, voce corrupta. Depingit hoc Theuetus, quomodo describit Theophrastus, cuius verba non fideliter idem Plinius exposuit, id quod etiam Solecius animaduertit.

FINIS LIBRI QVADRAGESIMI ET VLTIMI,

arque aded

TOTIVS HISTORIAE VNIV. I. BAVHINI.

APPENDIX.
AD ALIQUOS TOMI TERTII.
HISTORIAE PLANTARVM LIBROS.

SVBNECTENDA LIBRI VIGESIMI OCTAVI CAP. 120.

Galeopsis siue Vrtica iners minor, folio caulem ambiente.

Galeopsis hæc species minor, planta sesquipalmaris: interdum cubitalis, caulibus quadratis, infirmis, non nunquam surrectis, sæpius humi sparsis: folia primum prorupentia pediculis donata, similia foliis Galeopsis minoris, rotunda ferè, serrata: alia in superioribus caulium

partibus oriuntur, bina, immediatè caulibus adhærentia, perfoliatæ ferè modò caulem ambientia, rotunda, hirsuta, profundè crenata, & crispata, odore minùs fœtido quàm præcedentes Galeopsos species, sapore nullo eccellente: flores inter folia ad nodos verticillati caules, & eorum ramos, ambiunt: purpurei, hiantes, è caliculis oblongis, hirsutis, multifidis: radicem demittit simplicem, rigidulam, fibratam.

Locus & Tempus

Descriptio

Est hæc Dod. gall. Vrticæ fœtidæ secunda species. Lobelio in Ic. Plant. p. 463. Morfus gallinæ folio Hederulæ alter. *Figura placet, non autem titulus, qui hæc plantæ non conuenit, ceu & inscriptio Tabern. quæ Alfinæ speciem facit.* H. Lugd. p. 123. vocat Balloren crispam, & Coronopum quorundam. Sed rectius C. Bauh. phyt. Lamium 5. siue minus folio caulem ambiente: Schvvenckf. Lamium purpureum minus.

Montspeli copiosè prouenit, & circa Montbelgardum in agris: Geneuæ passim abundat in hortis, mense Februario virens & florens: Basileæ Maio in hortis, itemque agris quæ itur Riehen, & extra portam S. Albani ad Rhenum: Veronæ quoque hanc obseruauit in theatro & circa urbem.

Galeopsis siue Vrtica iners magna fœtidissima.

Vrticæ radice nititur: caules cubitales & sesquicubitales, quadrati, hirsuti, inanes: non nihil circa articulos rubentes: vbi & folia bina aduersa, Vrticæ, maiora, perquam acuminata, innocenti lanugine obsita, in ambitu serrata, admodum fœtida: eodemque loci & ramuli in quos diuiduntur caules, exoriuntur: flores in spica per verticillos digesti, oblongi, tenues, cu-

cullati, colore purpureo, concoloribus fibris, labelle tamen albis lineis picturato.

Tragus Herculeam Plinii esse arbitratur, Thalia dicitur Vrtica fœtida maxima *πορφυρα-θραυα*. C. Bauh. phyt. Lamium 6. siue maximum siluaticum primum. Schvvenckf. Lamium siluaticum spicatum, grauissimo & ingrato odore, germ. Scharlachnessel/ Gottes Vergess nonnullis.

Passim in siluis prouenit circa Montbelgardum, Tigurum. Basileam & Geneuam, florens Iunio, Iulio & Augusto.

Galeopsis maxima flore magno rubro.

Cubitali caule, interdum etiam maiore, quadrangulo, crasso, secundum radicem frequentibusgeniculis prædito, à quibus bina semper inter se opposita nascuntur folia, Vrticæ foliis hæud ab similia, per oras similiter crenata, sed longè maiora, palmaremque amplitudinè sæpissimè superatia, hirsuta quidem, sed non mordacia: à medio caule sursum

versus, ad singulos nodos, orbiculatim seni, octoni, nonnunquam deni nascuntur flores, non simul, sed successiue sese explicantes. Lamii floribus multò maiores, sarurè rubri & tanquam purpurei, galeæ instar hiantes, labro inferiore [cuius laciniatæ oræ] bifido & frequentibus ad latera barbulis prædito, interiore parte purpureis, & candidis iineis depicto, quatuor staminibus cum stilo sub galea latentibus, odore graui, vti tota planta, si teratur, gustu etiam insuauis & amaro: laciniata vascula, deciduis floribus, quaternaria semina continere deprehenduntur Molecæ similia: radix crassa, fibrosa, perennis, singulis annis augetur, pluresque stolones profert.

Clusius descriptionis author vocat Galeopsin maximam Pannonicam: C. Bauh. phyt. Lamium 7. siue maximum seu siluaticum secundum.

Frequentem obseruauit idem Clusius in nonnullis syluosis Pannoniæ montibus, Maio mense florentem, & in hortum translata qui conseruauit.

H h h h

Galeopsis angustifolia serida.

Descript.

Galeopsis species hæc radice nititur geniculatâ, reptante, adeoque & per fibras è caulium geniculis demissas denuò radicitur: caules duorum aut trium cubitorum altitudine, modicè rubentes, hirsuti, asperi, quadrati, inanes, folia ex nodis proferunt bina ex opposito sita, Lysimachia rubræ spicata Lobelii, angusta, acuminata, hirsuta, mollia, exceptâ auersi folii costâ rubescente, nonnihil aspera, per ambitum serrata, odore graui Galeopseos, sapore subamaro: flores spicati ex pluribus verticillis conflati, quorum singulares cucullati, Heracleæ Tragi, purpurascens, labello variegato: in floris calyculo subnascuntur quaterna semina, nigra, nitida, serè triquetra.

Synonyma

Pingitur planta nostra in H. Lugd. p. 1357. Clymen. minoris Dalechampii titulo, describiturque pro Clymeno minore Herbariorum: A Tabern. pro Stachyde aquatica, braun wasser Andorn: Sed dissimiles plantas iungit, nec bene describit, distinguitque: A Gerardo, pro Marrubio aquatico, Scharpe paintod water horehünd. Camer. hort. vocat stachydem palustre Gesneri: C. Bauh. phyt. stachydem palustrem fœtidam, & Tertiolam Cæsalpini (sic illi dictam eò quòd Tertianas sanet) q. nos in dubiù vocamus. An tandem est Trago Marrubium maius aut nigrum, gros schwarz Andorn.

Locus & tempus.

Montbelgardi passim iuxta agros abundat inter dumeta florens Iulio, semen maturans Augusto: vt & Tiguri in ripa Lacus, referente Gesnero.

Herba venti Monspelienfibus

Descriptio

Herba venti Monspelienfibus vocata caules habet cubitales, in multos diuisos ramos robustos, quadratos, rubentes, hirsutos: folia ex aduerso sita, Saluia, vel Parietariæ potiùs, foliis similia, dura, neruosa, supernè virentia & nitida, infernè subhirsuta, albicantia: ex quorum sinu verticillatim ramos, caulemque ambientes nascuntur calyces striati, hirsuti, in acutas barbulas desinentes, è quibus flores promicant galeati Verbasci siluestris Matth. sed coloris purpurei: verticilla autem vndique plumatis rigidulis cristis obuallantibus stipantur.

Gesnerus hort. vocat Herbam venti Monspelienfium: Herbam venti Rondeletii Lobelii, quem dubitare ait an fortè sit Othonna: itemque Parietariam Cordi Monspelienfium, Sideritidis genus Dalechampii, & Verbasci siluestris speciem Italorum in Obs. p. 286. & Ic. Plant. p. 532. H. Lugd. p. 1120. Herbam venti, Parietariam Cordi, Sideritis genus. C. Bauh. phyt. Marrubiù 8. siue nigrum longifolium peregrinum, Othonnam quorundam.

Locus & Tempus.

Prope Monspelium, Castelneuf, & Lunel, florentem conspexi Aprili, Maio & Iunio. Solibus æstiuis, imbribus & flatu iam marcescentia folia crebrò pertusa, & multifora, quasi vento peruia, visuntur, vnde & Herba venti nomen adepta.

Lamium ad Hederam terrestrem accedens.

AD Lamium referenda est elegans hæc planta, quæ ex radice Vrticæ vulgari simili, plures profert pedales cauliculos, teretes, quadrangulos, frequentibus nodis cinctos: ad quos alternatim bina contrario situ in oblongis pediculis

æqualiter nascuntur folia, Lamio, siue Vrticæ nõ mordaci vulgari & fœtidæ, quæ purpureo flore est, similia, vel proximè ad Hederæ terrestres, siue Chamæcissi vulgaris folia accedentia: inter quæ calyculi terni, quaterni, aut quini, continentes flores Hederæ terrestres floribus formâ proximis, hiantes, nullâ supernè galeâ eminente, sed latiusculo folio reflexo duntaxat, mixtis coloribus, cæruleo, albo & purpurascens insignitos.

Clusius descriptionis author appellat in Panon. p. 598. Lamium 3. peregrinum: In Hist. post. Lamium Pannonicum tertium. C. Bauh. phyt. Lamium 4. siue folio Hederæ terrestres.

Nascentem plantam nunquam videre contigit auctori: sed iconem suis coloribus diligentissimè expressam ipsi dono dedit anno 1579. Ill. Dn. de Batthyan.

Synon!

CANNABIS SILVESTRIS VETERIBVS.

Cannabis siluestris similes Altheæ virgæ profert, minores tamen, nigriores & crassiores [asperiores aliis] cubiti altitudinem æquant: folia satiuæ similia, sed nigriora quoque & asperiora: flores rubescens Lychnidi similes [flores Lychnidis, subrubros alii:] semen verò & radicem Altheæ. Decocta radix, illitu inflammationes mulcet, tumores discutit, tophos articulorum dissipat: cortex huius torquendis sinibus accommodatur.

Ceterum caput hoc de Cannabi siluestri, quam quidam Hydrastinan, Romani verò Terminalem & Cannabem appellant, in multis Diosc. exemplaribus cum capite de Cannabe satiuæ, de quâ antè dictum, coniunctum habetur, an autem ex Diosc. sententia, me latet Tragus illud redundare putat, quòd Diosc. contra consuetudinem suam Cannabem siluestris primo loco ponat. Plinius certè separat. Cannabis in siluis primùm nata est [inquit lib. 20. cap. 23.] nigriore folio & asperiore, dein cultu domita feritate mansueuit in agris, &c. Plinius cum legisset Cannabi sil. virgæ esse Altheæ similes, oscitanter Cannabi tribuit, quòd Altheæ proprium est, vt aquam pissit, quòd infra monebimus.

Ruellius Cannabis siluestris meminit, & tamen non satis demonstrat, quid intelligat. Cordus & Lacuna omnibus notam aiunt: quæ tamen sit, non tradunt. Amatus spontè in aruis nasci dicit: verùm non describit. Sed & Matthiolum in multis Italiæ locis, cum siluosis, tum etiam campestribus eam prouenire asserit in prior. comm. sed in post. se vidisse dicere non audet. Cannabem sil. nos non habere statuit Tragus, nisi per illam subintellegerit Dioscorides satiuæ speciem aliquam. Cannabim autem spontè prouenire in Virginea, sed foliis & caule à nostra satiuæ differentem auctor est Thomas Hariot.

Cannabis erraticæ paludosa titulo, nescio cuius errore, ponitur in Obs. p. 284. & Icon. Plant. p. 527. Cannabis fœmina. Sunt qui siluestris Cannabim Alceam officinarum esse contendunt. Alii Clinopodii alterius Matthioli genus album. Alceam pentaphylli folio alii. Cristam Galli alii, quòd perpendendum. Est tandem Cannabis siluestris quorundam Vrticæ inertis affinis quæ nunc describenda venit.

Cannabis siluestris quorundam, Vrticæ inertis affinis.

Bicubitali & altiore surgit caule quadrato, hirsuto, & aspero in ramos diuiso: ad cuius articulos

Descript!

articulos

ticulos singulos gemina *folia* aduersa pediculis appenduntur, Vrticæ foliis paria, acuminata, per ambitum serrata, in singulas incisuras singulis neruis obliquis à media costâ exeuntibus, mollia, pilosa, atro-uirentia: *flores* ex foliorum alis verticillarim caules coronant, Lamii effigie, galeati, purpurantes, vel albicantes, labello parili, lineolis sanguineis luteisque versicolore, ex calyce rubente, in quinque spinas abeunte, in cuius fundo semina succedunt quaterna: *radix* nunc recta, nunc obliqua, ex albo non nihil rubeſcit, potissimum quâ cauli committitur, fibris longiusculis donata.

Cannab. silu. Trago

Cannabim hanc siluestrem in censu vitiorum haberi, neque cum descriptione Dioscoridis conuenire placet Trago. Caulem siquidem proferat hirsutum, lanuginosum & nodolum, folio aspero vestitum, Vrticæ foliis simillimo: flore alio purpureo, alio prorsus candido, formâ ipsâ Vrticæ fatuæ simillimo, semine per omnia satiuæ respondente. An Cannabis erraticâ paludosa silu. Lobel.?

Descriptio

Scvvenckf. Cannabis silu. spuria 1. Cannabis spuria facie Vrticæ Lob. Cannabina alba Tabern. *wilder hanff/weiß hanffstrauch/wilde taub nessel/Acker nessel*: inter segetes enascitur. Item, Cannabis silu. spuria altera Lob. Vrticæ fatua silu. aculeata Thal. Sideritis 2. Matthioli *Stachelichte wilde taub nessel/Strachelichte acker nessel*: segetum perniciet. Et: Cannabis silu. spuria 3. Vrticæ fatua silu. aculeata minor, *flein wild taub nessel*. Quam plantam intelligat Schvvenckf. per primam Cannabin siluestrem nobis nondum constat: secunda non est Sideritis Matthioli.

C. Bauh. phyt. Vrticæ 5. siue fatua aculeata foliis serratis: Trago Cannabis silu. propter formâ feminis: Lobel. Cannabis silu. spuria altera. Item, Vrticæ 6. siue fatua aculeata foliis non serratis.

Vrticam autem hanc fatuam silu. aculeatam Thalii esse silu. Cannabim Lobelii, testatur Camerarius. Dod. lat. in fol. sub titulo Cannabis sterilis depingit & describit: Hist. Lugd. p. 497. pro Cannabi siluestri Dalechampii, flore puniceo.

Locus & Tempus.

Geneuæ copiosè floret Nouembri: Basileæ intra portam cineream & lapideam, in & extra urbem, & ad fluuium Birsæ Iulio, Augusto & adhuc Octobri. Montbelgardi passim abundat.

Ladanum segetum flore rubro quorundam: & albo.

Descriptio

EX radice digitali, aut minori, lignosa, fibrata, caules surgunt pedales, quadrati, subhirsuti, propter terram rubentes, ceteroqui ex viridi canescentes, geniculati, ramosi: *folia* ex articulis oriuntur, Ledi, atro-uirentia, subhirsuta, ex aduerso posita, sapore exsiccante: *flores* indidem ex foliorum alis orti verticillatim caules ambiunt, Lamii floribus persimiles, colore nunc carneo hilariore, nunc albo, labello punctis duobus albicantibus notato, interiùs paullo notulis in luteum vergentibus resperſo: apices sub galea teguntur lutei.

Turner. plantam, quam hic proponimus, Anisorariam vocat: atque esse Clinopodium alterum Matthioli, cuius figuram sine descriptione proponit. Tabern. Alyssum (2. statuit in Hist.) Galeni flore purpureo: C. Bauhin. phyt. Sideritim 7. siue aruentem angustifoliam rubram: Hist. Lugd. p. 443. Ladanum segetum, de quo ait. Hæc Tom. III.

herba à foliorum cum Ladano similitudine & natalibus à Plinio Ladanum segetum dicitur, ab aliis Tetrahit angustifolium.

Quia autem Plinius segetum Ladanum duplex esse ait, id Herbarii sic interpretatur, ut aliud album sit, aliud rubrum.

Locus & Tempus.

Vtrumque nascitur in aruis lapidosis & inter segetes passim circa Montbelgardum. Obseruauit quoque Monspelii & Geneuæ: itemque Basileæ florens Octobri: Flore albo & purpureo in Ducatu VVirtemberg. inter admirabile Balneum & Kirchen urbem, & arcem:

Chamæcissus, siue Hedera terrestris, Veteribus & in genere.

Hed. terr. maior.

Chamæcissus

quem quidam Chamæleucô, sterilem Hederam, Terræ coronâ, & Selinitin appellant, & Romani Hederâ syluaticâ: *folia* Hederæ similia habet, minorâ tamen, tenuiorâque, ac in gustu valde amara: *ramulos* à radice dodrantales, foliosos, per terrâ sparsos, quinos, senolue: *flores* Violis similes, mi-

Vires;

niores tamen: *radicem* gracilem seu tenuem, candidam, inutilem: nascitur in cultis. Folia vtiliter bibunt ischiadici tribus obolis in aquæ cyathis tribus, quadragenis quinquagenisue [triginta aut quadraginta Cæsalp.] diebus. Eodem pota modo senis aut septenis diebus, regiù morbum emendant, & expurgant.

Plinius in Cissi & Chamæcissi vocè valde implicatus est, & à Dioscor. alienus. Theophrastus quidem hederæ *επιγης* i. e. terrestris, & *εις υψους* hoc est, in altum sublata meminit, nusquam verò Chamæcissi, teste Dalechampion. Cæterum, Chamæcysson hanc antiquorum esse Hederam terrestrem vulgarem, negant Cordus, Matthioli, & Marantha. E contra Hederâ

Plin. nost

terrestrem officinis dictam, Chamæcissum esse volunt, effigie quidem, viribus & vulgari appellatione contentientibus, Tragus, Fuchf. Dod. Lob. Cæsalp. & alii nonnulli.

Chamæcissi verò nomine sequentes donantur plantæ: scilicet: Volubilis minor. Hedera. **Aequiuoc.** Helix. Consolida media. Consolida regalis. Gramen Fuchsi. Veronica mas.

Hederam terrestrem vulgò appellant Brunfel. tom. 1. Rhapf. 22. Trag. Matth. Tabern. & alii, i. e. *χαμυδινισσος*, vt Dod. gall. Fuchf. Chamæcissum, vt Trag. Ruell. Humilem Hederam Lobel. & Hederulam ac Hederam terrestrem Barbarorum: Chamæclema Cord. in Histor. apud quem malè posita figura Floris tinctorii. Elatinen Brunfels. in 4. p. 37. & Gesn. in cat. pl. Elatinen Dioscoridis Comes à Neuenare, quàm malè autem, indicat vtrarūque descriptio. Germ. *Erdebeere* / & *Erden Freuzlin* / h. e. Coronam terræ, *γῆς σίφρανος*: quidam *Gundelreb* / & *Grundreben* / Belgæ *Onderhauen* / Galli *Lierre terrestre*, & *Rane*, *Gesn.* Boh. *Pourty* / Hung. *fody folyo boro* / *stian siu* / h. e. terrestris serpens Hedera. Sunt nonnulli qui Asclepiada vocare velint, quorum error manifestus.

Passim spontè prouenit Monspelii, Lugduni: item Patauii & Geneuæ, virens Ianuario & Februario, florens autem Martio & Aprili: Montbelgardi & Basileæ multis in locis floret Maio, In cultis pariter ac incultis locis reperitur, ac sæpenuero vmbrosis, iuxta sepes, parietes, & hortorum areas. Viret non modò Æstate, sed & Hyeme, quouis anni tempore: ab Aprili autem in multam Æstatem flores facit, teste Dodonæo.

Locus & Tempus

Sunt qui asserant apud Tragum, folia in aqua decocta, & pota, dysenterie & prodesset: eademq; vino decocta & pota, vrinam & menses ciere, venenum & regium morbum expellere, obstructions hepatis & lienis soluere, eadem aqua destillata tribuunt: folia vino aquaue decocta, exulcerationi vitiisque colli & faucium gargarisatu conducere: hoc decoctum scabiei aliisque oris vt & locorum muliebrium vitiis mederi: & faccum fistulis aliisque id genus malis purgandis maxime prodesset. Hedera terrestris ex vino decoctum, inquit Matthiolus, potu vrinas & menses ciet, vermes necat, venenum per sudores pellit, hinc fit vt veterinariis magno sit in vsu ad equos, quos fesset infestat. Frequenter eã vtuntur Chirurghi Itali, potissimum vulnerato thorace, aut intestinis, in quem vsum compertæ efficaciam potionem *τραυματικὴν* habent. Dodonæus verò facultate Hederam terrestrem calidam & siccam esse statuit: & quia amara, abstergere, & viscera ab obstructionibus liberare posse, atque aduersus tinnitus & surditates commendari auribus impositam.

Solent [inquit Camer.] alicubi in Italia vlcera inueterata succo Hederæ terrestris eluere, postea puluerem sicca herbæ inspergere: egregiè plerumque iuuat. Aqua distillata & 44. dies continuos bibita, auctore Ludouico de Leonibus Medico olim Bononiensi insigni, in suppuratione pulmonum efficax. Quas veteres Chamæcisso tribuunt facultates easdem omnes Hedera terrestris adscribunt, neque dubiū est Fuchsi, cum sit admodum amara, quin eandem habeat facultatē, & alia etiã possit quæ illi adscribunt, vt euocare suppressos menses, vrinam mouere, obtusum auditum remouere. Contra pestem etiam tradunt *Officinarum* esse id quod equites quo-

que sciunt: hi enim quoties fibula dicta pestem equum corripuerit, hac contra eandem herbamagna efficaciam vtuntur.

Aqua tandem aut decoctio pondere vnciarum iij. confert mulieribus, tumore membrorum aut ventris laborantibus: idem præstat si epithemetur bis in die. Scribit Lerijs in Hist. Americana cap. vltimo, cum omnes diarrhœa & solutione ventriculi tenerentur, aded vt nihil penitus retinere potuerint, breui tempore sanitati restitutos fuisse vsu pulvis Oryzæ cum succo Hederæ terrestris cõcocta, quæ amota ab igne contegenda est probè pannis, in olla postea ei commiscendi ouorum vitelli, omniaque ita confusa in foculo mensario recalfacienda. Vidi ego v-

tentes quosdam ad torsiones post partum, ventri appositâ, ac ipse etiam vtiliter sanè vsus sum. Huius porrò felicem vsum obseruaui in expellendis vermibus eorum si concisa detur cum auena.

Asarina Lobelii flore Hedera terrestris.

A Sarinæ, aut saxatilis Hedera, quam rarò & non nisi locis montosis & saxeis vidit Lobelius, in Gallia prouincia Delphinatû & Narbonæ, per plures quidem notæ sūt quæ Hedera terrestris conueniunt, proindeque nonnullis Hedera saxatilis dicitur: hanc vrinas ciere

scit: an aluum ducat, compertum haud habet: nec tamen id inficias it: nam huic fortè vsu venit, quod de Asaro asserunt. Idem in Obs. p. 329. vt mihi videtur Asarinam ieiunè describit, ac perperam sterilem cognominat. Asarina sterilis, inquit, Seuenæ Narbonensis agri, diuersa ab Asarina Matthioli qui florem Anthemidis esse scribit: Huic folia & flores dilutè purpurantes Hedera terrestris conueniunt: sed maiores, longiores. Rupibus & cauitibus Vegano conterminis Seuenæ oriunda.

In Ic. Plant. p. 601. inscribitur Asarina, siue saxatilis Hedera. C. Bauh. phyt. Hedera terrestris, siue [etiam Histor. Lugd. pag. 915.] Asarina Lobelii.

* *

tis simplicis herbaceo innocenti sapore prædita flos aureus multiplex: echinus contrafragosus.

Icon Ranunculi dulcis multiflori apud Tabern. non placet. Eandem inscribit Gerardus Ran. maximum multiplicem, Double Wilde Crowfoote.

Ranunculi speciem peregrinam ser-

pentem, & Ranunculum duplicem appellat Casalp. Ran. luteum multiplicem Schvv. Coronopum Ranunculi speciei similem flore multiplici luteo Gesn. hort. An Ran. prat. maiorem fl. multiplici Trag. An Ran. hort. multiplicem Fusch. hist. Ran. multiplicem in Icon. An Ranunculi tertiam speciem vulgarissimam, suis ramis per terram se spargentem, flore valde foliato, Anguill. epist. II. An Ranunculi septimam speciem coronariam Cord. Hist. An Ranunculum hortorum Anglorum polyanthemum Lob. Aduers. An Ran. 10. siue hortensem repentem pleno flore, C. Bauh. phyt. An Ran. hort. fl. pleno secundum siue inclinantem, idem in Pinace. An quoque Ran. hort. fl. pleno tertium siue dulcem, & Polyanthemum multiplex, Dod. gall. Lugd.?

Locus & Tempus

RANUNCULI PLVRIMÆ species Aliz.

RANUNCVLVS MAGNVS HIRSVTVS repens flore pleno.

Descript. EX radice fibrosa caules tollit cubitales, crassos latis, hirsutos, iuxta terram rubentes, superius virentes, fistulosos, in ramos aliquot brachiatos, & ubi terram attigerint, fibris, multorum Ranunculorum more, se radicantes denud: flores in ramulorum extremis, maiores quam in præcedenti, numerosa foliorum serie constant, quorum exteriora Croco tineta splendent, modico intervallo diducta, interiora virentia aut chlora, scandulato incubita confertim stipata exterioribus altiore situ

Tom. III.

posita, imbricatam conii Cedri Libani dicti laminarum conglutinationem quodammodo amulantur, relicta duntaxat umbilicata in summo lacuna: toti flori subiecta foliola quinque hirsuta viridantia: folia alia à radice oriuntur, alia à ramis, pediculo longo fistuloso, palmari & dodrantali, hirsuto, valde lata: primariâ diuisurâ triplici, quarum vnaquæque rursus tripartita, obtusa, crassa, hirsuta, supernâ parte atouirentia, splendentia & rugosa, infernâ ex albedo virentia dilutiùs: nonnulla interdum folia, vt circa floris pediculum antequam se expandat, caulem immediatè ambiunt, in tres oblongas diuisuras acutas, amplius non dissectas, abeuntia.

Montbelgardi in horto Ill. E. C. floret mensè Aprili.

RANUNCVLVS ROTVNDIFOLIIVS vernus syluaticus.

Descript. Fibrosa ra. dice nititur, minime acri, ex qua surriguntur aliquot caules fistulosi, cubitales & sesquicubitales, in ramos brachiatos, quorum singulis infidei flos Ranunculi aureus, quinque foliis caducis constans, quæ extorsum totidem triplè minoribus virentibus circumdatur,

in medio staminibus donatus plurimis crocatis: succedit echinus qualis in vulgaribus Ranunculis: foliorum autem mira est varietas: nam ex inferioribus quædam circinata rotunditatis integra sunt, & in ambitu serrata: alia manente rotunditate triplice quintuplicem diuisurâ incisa, atque ista quidem omnia longis pediculis appensa è radice statim oriuntur, & in hortis culta, insigniter crassescunt, vt alterius esse plantæ quodammodò videantur: at quæ ad alas & ramorum diuicationes, in tenuissima & oblonga segmenta diuisa, radiatæ stellæ more caulem sine pediculo amplectuntur.

Tragus hunc describit nomine ranunculi siluestris, vocatque german. Merzen hanensuß, quòd Martio mensè in syluis reperiatur: dulcem ait, & ad Apulei Crus galli refert. Figura autem proprio titulo non donatur, sed malè sub inscriptione Ranunculi pratensis dulcis transposita locatur.

Sed & Fuchsius Ranunculi siluestris titulo in Histor. pingit, sed non describit, nec ritè à cæteris distinguit. In Icon. Ranunculi primam speciem inscribit.

Dodon. gall. est Ran. 3. auricomus: Anguill. epist. II. Polyanthemum Plipij: Thal. Ran. Martius Tragi: Tabern. (cuius icon non placet) in Icon. ran. dulcis nemorosus: in H. (vbi præterea

vocat Chrysanthemum Democriti, Herbariorum Ran. auricomum, aureum, & dulcem nemorosum, Pedem & Vnguem Leopardi, à foliorum quadam, cum eius animalis Vngue, similirudine.] Ran. dulcis secundus: Gerardo, Ran. nemorosus: Lob. in Ic. Pl. p. 669. Ran. auricomus: Schvv. Ran. dulcis siluaticus, βασιλικόν χρυσάνθεμον: Casp. Bauh. phyt. Ran. tyluaticus folio rotundo.

N. em. lin. Germ. Süßer wald hanensfuß/wild goldgeel hanensfuß/ & wald schmirgelen: Belg. Lupaerts Clauen / & Soetbosch hanenuoet: Gall. grenoilette dorée: Italicè, Ranuncolo dolce saluatico: Angl. Sewte woode Crawefoor.

Locus Syluis familiarem hunc Ranunculum C. Bauh. Basileæ in pratis obseruauit. Montbelgardi abundat in monte Bar vnde in hortum Illust. E. C. transtuli, vbi Aprilis & Maio floret.

RANUNCVLVS PALVSTRIS FLORE minimo.

Descriptio

Valde crascescit aquatico Ranunculo radix caua, & fibris multis donata: à qua caules exurgunt multi insignis interdum crassitudinis, inanes, striati, ramosi: folia Paludapij sublustri splendore virelunt, albis punctis aliquando guttata: flores inter omnes Ranunculos minimi, quinis foliolis constant

exiguis, aureis: capitula oblonga, tenuiora quam in reliquis, nec alpero semine echinata, sed læuibus & minutis granulis compacta. Sapor huius Ranunculi valde calidus & vrens Tabern.

Fuchs. sine descriptione hunc exhibet in Hist. Ranunculi aquatici [ita etiam in Ic. vocatur,] & Apij risus titulo.

Tragi figura Apij aquatici optimè conuenit, non item descriptio. Quare perpendendum an non confundat hunc Ranunculum (primum, vt vocat etiam in Hist. german.) aquaticum cum aruensi. Quà porro ratione Apium hoc suum palustre ad Anemonem agrestem, Plinio aculeatam dictam, referendum dicat, haud video.

Lobel. in Obs. pag. 382. Icon. Plant. p. 669. vocat Ranunculum palustrem rotundiore folio. In Aduers. videtur hunc miscere cum Ranunculo aruensi echinato.

Tragi.

Si Matthiol. sub Ranunculo primo voluit exhibere figuram Ranunculi, quem hic tradimus, ea non vndique placet. Vellem & nostram Fuchsianam fuisse meliorem. Camerar. bonam pro Matthiolina reposuit.

Synon.

Dod. gall. dicitur Ran. palustris, Ranunculi i. species: In Hist. purg. & lat. in fol. Ran. silu. primum, Ranunculi silu. i. species, Rar. aquatilis, Ran. i. Dioscoridis, ῥυσαλίον, ἢ ῥέλιον ὑδάτιον. Apium palustre, nec malè Apiastellum: Gesner. hort. Ranunculi primum genus, Apium risus, Apium

hæmorrhoidum, Ran. i. Matthioli. Thal. Germ. & Tabern. Ic. Ran. palustris: Hist. Ran. 3. palustris, Batrachium palustre, Apium raninum. Schvv. Ran. palust. folio Apij, Sardoia vel Sardonis herba.

C. Bauh. phyt. Ran. 18. siue palustris rotundifolius læuis: Eadem in Pin. Ran. palustris & aquaticus i. siue Apij folio læuis, Ran. & Sardonis Dioscor. Ranunculus, Strumea & Apiastrum Plinij, Scelerata Apuleij, Apiastrum Cordi in Diosc. Ran. i. Matth. Gesn. hort. Lac. Cast. Lugd. Ran. 4. Turn. 3. Lon. palustris Cord. hist. Herba Sardoia Guiland. Ran. alter hirsuto semine folijs Apij, Cæsalp. Folijs & caulibus est alibi maioribus, alibi minoribus, florib. communiter luteo-pallidis: at Cordus & purpureis obseruauit. Si Cordus Ranunculi Dioscoridis primam speciem obseruauit flore purpureo, cur non locum, cum raro talis occurrat, annotauit: suspicor eum legisse in Dioscoride, non autem vllibi vidisse.

Cordus not.

An Anguill. epist. ii. Ranunculus i. apud Patavinos locis palustribus, flore luteo: An Cæsalp. Ranunculi alterum genus læue?

Germ. vocatur wasser hanensfuß/ froschpfeffer/ Nomina feigblattern Eppich/ & perperam tamen, wasser lipguar, Eppich h. e. ῥέλιον ὑδάτιον, Apium palustre. Gallis Grenoilette aquatique, ou Grenoilette d'eau. It. Ranunculo aquatico: Belg. watter hanenuoet. Angl. watter Croesfoot.

Rarius cettè, sed tamen alicubi in montosi strigosique agri scrobibus, fossisque aquas habentibus, visitur. Plurimum autem videre est, vbique iuxta torpentium, aut pigrè labentium aquarum riuulos, aliaque similia humida loca & vliginosa.

Locus

Tiguri obseruauit, & Geneuæ ad portam Riuæ florentem Iunio. Florem dant Maius ac Iunius mentes, sed tamen rarius post sequentes dant, Dodonæo.

Placet Tabernamontano vt quotiescunque Ranunculus simpliciter scribatur, hic intelligatur. De Ranunculi viribus diximus antè. Siccat, inquit Schvv. & calefacit 4. gradu, cum radix, tum vniuersa herba. Herba in oleo violaceo macerata crustis excitandis & hæmorrhoidibus referandis aptissima.

Tempus

RANUNCVLVS PALVSTRIS echinatus.

Descriptio Ita voco Ranunculum quendam vuidi soli incolam & paludum sectatorem, cui folia aiquatenus Aceris minoris diuisurâ, sed in nora, crebra: radix fibrosa: caules plures, palmares & altiores, crebris ramis brachiati: quibus flores infident cæterorum more lutei simplices: quos excipiunt capitula, Ranunculi

aruensis capitulis proxima, è decem, duodecim- ue spi

ue spinosis oblongis compressis pericarpis congestis confata.

An Cæsalp. Ranunc. primus, linguam exrens, semine depresso, foliis cum maculis nigris: Ranun. læuis? An Lob. in Adu. Ran. palustris femine echinato, Apium Sardonium Dioscoridis putatum?

Clus. hist. post. vocat Ranunculum præcoccem 3. Ran. Apulei quorundam, & Batrachium Apulei Jac. Plateau. C. Bauh. Ran. 23. siue palustrem echinatum Io. Bauhini: cuius meminere Aduersaria: verum cum Ranunculo palustri rotundifolio læui confundunt. Idem in Pin. Ran. echinatum quartum, siue palustrem.

Locus

Gaudet locis humidis & aquis Monspelii, ac etiam in fossis. In Belgio alicubi obseruatus.

RANUNCULUS ARVENSIS echinatus.

Descripti.

Caule habet cubitale circiter, subhirsutum; hilariter virecentem, cauum, & in ramos plures diuisum: folia in oblonga segmenta tenuia profundè admodum incisa, pilosa: flores Ranunculi aquatici, minores quàm in pratensi genere, luteoli, quibus succedunt echinata capitula ex pluribus

subrotundis lappulis compressis & aculeatis composita: radicem habet fibrosam.

Fuchsius, qui nec describit, nec etiam titè ab aliis distinguit, Ranunculum hortensem simplicem in Hist. inscribit, absque ratione. Magis congruè, Ranunculi alteram speciem constituit in Icon.

Figuram Fuchsi proponit Dod. gall. titulo Ranunculi albi, siue echinati. Lat. in fol. & Hist. purg. Ranunculi silu. tertii & Aruensis nomine & inscriptione, aliam exhibet effigiem. Hanc Lobel. in Obs. p. 380. pratensis Ranunculi varietatem intulit, & Ranuncul. 3. siluest. Dodonæi, eumque ad Ranunculum Aduersar. pag. 298. refert. Sed non inuenio Aduersaria huius meminisse iam d. cto titulo & pagina, nec etiam sequenti, nisi quod describendo Ranunculum rectum cum hoc confundant, semen attribuentes echinatum. In pratensis enim Ranunculi varietatis descriptione, capitula non dicuntur echinata, sed non diuersa à Ranunculo pratensi vulgari.

Et sanè capitula, quæ in hoc Ranunculo echinata sunt, faciunt, vt suspicer Matthiolum per Ranunculum quartum, figuram Ranunculi aruensis malè pictam exhibuisse. Nec me latet alterius esse opinionis Lobelium, Camerarium, & fratrem C. Bauhinum, vt suis ostenditur locis.

Synoni.

Cordo, cui est Ranunculi quinta species, à Gesnèro in H. additur figura, vocaturque Ranuncu-

Tom. III.

lus aruensis, ac etiam segetalis: de hort. Ranunculus aruensis, æstiuutque à Fuchsi depictus; Lob. in Ic. Plant. p. 665. & Gerardo, Ran aruorum. Schvv. Ran. aruensis. Ponæ in Baldo Ran. echinatus Dodonæi. Tabern. Hist. Ran. 1. aruensis, Erst æcker hanensfuß / Ran. 13. aruens. latifolius sine icone: Item, Ran. 2. aruensis, der ander æcker hanensfuß / Ran. 14. aruens. angustifolius: & hunc in Ic. etiam pingit. C. Bauh. phyt. Ran. 21. siue Geranii tuberosi folio, Batrachium verum Cortusi: Item, Ran. 22. siue aruens. echinatus 1. siue aruensis, Ran. satius Turnerii: folio aliquando latiore, aliquando angustiore, pro ratione folii pinguioris.

Germ. dicitur feld hanensfuß / & æcker hanensfuß. Belg. æcker hanenvoet. Angl. felde Coowesdote. Gall. Grenouillere blanche, ou herifennée.

Nomina linguar.

Basilea: in agris conspicitur mense Maio; vt & Montbelgardi, Monspelii, & Genæ, vbi in hortis parua plantæ tota Hieme virebant. Septembri echinata profert capitula. Vulgaris in regionibus vicinis Rheno. Inter segetes Silesia Iulio floret. In aruis denique plerique locis alio- sis, vbi humidius solum, gignitur.

Locus & Tempus

Ranunculus albus simplici flore.

Radix cauli Descripti. Quasi appposita palmari- bus aliquot fibris, crassis mediocriter, rigidis & albis, disparatis constat: ex qua surgit caulis sesquicubitalis & bicubitalis, pallidus & virente læuore nitens, supra communem fortè Ranunculorum crassus, solidus, in ramos aliquot diuisus, foliisque ad alas donatus;

flores gerit vncialibus & sesquiuncialibus hirsutis pediculis Ranunculorum vulgarium forma & magnitudine, sed candore niuem prouocantes, suaueolentes, quinque vel sex foliis compositos, in eadem cultura è longè pluribus, vt multiplicem florem iure possis dicere, quorum medium occupant apices lutei: Folia Aconiti foliis similia, quinquepartita; profundissimè serrata, infernè hilari viore splendentia: supernè viridia, squalida. Tabern. ait sapore calido & acri, sed mitiore, & non ita vrente, vt in cæteris.

Clus. Ranunculus albo flore à Dodonæo descriptus differt à maiore, humilior, folia læuora, & nonnihil altiora, flores rariore & minores, maturius floret.

Dodon. in Hist. purg. & lat. in fol. nominat Ranunculum flore albo, Ran. externorum quartum. Camet. ad Hist. germ. Matth. Ran. candido flore. Tabern. Icon. Ran. album, Batrachium album: Hist. Ran. 5. album. Ger. Ran. alpinum album. Gesn. hort. Coronopum quorundam; Ra-

annulo specie similem, silu. albam: Item, Ran. 3. in Bernatium montibus *fidertsche* appellatum, Chamæplatanum deinceps forsan vocandum: In app. Ran. album maiorem sil. fl. simplici: In cat. Ran. album simpl. flore non vrentem. Lob. in Adu. [hic dubitat an sit Ranunculus albo flore Diosc.] Aconitum batrachoides: In Obs. p. 381. item Ic. Plant. p. 668. Ran. album flore simplici: Ibi etiam Ran. album alterum, Hic Aconitum batrachoides, cuius figuram in Ad. proposuit: In Obs. & Ic. Pl. effigiem Dodonæi assumit, ac magnitudine à priore in Adu. exhibitio distinguit.

Figura 3.
Lugd.

Figura Ranunculi montani albi apud H. Lugd. p. 1031. non displicet: Ad hanc autem Compilato-rem alias duas malas reducere decebat, sc. Polyrhizi latifoliæ Dalechampii p. 1140. & Aconiti quinti Matthioli, p. 1740.

Pona nota
sur.

Pona in Baldo vocat Ran. quartum Dioscoridis: Item Ran. montanum album Dalechampii. Nobis vna solùm stirps est.

Nomina
linguarum

Schvv. Ran. Alpinum candidum, Ran. Alp. maiorem leucanthemum folio Aconiti, Ran. max. *λευκανθημων* siue Aconitiformē, foliis amplis, profundius sinuatis, Platani instar, floribus lacteis: sapore subacri & nitroso.

Locus &
Tempus.

Perperam C. Bauh. in phyt. hunc Ranunc. 4. Matthioli nuncupat, quia in figura nihil apparet quod respondeat. Præterea Ranunculum quartum Matthioli (quem nos aruensem echinatum vocamus) eundem asserit cum Ran. mont. quarto Clusii, de quo nos proximè dicturi sumus. Sed quæ picturarum similitudo? quæ foliorum conuenientia? quæ floris eolorum correspondentia?

Locus.

Germ. dicitur *weisser hanensfuß* / *weisser Alpenhanensfuß* / & Siles. *weiß Trollblüm*: Angl. *white montaine Crowfoote*.

Tempus.

Abundat in Episcopatu Argentinensi ultra Rhenum prope fontes acidos Griesbachianum & S. Petri ad siluam Hercyniam: Genevæ in monte *Salene* & Thuri florens Julio mense. In Pannonicis montibus prouenit teste Clusio, ubi maior in Baldo frequentissimus. In vliginosis montosis Silesiæ seu ad riuulos ex montibus defluentes nascitur. Tandem in plerisque Galliæ, præsertim Narbonensis, montibus, & apud Allobroges subinde reperitur.

RANUNCVLVS ALBVS FLORE DENSO.

Descriptio

In eo differt à Ranunculo albo simplice, quòd huic *stos* sit multiplex, magnitudinis Ranunculi pleni recti: æquè enim lacteo candore conspicuus est: *caules* recti, solidi, ramosi, sesquicubitales: *folia* quinquepartitò ad pediculum vsque dissecta: reliqua conueniunt.

Synon.

Clusio in Pann. p. 369. dicitur Ranunculus flore polyphyllo albo: In Hist. post. Ran. mont. 4. alter flore pleno.

Synon.

Camer. ad Hist. germ. inscriptione Ranunculi candido flore, florum picturam exhibet. Tabern. Ic. Ran. albus multiflorus: Hist. Ran. 6. coron. albus, floribus multò maioribus, quàm silu. pleni. Ger. Ran. alb. multiplex. Gesn. hort. Coronopus quorundam Ranunculo specie similis, hortensis, flore multiplici albo: An ibidem postea, Ran. alb. magnus fl. multiplici. In app. Ran. alter alb. fl. multipl. In cat. Ran. alb. fl. pleno. Schvv. Ran. alb. multiflorus, siue coron. albus.

C. Bauh. phyt. Ran. 40. siue hortensis albus multiplici flore. Pin. Ran. hort. fl. pleno sextus, siue Ran. Aconiti folio, fl. albo multiplici, Ran. leucanthemus fl. pleno Cam.

Germ. *Gefülter weisser hanensfuß* / *gefült weißer hlers* / *buttons or double white Crowfoote*. Nomina linguarum

Ranunculus flore albo Alpinus maior.

Magna Descriptio

Magna sunt *folia*, in quinque laciniis secta, viridia & in ambitu serrata, infernè dilu- tiora, & splen- dentia, dura, neruosa, quæ præmansa nul- lam manife- stam acrimo- niam, sed ama- ritudinem po- tiùs habere de- prehendantur: *caulis* cubitalis aut amplior, firmus, licet tenuis, læuis, nodis aut geni-

culis præditus, in multas alas à medio ad sum- mum expansus, in quibus *flores* satis ampli [interdum pleni.] Secundi (Ranunculi alpini Narcissi flore) tamen floribus minores, quinque foliis constantes, tenelli, toti lactei: aliquantulum odorati, staminibus pallentibus umbilicum occupantibus. & capituli rudimentum cingentibus, quod ex seminibus simul congestis, quemad- modum in reliquis Ranunculis, constat: *radix* præmorsa videtur, instar radicis Secundi, multas- que longas & candicantes fibras habet.

Montani Alpium Austriacarum opiliones & venatores, *Abbeiß* / & *Teuffels Abbeiß* / id est, Præmorsæ, & Diaboli morsus, nomen inde- bant.

Abundatè prouenit in accliu montis Vech- **Locus & tempus.** sel, Schneberg, & aliorum montium siluosis locis, per quæ ad eos montes patet aditus. Floret istic eodem tempore, quo Ranunculus mont. albus Clusii, i. e. Junio mense: sed in cultis Maio: semen maturat Iunio.

Ranunculus alpinus Narcissi flore.

In celsioribus earundem Alpium iugis, multò Descriptio

humilior & magis hirsuta crecebat hæc plâta, pedalem altitudinem non excedens, *flore* paullo maiore [& qui Narcissi florem album, medium calicem flauum habentem, æquare possit] còque etiam magis odorato, quàm prioris: eius etiam *folia* maiore amaritudine & acrimoniâ erant præ- dita, tametsi primo gustu quandam dulcedinem habere viderentur. Serius florebat priore: nam eam duntaxat florentem reperiebat, quum in in- feriore iugo, alteram iam semen habentem ob- seruasset author.

Clus. Pann. p. 366. Ranunculi 2. alterum genus, p. 367. Ranun. Alpin. secundus, siue Narcissi flo- re: Hist. post. Ran. mont. secundi species altera.

in Silesiæ montium conuallibus floret.

Ranunculus montanus albus hirsutus.

Descript.

hirsuta:caulis vnicus cubitalis, vel sesquicubitalis, pilosus, cuius summum in quatuor, vel quinque ramulos palmares plus minus facessit, quam diuisionem folium ambit vnicum veluti perforatū, sine pediculo, non minus profundè quàm inferiora dissectum: flos vnicique ramulo vnus infidet, albus, Ranunculi albi similis, an aliquid habeat purpurei non recordor, septem vt plurimum foliis constans, apicibus in medio: hinc oriuntur capitula è latiusculis, ex oblongo rotundis, læuis seminibus cōgesta, pluribus quàm duodecim, ad semen Pastinacæ Germanicæ accedentis.

Quandoquidem autem planta, quam describimus, nobis minus integra est, quàm vt possit ex ea bona effigies parari, assumimus Clusii, quæ placet. In ea tamen varietas obseruatur, quod flores constent quinque foliis. Nos semina nostræ plantæ appingenda curauimus: Picturam autem nostram sculpsit non nihil corrupta.

In Hist. Pann. vocauit p. 364. Ranun. montanum purpurascens flore: p. 368. Ranun. tertium. Histor. post. Ran. mont. tertium. An Ranunculus quartus Matth. Lobelio? Is in Ic. p. 696. effigiem

Synon.

altera. C. B. phyt. Ran. 42. siue mont. hirsut. Narcissi flore: Pin. 5. siue hirsutus humilior Narcissi flore. Schvv. Ran. mont. hirsut. Narcissiflorus, Ran. polyphyllos niueus, aliquando purpurascens, radice concauâ, fibrillis candidis, miro naturæ artificio connectâ. Iunio & Iulio

habet nomine Alpinae Pentaphyllæ Caryophyllatæ, quæ Ranunculo, de quo hic agimus, optime conuenit,

H. Lugd. p. 1743. Aconitum candidum *ἀκωνόψ* H. L. *πρότ.* Dalechampii, idem est cum nostro Ranunculo & longè diuersum à Ran. Dodonæi albo, contra quàm Compiler voluerit, qui floribus sex foliola appinxit: nos plurimum septem obseruauimus. Porro cum Dalechampius Aconitum hoc suum candidum, Geranium album esse suspicaretur, Herbarii quibus naturæ & facultatis huius plantæ indaganda negotium commiserat, venenatam esse, & ex Aconitorum genere allerunt.

C. Bauh. phyt. Ran. 43. siue montanus hirsutus purpurascens flore. Pin. Ran. mont. hirs. purp. flore.

Geneuæ in monte Thuri mense Iulio floret & Iunio. Crescit copiosè in monte Iuræ opacis iugis, semina maturans Augusto.

Locus & tempus.

Ranunculus minimus Alpinus, albus & luteus.

Omnium

Quos vidi Ranunculorū minimi sunt mihi in Ræticiis montibus collecti. Prior radicem obliquè agit pro platulæ ratione magnam, floribus donatam crebris, longis; perparum colliculo cedentibus, qui duarum aut trium vnicuiusque altitudine est, vno alteroq; foliolo donatus: reliqua enim tria secta, vel profundè usq; taxat circumquaque Geranii columbini modo serrata, rotunda ferè, crassa: flos summo cauli infidet albus, aut luteus, à Ranunculorum aliorum flore non differens.

Descript.

à nobis non obseruatam, tradat; libuit præter nostram figuram, amborum effigiem inspicendam, & contemplandam proponere.

Prior imago siccas nostras plantas Ranunculi minimi eb oculos ponit: Posterior Ran. mini-

mi montani effigie Clusianas præ se fert.

Zegerfräut h.c. Venatorum herbam, appellari scribit Simlerus: item, Herbam causticam, & flore albo Ranunculum montanum. Montanos verò Austriacarum Alpium opiliones & venatores *fieberfräut* vocare, & ad pellendas febres [vnde nomen] foliis eius contulis & carpo admotis vri.

Synon.

Gesn. hort. Ran. mont. minimus. Lob. Obs. p. 381. Ran. minimus albus, nonnunquam satione in luteum mutatus. Fabricio apud Gesn. hort. in *opist. Ran. parvus fl. albo.* C. Bauh. phyt. Ran. 16. siue minimus foliis crenatis: Item, Ran. 17. siue montanus minimus laciniatis foliis. *Eidem in Pin.* Ran. mont. 1. siue humilis rotundifolius flore minore, Ran. mont. primi species prima: Item, Ran. mont. 3. siue alp. humilis rotundifolius fl. maiore, Ran. mont. minimus Gesn. hort. Ran. mont. primi species altera Clusii. Ran. montanus Dod. ed. Belg. flore interdum duplici foliorum serie constante.

Locus & tempus.

In Rhætiæ monte Albula floret Iulio. Abundanter prouenire conspiciebat Clusius in summis Schneberg & vicinarum Alpium iugis, confragoso solo, & pænè in ipsis petrarum fissuris, Iunioque interdum isthic florebat, aliquando ferrius: vt videlicet nix matur us aut ferrius soluitur: in hortos autem translati, maturè admodum, & ante alios Ranunculos, Aprili sc. flores proferrunt.

Ranunculus Thaliætri folio.

Descriptio

CAulem habet pedali altitudine assurgentem, gracilem, ex viridi rubescentem, in quo quaternaria aut quina *folia*, maioris Thaliætri flore albo foliis, colore & formâ valde similia, sed minora, & teneriora, amaro sapore: *flosculi* in singulis alarum sinibus singulares,

candidi, qui, que foliolis constantes, suis petiolis innitentes: quibus decidentibus succedunt bina aut terna *cornicula* semen rotundum, subruffum, Aconiti-hiemalis vulgò appellati semini ferè par, continentia: ex eadem radice, præter caulem, prodeunt bina aut terna *folia* supra descriptis similia, singularibus, dodrantalibusque pediculis, eiusdè cum caule coloris innixa: radix impensè amara, multis albis fibris donata est; ex quarum capite alia exit nodosa *radicula*, subinde ad singula internodia nouas fibras agens, atque hac ratione se propagans, ideoque perennis.

Synonyma

E tribus Ranunculi præcocius florentis generibus est hic Clusio in post. Hist. alter ideoque Ran. præcoem secundum Thaliætri folio cognominat. In Pann. ad quam potissimùm classem Ranunculum Thaliætri folio referret diu secum deliberavit, sc. Ranunculine an Thaliætri vulgò

existimati generibus adscribere debebat: etenim aliquot notas cum vtrisque conuenientes habere credidit. H. Lugd. p. 821. Aquilegiæ minoris Dalechampii titulo pinxit, teste Camer. hort. C. Bauh. phyt. vocat Ranunculum 3. siue album folio Thaliætri: *Pin.* Ran. nemoros. 3. siue Thaliætri folio.

Abundè nascebatur in saltu Leytenberg, Manderstorf vicino, vltra Leytam flumen, quinto ab vrbe Vienna Austriaca milliari, vbi primùm illum obseruabat author, deinde quibusdam aliis vmbrosis siluis Viennensi agro. Inueniebat etiam apud Zollonock Ill. Herois Balth. de Batthyán in Vngaria oppidum, inter vepres. Florebat Aprili, semen interdum Maio, plerumque Iunio, ad maturitatem perueniebat.

Locus

Tempus

Ranunculus Creticus albo flore, maiore quàm Papatæris rhæadis.

Foliis est Ranunculi pratensis vel hortensis repentis, diuisis specie trifoliâ, rariùs quinquefoliâ, per margines crenatis, per terram sparsis: caule rotundo, pedali, qui duos vel tres flores sustinet magnos, ex sex, vel septem foliolis compositos, albos, Papatæris erratici florem magnitudine superantes, quibus succedit capitulum seminibus aliorum Ranunculorum more confarctum.

Descriptio

Ranunculum 38. siue Creticum album accepit C. Bauh. [vt in phyt. ait] Patauio à Laurent. Rosenav pharmacopœo germano, cui in horto creuit, nomine Ranunculi ex Candia tari.

Synon.

Ranunculus montanus purpureus calyce villos, Fælic. Plateri.

Plantula: huius facies diligenter que consideratio facillè diligentibus differentiam sui à reliquis Ranunculi specibus ostendet. Dodrantalis est plantula. *Folia* velut in digitos dissecta, partim à colliculorum exortu longis pediculis hærentia, partim ex ipsis pediculis

Descriptio

lis pendentia. In summo flos infidet singularis, Ranunculi, sed, vt sicca ostendit, purpureus, villosissimo & veluti bysseo, eique concolori lanugine obrecto, calyce præditus.

Cl. Fel. Platerus in Alpibus Valesiæ lectum in suo Herbario sicco adseruat, à quo mutuatum descripsimus ac pingi curauimus.

Ranunculus racemosâ radice.

Cvitali caule est, nonnihil hirsuto; quem comitantur à radice longissimis pediculis herentia folia, orbiculata ferè, alia magis, alia minus, profundè dissecta, segmentis modò latiusculis, modò tenuioribus, subhirsuta: flos luteus Ranuncolorum vulgarium similis, radix Chelidoni j minoris æmula, è plurimis bulbillis, quos fibræ quædam intercurant, racematim congestis composita.

D. Bauh. phyt. vocat Ranunculum 26. siue racemosâ radice. Agerius siccam dedit pro Ranunculo Chelidoniæ radice.

Ranunculus Illyricus radicibus bulbosis, foliis longis.

Descript.

Ranunculus Illyricus radice donatus est ex plurimis bulbis, ceu Pini nucleis, albis, racematim quasi cõgestis, quibus se mitum in modum propagando multiplicat: folia germinatione prima ex pediculis longis tubentibus paruula, glabra, viridia, tam Plantagineis primigenijs similia, vt internosci vix

possint, neruis per folij longitudinem decurrentibus: adolescentiâ dissecari incipiunt in longissimas portiones ternas quaternasue, varia dein diuisurâ adhuc amplius incisa; simulque molli & incanâ lanugine vnâ cum pediculis pubescere: caulis cubitalis & sesquicubitalis, in ramos aliquot brachiatus, totus candidus & pilosus, flores gerit maiusculos aureo fulgore micantes, è quinque folijs compositos, interdum gemellos, inodoros. Quibus succedunt capitula aspera; Fragariæ instar, oblongiuscula; semen continentia.

Cæsalp. vocauit Ranunculi peregrinam speciem alteram flore grandi, folijs candidis. Tabern. Icon. Ranunc. Illyricum: hist. Ran. 16. Illyricum: Item, Ran. secundum Diosc. Gelotophyllin Plinij libr. 24. capit. 17. σελινον ἄγριον Authorum Epigramm. σαρδων σελινον Græcorum, σαρδωνιον ποαν aliorum, & γελτοφύλλιν. Herbam sceleratam Apulei: Herbariorum verò Ran. Sardonium, Sardoniam herbam, Sardoam herbam, Apium, siluestre & rusticum, German. windischer hanensfuß. German. Ran. Illyricum, Anglicè, Crowfoote of Illyria. Dodon. Externorum Ranuncolorum 1. quem Dioscoridis Ranunculum se-

cundum esse vult: & Ran. Illyricum.

Lobel. in Obseru. p. 383. Icon. Plant. p. 672 & H. Lugd. pag. 1032. picturam Dodonæi Ran. Illyrici habent. Clus. in Hispan. vocat Ranunculum Pannonicum: Hist. p. 103. Ranun. grumosa radice quartum.

C. Bauh. phyt. Ran. 27. siue folijs oblongis in-Synon. cisis lanuginosis: Pin. Ran. grumosa vel etiam C. Bauh. Aphodeli radice 1. siue lanuginos. angustifolius maior; Item, Ran. grumosa radice 2. siue lanuginos. angustifol. minor, Ran. Illyricus Eyst.

Montbelgardi in horto Ill. E. C. suis bulbulis Locus & plurimum se multiplicat: folia Æstate percunt. Tempus. Gener. verò Cherlerus spontaneum obseruauit prope Romam, florentem Maio.

Ranunculus Tripolitanus flore phæniceo, vel Asiaticus grumosa radice. 1.

Hunc fusè describit Clusius: cui dicitur in Pannon. pag. 374. Descrip. Ran. Byzantinus 2. siue simplex flore rubro, p. 376. Ran. Tripolitanus phæniceo flore: hist. post. Ran. Asiaticus grumosa radice primus. Gerar. Locus & Ran. Tripoli-tempus tanus, Anglic. Crowfoote Tripolie. Cas. Bauhin. phyt.

Ran. 25. siue flore simplici rubro: Pin. Ran. grumosa radice 5. siue fl. phæniceo minimo simplici.

Peregrè inuectus & Constantinopoli allatus Tarabolos catameralè nomine insignitus, quod Tripolitanum plenum florem significat: florèt sub finem Maij, aut initio Iunij.

Ranunculus Asiaticus polyclonus, siue grumosa radice secundus.

Spicamur Scum ranunculo hoc Clusiano eundem esse, aut certè valde similem ranunculum Illyricum Imperati, cui Hist. nat. p. 755. folia adscribit profundè incisa, & in ambitu serrata, crassiuscula, & nonnihil pilosa, coloris pallidi & viridis, saporis ingrati & mordicantis: flores albos, interdù color. minorij: semina alata

& foliola, insipida: radices tuberosas, propter quas multis dicitur Ranun. tuberosus, p. 768. Ran. Tripolitanus radice tuberosâ, fl. puniceo.

C. Bauh. Pin. Ran. grumosâ radice 6. siue ramosus. Ran. Asiat. grum. rad. fl. phœniceo ruberrimo, Eyst.

*Ranunculus peregrinus grumosâ radice
1. 2. & 3. florib. albis.*

RAnunculi hæc noua genera, Ioanni Bridoul, Insulis Flandriæ vrbis Medico, semine ex Italia accepto, nata, Iacob. Plateau vnâ cum iconne Clusio communicabat, qui fusè describit.

C. Bauh. Pin. dicitur Ran. grum. rad. 8. siue flore albo: Item, Ran. grum. rad. 9. siue fl. albo, leuiter crenato: Et, Ran. grumosâ rad. 10. siue fl. niueo.

*Ranunculus Constantinopolitanus
fl. re sanguineo pleno.*

Locus

Triplicem hunc facit pingit & describit Clusius qui Constantinopolitani quidem siue Byzantini cognomen illi dedit, quod quibusdâ hortis Byzantio vicinis & in eius vrbis conspectu, ultra tamen Bosphorum sitis, intellexisset inueniri, quâ fortè ratione Asiaticum vocare præstaret.

Primus autem Ranunculis ex-

ternis à Dodonæo descriptis accedit, sextusque constituitur, ac pro primi generis purpurei floris Ranunculo apud Dioscoridem admittitur, & verisimile est non perpetuè & vbique multipliciter sarcto flore, sed & simplici non raro nasci. Is etiam inscribitur à Lob. in Obl. p. 383. & Ic. Plant. p. 672. Ran. sanguineus multiplex: & sicutidem à Germ. qui The Double rod Crowfoote Anglicè vocat. A Tabern. Icon. Ran. Turcius siue sanguineus: Hist. Ran. 15. Ran. sub prima Dioscoridis Ranunculi specie meritò reponendus, Ran. Chalcædonicus, Constantinopolitanischer hanensuß. A C. Bauh. phyt. Ran. 24. siue fl. multiplici rubro: Ab eodem in Pin. Ran. grumosâ, vel etiam Asphodeli radice 1. siue flore sanguineo.

Ran. Turcius.

Prior reliquorum duorum Ranunculorum Clusianorum Asiaticorum fl. pleno, cuius iconem damus, est Ran. Asphodeli radice 2. siue flore subphœniceo rubente, & Ran. pl. flore ruberrimo, Eyst. Posterior, cuius etiam hic posita figura, dicitur Ran. Asphodeli radice 3. siue prolifer minutus, Ran. Asiat. grum. rad. fl. pleno sanguineo proliifero, Eyst.

Ranunculus grumosâ radice, flore niueo.

Locus

RAnunculi grumosâ radice plantam semine è Creta accepto natam, ad Clusium mittebat anno à Christo nato 1601. Iac. Plateau, que in-

sequente anno florem proferebat, Ranunculo peregrino formâ non valde dissimilem, Flores autem explicabat Ranunculus hic Creticus grumosâ radice flore pleno, mense Maio cû Asiatico phœniceum florem gerente, quibus succedebat simile capitulû, non dissimili paleaceo & aceroso semine obfitum, quod in-

Ran. Cret. grum. rad. fl. pleno.

utile esse arbitrabatur idem Clusius.

Ranunculus Pyrenæus folijs sublongis non laciniatis albo flore.

Prorus nouum censet Clusius hoc Ranunculi genus, quod anno Christi 1605. primò illi conspectum, cultum scilicet, suisque floribus onustum sub Martij initium in hortis Ioannis ab Hogelände & Christiani Porreti, quorum vterque à Ioachimo Venerio plantas acceperat præcedente Autumno è Pyrenæis montibus erutas.

Tempus

Locus

Ca. p. Bauh. pin. Ranunculus folio longo 4. siue montan. folijs Plantaginis. Ait C. Bauh. esse Ran. Pyrenæum albo flore Clusij in Hist. p. 2. cùm tamen Clus. vnicam tantum appendicem ibi annexerit, nec in ea huius meminerit. Idem suspicatur esse Ranunculum phœniceum Myconi Hist. Lugd. p. 1036. sed labitur: Est Ran. argustifol. bulbosus.

Ranunculus longifolius, alijs Flammula.

Caulis est Dodranti, glabro, fistuloso, geniculis nodoso, nunc solitario, nunc in ramos diuiso, reptante: folia priora ex longis pediculis vnicam semis lata, oblonga alia, alia subrotunda, superiora per caules ex articulis oriuntur, bina, interdum serrata quæ minus angusta, longitudine circiter palmari, sapore acri: flores Ran. vulgaris pratensis, contractiores, aureo fulgore nitent: radix ex fibris albicantibus conflata est: caules etiam serpunt, & quidem rursus, vt in Ranunculis quibusdam, radican- tur.

Descriptio

Dodon.

Dodon. gall. Flammulari, quasi flammam, aut Herbam ignis à superante & ardenti caliditate, nominavit: gall. *Flammula aquatica*: Belg. *Egel-coolen*: serunt enim hanc ouillo generi esse perniciosam, ouesque hanc pastas herbâ, inflammationibus iecinoris, internorumque viscerum erosionibus ac exulcerationibus corripit: quod malum *Egel* vulgò appellant: vnde herbæ nomen. Qualem autem nomenclaturam apud veteres adepta sit, fatetur se ignorare, si non sit herba illa, quam Octavius Horatianus Cleoma appellat, quæ in locis quoque humidis crescit, & temperamento, admodum calida est. In Hist. v. r. d. purg. & lat. in fol. Octavii Horatiani Cleoma esse hinc negat: quod sc. flammulæ Sinapios forma, qualis in Cleomate requiritur, haud respondeat. Suspiciatur etiam non tamen affirmat. Plinio lib. 21. cap. 13. herbam illam esse, quæ ab exitio iumentorum quidem, sed præcipuè capratum, *Egolerhron* appellata sit.

Synon.

Lob. in Obs. p. 382. Ic. Pl. p. 670. priorem figuram Dodonæi Flammularum Ranunculum aquat. angustifolium, Taracois effigie, inscribit, & Flammulam vulgi: Posteriorem Ran. aquatilem angustifolium serratum.

Tabern. Icon. Ranunculus lanceatus minor *Spehr fraus/ langer wasser hanensfuß*: Item, Ran. lanc. serratus, *gererster langer wasser hanensfuß*: Hist. Ran. 18. lanc. minor, *βατραχίου πικρῶν* Cordi, Ran. latifolius, aliorum Flammula palustris minor: Ran. longifolius: Item, Ran. 19. lanceat. serratus, Flamm. aquat. serrata, Ran. longifol. serratus.

Gesn. apud Cordū Ranunculi duodecima species Cordi, lzuibus & serratis foliis: Eidem hort Ranunculi alterum genus, Dodonæo oues occidens, Ego Ranunculum Cordi duodecimum refeto ad Ranunculum longo folio maximum, Linguam Plinii, Thaliū imitatus.

Cæsalp. Ranunculus alter folio nulla ex parte scisso, Coronopi, Ran. insectus.

Gerat. Ran. flammeus minor: Et, Ran. flamm. serratus

Schvv. Ran. flamm. minor siue lanceolat. minor, Lingua Plinii Lugd. *Egeltraut*: Item, Ran. flamm. angustifol. serratus, lingua maior Lugdunensis. Lingua Plinii est Ran. longo folio maximus: lingua maior, est Virgæ aureæ, siue Solidagini angustifoliæ affinis. Quare Scvv. dupliciter labitur.

C. Bauh.

C. Bauh. phyt. Ran. 32. siue palustris angustifolius non serratus: Et Ran. 33. siue palustris serratus. *Suspicio* eiusdem plantæ foliis ludentis esse synonyma. In eadem enim plantâ vtrumque foliorum genus obseruauit, quæ perbellè nostra pictura ostendit. In *Pinace* [vbi nobis videtur differentes plantas confundere] Ranunc. folio longo 2. siue longifol. palustris minor. Ran. 1. Anguillatæ: 12. Cordi, aquat. *απὸ τοῦ ποταμοῦ* maior Thalii, Enneaphyllon Plinii lib. 27. cap. 9. Item, Ran. folio longo 3. siue palustris serratus.

Locus & Tempus

Tres huius habet icones H. Lugd. pag. sc. 1035. 1041. & 1038.

Geneuæ circa S. Geruasium floret mense Maio & Iunio, eâ quidem formâ, quâ à nobis pingitur, & circa *Bussy* in paludibus. Lugduni & Tiguri copiose prouenit: Basileæ quoque vliginosis locis obseruatur.

Vires & Usus.

Facultate cæteris Ranunculis similis est, acris similiter, exulcerans, & vesicas faciens. Edendo pecora enecat, & idè arcent sedulò pecus opiliones, ne eo vorato inflammentur præcor-

Tom. III.

dia, indidemque moriantur, vt videre est in balantum extis, quæ huius pabulo ambusta fuerant, teste Lobelio in Adu.

Ranunculus longo folio maximus, Lingua Plinii.

IN vliginosis Descript.

Solo & palustribus exit Ranunculus. Lingua Plinii Dalechampio putatus, caule bicubitali & altiore, crasso, læui, in ramos subinde diducto, per quem, veluti & per ramos, alternatim folia producantur, pedali circiter longitudine, vix vnciam lata, crassiuscula, glabra,

mucronata, saporis acris & amari Dalechampio: flores extremis inhaerent ramulis, magni, Ranuncolorum aliorum formâ: quinque foliis luteis constantes, quorum medium obident numerosi apices concolores: eis superueniunt, at thore Tabern. capita erinacea, paruae nucis Iuglandis magnitudine, cum acutis aculeis. Saporis calidi & vrentis: radix compluribus fibris defixa nititur.

Facile adducor, vt credam, Cordum Hist. per Ranunculi duodecimam speciem, platyphyllon non improprie dictam, foliis inferius Lauri similibus, gracilioribus tamen, Linguam Dalechampii intelligere, vt asserit Thalius, quamuis figura à Gesnero addita, sit Ranunculi folio longo.

Synon.

Cæsalp. Ran. folio nulla ex parte scisso, Ran. insectus. Tabern. Icon. Ran. lanceolatus maior, *groß lang wasser hanensfuß*: Hist. Ranunc. 17. lanceolat. maior, Ranuncul. flammeus maior [etiam Ger. & Schvv] & Flammula palustris maior. Cæsp. Bauhin phyt. Ran. 31. siue palustris maior, foliis primis aliquando subrotundis, ad Chelidoniae minoris aut Cochleariæ formam accedentibus.

Locus

Hunc à fratre habui, qui eum collegerat in paludibus circa Michelfelden. Nascentur copiose circa Walckenridam monasterium ad piscinas inter arundines. Prouenit etiam inter urbem imperialem Wormatiam, & Electoralem Oppenheim/ paludosis locis & fossis Rheni antiqui.

Vires

Lingulacæ circa fontes nascentis radix combusta teritur, ac adipi suis nigrae admiscetur. Sed id excipitur, vt eius sit suis quæ nunquam peperit. Sic in Sole illita, plurimum alopeciæ confert.

Ranunculus gramineus pleno flore.

Exhibemus præsentis capite figuram Ranunculi folio Graminis Dodonæi in fol. lat. sed descriptionem eius, quæ herbæ non conuenit, repudiamus. Est enim Ranunculi pumili gramineis foliis, de quo paulò infra dicemus.

Kkkkk

Synon:

Locus:

montanus folio gramineo multiplex.
Colitur in Belgicis hortis.

Ranunculus angustifolius bulbosus.

Descriptio:

laeua, fractu contumacia, neruata, & in acutum desinentia, longitudine palmi vnus: latitudine verò transuersi vnus digiti. Palmæ folium in modo substantiæ & contumacia fracturæ imitantia. Caulem habet cubitalem ferè semper, tenacem, solidum, rotundum, in quo folia minora sunt. In summo caulis flores existunt ex quinque foliolis constructi, in medio muscosi, formâ, figuraque similes Ranunculis. Semen habet candidum, magnitudinis Milij. In radicibus sapor cum multa humiditate acris est, sed in foliis maior, vt vix Ranunculis cedat. Et ita in Hist. Lugd. delineatur.

Planta veteribus indicta, inter Ranunculi tamen genera Dalechamptio videtur collocanda ex sapore, formâ florum, & radicibus.

Synon:

C. Bauh. phyt. vocatur Ran. 30. siue montanus longifolius: Pin. Ran. folio longo 7. siue gramineo folio bulbosus, Ran. leptomacrophyll. bulbosus, vel Ran. bulbos. gram. montanus, Columnz. Hist. Lugd. p. 1036. Ran. phœniceus Mysoni.

Locus:

Rara inuentu, frequentissima in montibus D.

Lob. in Icō. Plantar. p. 671. Ran. gramineus multiplex. Tabern. Ran. 24. Ran. gram. 2. multiplex, aut multiflorus, aut Cotoniarius, gesit gross hânlein / gesit gross hânensfuß. C. Bauh. phyt. Ran. 29. siue gramineus flore multiplici: Eidem in Pin. Ran. folio longo 6. siue

Mariæ à Monteferrato, & circumuicinis partibus ad montium radices, iuxta arbusta & querceta. Floret Aprili & Maio.

Tempus Vires.

Ad eadem præstare creditur ad quæ Ranunculus, minoris tamen esse efficaciz.

Ranunculus pumilis gramineis foliis.

Fibræ, quibus radicatur, vncias duas plûs minus longæ sunt, satis crassæ, & fibrillis capillaribus donatæ, quæ in radicem minimi ferè digiti crassitudine coeunt, filamentis supra terram comosam, quod haud absurdè fortassis perennitatis fidem faciat: folia è radice statim pullulant, in mea quidem sicca planta, septena, duas vncias longa, aut paulùm admodum excedentia, angustiz gramineæ, vnunquæ vncia breuius medio

Descriptio

cauli adnatam, alioqui nudo & enodi, gracili, palmi altiori: cuius fastigio flos infidet vnicus, iustæ magnitudinis, qualis est Linguz Dalechamptii, vel vulgaribus Ranunculis, maior multò quàm Ranunculi Flamulæ dicti, è quinque foliis compositus, quæ totidem minoribus, vt in Ranunculis fieri solet, suffulciuntur: succedit Lob. teste semen racemosum Ran. pratensis.

Lob. in adu. dicitur Ranunculus pumilus gramineis foliis, & geniculatus. Sed cur geniculatum ait, cum nihil tale figurâ exprimat aut descriptione tradat: Quare in Obs. p. 33. & Ic. Plant. p. 671. vocem geniculati meritò omisit.

Tabern. Ic. Ran. gramineus: Histor. Ran. 22. gram. primus. Ger. Ran. gramineus Lobelii: Schv. Ran. palustris gram. minimus, & [sed perperam] Hydropiper lanceolatum H. Lugd.

C. Bauh. phyt. Ranun. 28. siue gram. minimus: Pin. Ran. fol. longo 5. siue montanus folio gramineo, & Hydropiper lanceolatum Lugd. Hos nos aliò referimus.

Parum obuius, duntaxat Narbonensis Galliz pratensibus, pone publicum diuerforium montis Lupi, & in arduis Mindeni Ruthenorum pratis & pascuis. In Prouincia & circa Monspe- lium quoque reperitur. Si plantetur pingui & humido loco, valdè excrescit, & pulcher visu est.

Locus:

Ranunculus autumnalis, folio lato, rotundo, serrato.

Clusio describente pro Ranunculi grumosa radice primi specie secunda pingitur. Sed mirum Clusium in Hist. post. istius descriptioni & alteram iconem, Ranunculi sc. grumosa radice primi, apponere, ei non respondentem, nec vllam rationem reddere.

Dodon. (qui figuram Clusii, Ranunculi Lusitanici titulo assumpsit) inter externos tertio loco reponit, & Hiemalem Ranunculum cognomi-

minauit, tertiumque apud Dioscoridem esse asseruit, eiusque exemplaria pleraque *ἰσομοιον* minus bene habere, pro *ἑυμοιον* annotauit.

Lobel. in Obs. p. 384. figuram Ranunculi Lusitanici autumnalis Clusii exhibet, eique in Hist.

Belg. aliam non parum differentem, de qua seq. capite, supponit, non tamen monet eam priorem sustulerit, & aliam substituerit, nec plura in Hist. Belg. de Ran. Lusitanico Clusii, quam in Obseru. In Icon. Plant. p. 673. Ranunculi Clusii imaginem omisit & Lusitanici titulo, Ranunculum Belgicæ Hist. h. e. bullatum, reposuit.

Tabern. Ran. I. Lusitanicus Portugalischer ha-

nenfuß: Histor. Ran. 20. Lusit. siue autumnalis. Ger. Ran. autumnalis Clusii, winter Cromfoote. C. Bauh. Ran. 36. siue foliis rotundis bullatis: Pin. Ran. gum. rad. 12. siue latifol. bullatus Asphodeli radice, flore paruo.

Locus & tempus.

Frequens est circa Olyssipponem inter Oliuetæ, & plerique Beticæ locis, ubi florentem primum Nouembri, dein & Ianuario collegit Clusius, & amicis in Belgium misit, apud quos Octobri & Nouembri flores protulit, & totâ Hieme folia retinuit in Maium vsque mensẽ: aliis nouis, paullo ante quàm florere incipiat, repullulantibus. Mechliniæ ipsâ bruma floret Lobelio in hortis.

Sunt in Lusitania qui Montan nominant [qua tamen appellatione ferulacea quædam planta apud eos etiam insignitur,] & ad prouocanda menstrua ex lacte propinant, referente Clusio.

Ranunculus Lusitanicus bullatus.

Synonyma Tempus

Hoc genus Rannunli delatum est ex Lusitania operâ Clusii, & primum à Lobelio [ex cuius descriptione patet esse genus præcedentis, aut ei admodum affine] in suo Herbario exhibitum, Belgico sc. p. 319. itemque Icon. Plant. pag. 673. Ranunculi Lusitanici Clusii inscriptione.

Antè diximus nos admirari

sub dicto Clusii titulo Lobelium diuerfas po-

nere icones nullâ indicata mutationis causâ. Tabern. Icon. Ran. Luf. 2. Clusii: Hist. Ran. 21. Luf. secundus. Ger. Ran. Luf. 2. Clusii. Cluf. in Hist. post ponit iconem Ranunculi grumosa radice primi titulo, quam non habuit in Hispanicis, nec demonstrat cur id faciat: in descriptione verò nulla vitur distinctione quamuis icones sint valdè diuersæ.

C. Bauh. phyt. Ran. 36. siue foliis rotundis bullatis. Inter hunc & præcedentem Ranunculum non bene distinguit: Paullo melius in Pin vocat Ranunculum grum. rad. 12. siue latifolium Asphodeli radice, fl. magno.

C. B. notat.

QVÆ HIC SEQVUNTUR SVBNECTENDÆ sunt libri xxx. cap. 137.

Auricula urfi siue Primula Veris Alpina, flore rubente.

QVæ flore Descrip:

rubente Auricula urfi, caulem profert palmarem & maiorem, nudum, teretem; in viridi albicantem; in cuius fastigio calathifcus foliaceus exalbidus ferè & quasi farinâ conspersus, è quo prodeunt flores multi, umbellatim digesti, pediculis semuncialibus & vncialibus; calathifco concoloribus, odorati, suaue rubentes; fundo intus luteo, in sex laciniis cordatas diuisi: folia à radice multa, oblonga, subrotunda, in ambitu serrata, crassa, magis supra quàm infra virentia, vtrinque farinaceo albo puluere confersa, sapore amaro & nonnihil acri radix crassa, fibrosa, alba.

Figuram damus plantæ in horto cultæ, quæ ubi adultior, variat foliis & flore, non quòd diuersa sit, folia enim longiora euadunt, & flores excrefcunt. Ab hac non diuersam existimari olim collectam in Rhætia, flore rubro, nisi quòd omnia minora floresque pauciores. Lobelius in Icon. Plant. p. 570. inscribit Auriculam urfi flore purpureo. Gesn. hort. Arthritica Alpina, siue Auriculæ urfi species minor florib. purpureis, altius in alpiibus nascens. De Lunar. Lunaræ arthriticæ species flore rubro, foliis minoribus, & modicè crenatis, in silua Grindelia ditionis Bernensis. de coll. stirp. Arthritica Alpina rubra, Arthr. petræa montana rubra. Arct. in descr. montis Stokhornii, flüßblümen: flore purpurascente, sanguinis modo: itemque atro colore Cluf. Pann. p. 346. & Hist. post. Auricula urfi 2. vel, rubro flore, Rote Schlüsselblümen: Florem atrum in simili planta Clusius nunquam conspexit.

C. Bauh. phyt. Sanicula Alpina 2. siue purpurea, Auricula urfi flore purpureo Lobelii. Item, Sanicula Alpina 3. siue rubra, Auricula urfi 2. Clusii. Is animaduertens errorem commissum, in Pinace has duas non amplius separat, sed

vnam esse rectius pronunciat. Sanicula Alp. foliis serratis 2. siue Alp. purpurea, inquit, est Britannica Anguil. Auricula vrsi Cast. flore purpureo Lobelii, Auricula vrsi suaue rubens Ger. Auric. vrsi 2. Clusii, Primula Alp. latifolia, Tab. & Sanicula Alp. rubra eiusdem.

Locus.

Hanc frustra per Austriacorum Styriacorumque montium altissima iuga quæsiuit Clusius: primùm autem conspexit in horto Aicholtzii, Medici & Professoris Viennensis. Ego in Rhætici montibus inter Clauennam & Burmium collegi. Montbelgardi in horto Ill. E.C. floret Aprili

Auricula vrsi flore rubro, maculis exalbidis, foliis subhirsutis.

Descript.

Folia habet quàm præcedens minora, teneriora, minùs crassa, subhirsuta, per ambitum vndique serrata, inter quæ nascitur cauliculus superiori similis, flores in umbella pares ferens, & rubros, exalbidis tamen maculis asperfos, cuius radix similiter fibrosa, nouasque è lateribus propagines fundens, authore Clusio, qui Auriculam

Locus.

niri intellexit Clusius.

Auricula vrsi carnæi coloris foliis minimè serratis.

vrsi tertiam facit, & germ. Kote Schlüsselblumen vocari alicubi ait.

Figura est Tabernæmontani qui quinque proponit solo colore differentes.

Casp. Bauh. phyt. Sanicula alp. 4. siue flore rubro albis maculis asperfo. Pin. Sanic. alp. fl. variegato.

In Tyrolensibus iugis, præsertim in Kitzspil inue-

Clusius hanc Auriculam vrsi quartam vocat. Stein Rößlin autem h. e. petraea Rosula, ob venustatem & roseum colorem, tum quòd in scopulis nascatur, à montanis pastoribus nuncupatur.

Casp. Bauh. phyt. Sanicula alp. 5. siue folio non serrato: In Pin. Sanic. foliis non serratis 1. siue alp. rubes-

cens, fol. non serrato: Auricula vrsi 7. Tabern. rubescens Gerardi.

Inuenitur in Sneberg, reliquisque vicinis iugis & Stiria Alpibus frequentissima. Rhizotomæ mulierculæ singulis annis in forum Viennense venalem inferunt.

Locus.

Auricula vrsi orbiculata serrata coloris rubicundi.

Locus.

Tyrolensi [Auriculæ vrsi flore rubro, maculis exalbidis, foliis subhirsutis,] non valdè ab similem hanc, in horto Ill. Principis Catorum Wihelmi Cassellis florentem cõspiciebat Clusius anno 1599.

Ei autem Auricula vrsi quinta dicitur. C. Bauhin. pin. Sanicula alp. foliis serratis 3. siue alp. rotundis: quam etiã minoribus foliis reperiri ait.

Auricula vrsi alba.

Minor est rubra. Vnicam autè plantam conspiciebat Clusius, in horto Sprengeri anno

1591. Maio mense, quaterna, aut quina ferentem folia, crassiuscula, dilutè virentia, nullis crenis in ambitu donata, inter quæ prodire fertur caulis è viridi candicans, tres vncias aut ampliùs longus, summo fastigio ferens quinos aut plures flores, flauæ formæ æquales, sed candidos: radix superioribus respondens, aliquot fibris, vt illæ, donata erat.

Descript.

Est clusio Auricula vrsi sexta: C. Bauh. pin. Sanicula foliis non serratis 2. siue alp. alba foliis non crenatis. Huic similis reperitur flore pallido, quæ Auricula vrsi pallido flore, Clus. eur. post.

Auricula vrsi angustifolia colore rubente.

Hanc etiã Ham fuscè describit Clusius: Icon autem est Tabernæmontani, Auriculæ scilicet vrsi octauæ, quæ Clusii descriptioni responderet excepto quod suæ nulum Tabernæmontanus assignat colorem.

C. Bauh. phyt. Sanicula alp. 6. siue angustifolia flore dilutè rubente. Pin.

Pin. Sanic. alp. foliis serratis 5. siue alp. angustifolia, Auric. vrsi 5. Clus. pann. 7. in Hist. at 8. in cur. Auricula vrsi fl. purpureo, Ger. Eyst. Huic similis, breuioribus tamen foliis, cuius Clus. in cur. post. meminit.

Tempus

Crescit hæc, inquit Clus. in quibusdam Alpibus Carinthiæ & Styriæ superioris. Floret sub finem Iulii, h. e. niuib. in summis illis iugis liquefcentibus. Rara hæc, quia ex procul distitis montibus delata, in vnius Aicholtzii horto paucos annos perdurauit, omnem cultum ita respuens vt nunquam ad frugem peruenire, imò ne florem quidem deinceps proferre voluerit.

Auricula vrsi minima flore carneo & niueo.

Locus

IN summo Sneberg iugo primus istam obseruabat Clusius anno 1574. neque vlllo alio vicino iugo postea ipsi sese obrulit. In Tauro tamen & Iudenberg. etiam inuenitur, & cum illa rarum aliud genus per omnia simile, sed cuius folia magis pallefcunt, flores lactei sunt candoris.

Similem Auriculam nobis communicauit Agerius, cuius

figuram exhibemus, earum quas hæctenus vidimus Auricularum minimam, non penitus vnciam altam, foliolis à radice semuncialibus, per extremum latis & fimbriatis, carnosis, pecioli inter hæc surgunt semunciales, quorum vniciue insidet flos vnus satis magnus Auriculæ vrsi, purpureus, vel ruber, quantum ex sicca planta iudicare licet: radix crassiuscula, duplò reliquâ plantâ longior, longis fibris appensis donata.

Synon:

Clus. Pann. Auricula vrsi 6. siue minima, flore carneo & niueo: Hist. post. Auric. vrsi 8. minima: 10. cur. post. Lobel. Obs. p. 308. Ic. Plant. p. 571. Sanicula alp. minima Tabern. Ic. & Hist. Auricula vrsi minima, siue 9. flore niueo, interdum singulari, interdum gemino, inodoro, flein weiß Beer Sanicel: Item, Ic. & Hist. Sanicula alpina minima, flore rubro, flein berg Sanicel: similis Saniculæ alpinae, nisi quod radice, foliis & floribus paulò maior. Tabern. habet figuram Clusii, quam etiam nos in tabella superiori loco pingimus. Secunda Tabern. figura non videtur differre à priore iam dicta: sed fortè ex illa facta, vt videatur aliquid noui habere. Nos ex planta sicca flore purpureo & rubro, in inferiore tabellæ parte, iconem eâ magnitudine, quâ eruius, expressimus.

C. Bauh. phyt. Sanicula 8. siue alp. minima. Pin. Sanicula alp. fol. serratis 7. siue alp. minima carnea, Arthritica carulæis flosculis, Gesner. hort. Sanic. alp. minima Lobelii, Hist. Lugd. Auricula minima Gerardi. Item, Sanic. alp. minima niuea, Auricula vrsi minima flore niueo Clus. Tab. &

Gerardi: An Auricula vrsi flore albo Eyst?

Auricula vrsi Myconi: pilosa, carulea.

Diuersam à dictis plantam Auriculam vrsi vocauit Myconus à foliorum figura pilis multis obsitorum, eamque pinxit & delineauit his ferè verbis.

Auricula vrsi Myconi

Radices multas emittit ferè capillaceas, fuscas, petris inhærentes, gustu adstringentes, circa quas flia per humum repunt, Borragini quadantenus similia, in ambitu nonnihil laciniata, aspera,

Descriptio

rugosa, crassa, neruosa, pilosa, maximè prope radices: ex iis enim ad foliorum exortum magna pilorum congeries tomento cuidam & veluti iubæ adsimilis enascitur. Eadem folia tam superne quàm inferne villosa sunt, atque etiam in ambitu pili vbique rufescunt. Ex foliorum medio duo aut tres cauliculi emergunt, rotundi, dordrantes, hirsuti, solidi, succoli, purpurascetes, cum dulcedine adstringentes, in quorum fastigiis flores sunt carulei, ex quinque foliolis compositi, & in horum medio stamina lutea, veluti ex vasculo, grani Hordei figurâ, sed maiora, in imo floris posito, exeuntia.

H. Lugd. p. 837. Auricula vrsi Myconi: Auricula vrsi ex Pyrenæis, Clus. Exor. app. alt. auct. Eidem cur. post. Auricula vrsi nona. C. Bauhin. phyt. Sanic. alp. foliis serratis 9. siue alp. foliis Borraginis, villosa.

Locus

Nascitur in vmbrosis, montosisque locis, nonnunquam etiam humidis. In Pyrenæis præcipuè reperitur.

Aqua ex hac planta per organum vitreum destillata ad frangendum calculum in vesica, siue in renibus valdè efficax est. Id quod Myconus se experimento confirmasse asserit. Eadem aquâ Hispani aduersus tussim vtuntur: quam ob causam plantam hanc Yerua Tuffera nuncupant: alii à foliorum copia, Pedula.

Chamaejasme Alpina.

Geniculatim serpendo incedit tenuibus atris Gaut ex atro rubentibus radiculis, ocellum, per terram spargens foliorum semuncialium, latitudinis culmi, mucrone leuiter obtuso, hirsutorum: è quorum vmbilico cauliculus exit duarum triumue vnciarum: nudus, enodis, hirsutus, cuius cacumen ornat vmbella florum, pro plantulæ modulo, magnorum, albicantium, per ætatem rubescentium, odoratissimorum, ad Saniculæ Alpinae flores accedentium, quorum vbi pediculi cauli comittuntur, foliola subsunt viridia, hirsuta, infimis humi stratis multò minora. Eadem nonnunquam ex interuallis foliorum habet ocellos plures verticillatos, in radice veluti catena

Kkkkk 3

pendulos, quorum folia singulatia imbricato incubitu connectantur, candicantia

[cum aliis vt plurimum vi-
reant] villosa,
minora: flo-
rum quoque
calyculi mul-
to hirsutior-
es.

Hæc est Se-
dum Alpinum
Clusio 4. in
Pann. minus
siue 10. in Hist.
post. cuius icō
plantæ nostræ
apprimè res-
pondet, &
hinc nostram
ex illa desump-
simus. Ias-
mes enim mô-
ræ H. Lug-
dunensis p.

1204. figura non placet. Huc enim eam referimus, ac etiam Sedum 16. siue alp. hirsutum lateo flore, C. Bauhini in phytopinace: Sedum alp. 3. Pin.

Locus & Tempus. Chamæ-Iasmen alpinam inueni in Rhætia florentem Iunio, veniendo Burmio Tigurum, duplici specie traditâ. Gesnerus ad meam plantam propriâ manu hæc adscripsit: Flosculus in montium iugis, dum recens est, odoratissimus, Iasmini instar, vnde Chamæ-Iasmen alpinam voco, Arthriticis alpinis cognatam: flos candidus ætate rubescit.

SANICVLA ALPINA MINIMA PILOSA,
Caspar. Bauhini.
CAP. CXXIX.

Synon. Sanicula alp. minima pilosa, siue montana 2. Sin Prod. Sanicula foliis non serratis 3. in Pin.
Descriptio plantula est duarum circiter uncularum, radiculam habens exiguam, ramulos unciales, per terram sparsos: *soliola* breuia, angusta, incana, non nihil pilosa, plura stellæ in modum disposita: *flosculus* oblongos, luteos, pro ratione plantæ magnos, qui singuli pedicellis minutissimis, è fimbriato obtusiore calyce prodeuntes, insident. Hanc author in summitate Ventosi montis & Pyrenæis reperiri prodit.

**VERBASCVM VETERIBVS, ET BLAT-
taria.** CAP. CXXX.

Famina. **Verbasum** summas differentias duas habet auctore Diosc. Alterum enim album est, alterum nigrum. Et ex albo, alterum fœmina, alterum mas. Fœminæ igitur folia sunt Brassicæ, at pilosiora multo, latioraque & candida [*λευκότερα*, Orib.] **Mas.** *Caulis* cubitalis, aut amplior, albus, subhirsutus: *flores* candidi, aut quadantenus ex luteo pallentes (*ἀνθη υπόχλωρα* Orib.) *Semen* nigrum: *radix* longa, gustu acerba, crassitudine digiti. Nascitur in campestribus. Quod verò mas appellatur albis est, oblongis, angustioribusque foliis, ac tenuiori quoque caule. Nigrum autem albo profusum effect simile, nisi latioribus, nigrioribusque constaret foliis. Est & Verbasum sylvestre, virgas gerens altas, & arboris specie lignosæ [*δενδρώδεις* Sar. *ξύλωδεις* Ald.] folia Saluix similia. Habet autem, vti Marrubium, verticillato circa virgas ambitu florem luteum auro similem [*χρυσώδεις*

δεις.] Sunt porro & Phlomidæ duæ, hirsutæ, humiles (*μεικροὺς τῆ γῆ*: vet. *μεγροὺς*) rotundisque præditæ foliis. Tertia præter has est, quæ Lychnitis vocatur, ab aliis Thryallis, foliis ternis quaternisue, aut etiam pluribus [vet. numero foliorum caret] crassis, pinguibus & hirsutis: ea ad lucernarum ellychnia apta est. Porro duum generum primo loco recensitorum radix adstringit: proindeque alui profluuio laborantibus ludicri tali magnitudine, vtiliter ex vino propinatur. Decoctum ruptis, conuulsis, contulis, & antiquæ tussi auxiliatur: ac dentium quoque dolores collucione mitigat. Verbasum autem cui flos aureus capillos tingit, & quocumque loco reponatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia œdemaris & oculorum inflammationibus imponuntur, itemque syderatis vlceribus, ex melle aut vino. Cum aceto quoque vulneribus medentur, & à scorpione ictis opitulantur. At verò siluestris (totus hic locus, inquit Goup. non est in veteri, sed hæc omnia agnoscuntur ab interpretibus:) folia igni ambustis illinuntur. Fœminæ verò folia ferunt caricis interposita, eas incorruptas & à putredine immunes tueri. Hæc ille, quibus plura Verbasci genera tradit, id sc. distinguendo in album & nigrum, iterumque album subdividendo in marem & fœminam: denique subiiciendo Phlomidæ duas hirsutas, & tertiam Lychnidem.

Verbasum Græci Phlomon vocant, inquit Plin. Genetrahabet prima duo, Album, in quo mas intelligitur: alterum nigrum, in quo fœmina. Tertium genus non nisi in syluis inuenitur. Sunt folia Brassicæ, latiora, pilosa. Caulis erectus, cubitali amplior: semen nigrum, inutile: radix vna crassitudine digiti. Nascuntur in campestribus. Sylvestri folia Elysiaphac, alta, ramis lignosis. Sūt & Phlomidæ duæ, hirsutæ, rotundis foliis, humiles. Tertia Lychnitis vocatur: &c. Paulò post: Distingui genera hæc penè superuacuum est, quum sint omnia eiusdem effectus. Eam tamen quam Dioscorides, blattas ad se colligere dixit, Plinius non Verbasum esse, sed Verbasco similem herbam tradit. Est, inquit, similis Verbasco herba, quæ sæpè fallit pro ea capta, foliis minus candidis, cauliculis pluribus, flore luteo. Hæc abiecta blattas in se contrahit, ideoque Romæ Blattariam vocant.

Diosc. in tradendis Verbasci quatuor differentiis sequitur & ipse Galen. 8. simpl. hisce verbis: Verbasum, i. e. Phlomon aliqui per p literam scribunt, Plomō dicentes. Et est quædam foliis albis, quædam nigris. Et ex alba Phlomo mas est, cuius folia angustiora sunt: fœmina cuius maiora. Et ad has alia est Phlomos siluestris appellata. Præfert hæc auri speciem, & melinum in floribus colorem. Est & alia præter has, quam priuatim Phlomidæ & Thryalidem vocant. Primum radix in gustu acerba est, fluidisque affectionibus auxiliatur. Quidam ipsam etiam colluunt ad dentium dolores. Folia tamen discutiendi vim habent. Ita & aliarum folia, & maximè eius quæ auri colorem in floribus præfert, qui etiam capillos flavos faciunt. Omnium enim folia siccantem & moderatè extergentem vim habent.

Φλόμος à φλέγω, vto, quasi φλόγος, flamma, quia hæc herbâ pro ellychniis vtuntur, vt plenius postea annotabimus.

Phlomis, Phlomidis & Phlomitidis, Verbasci & Verbasculorum æquiuocationes sunt hæc. Phlomos de Verbasco vulgari flore luteo, magno, folio maximo. Verbasum vulgare reperitur interdum

Phlomidæ
duæ hirsutæ
ta.

Viges.

Differentiæ
A. Galen.

Æquiuocæ

terdum flore maiori, planè niueo. Verbasum maximum meridionalium odoratum duplex luteum & album. Verbasum crispum & sinuatum, quod Diosc. videtur. Verbasum angustifolium ramosum flore aureo, folio crassire. Verbasum puluerulentum flore luteo paruo. Verbasum flore albo paruo. Verbasum nigrum fl. paruo luteo, apicib. purpureis. Blattaria fl. luteo. Blatt. pilosa Cretica. Verbas. lychn. Syriacum. Verbas. Monsp. fl. luteo hiant. Verbas. silu. saluifolium. Verb. silu. saluifol. exoticum. Æthiopsis. Iacobæa. Lychnis. Primula Veris.

Verbasum vulgare flore luteo magno, folio maximo.

Descriptio

Verbasum vulgare ad tres cubitos & altius excrefcit, ex radice alba, lignosa, satis crassa caulem proferens itidem crassum, multis alis subinde brachiatum, lanuginosum: folia Enula, lata, longa, mollia, incana lanugine pubent tota, nullo aut breui pediculo, alia per terrâ sparsa, alia cauli

adnata, quæ pro ætate non parum variant, quædam rugosiora: alia magis polita: caules modò singulares, modò plures, modò brachiati: Hinc tanta figurarum diuersitas. Flores in longo thyrsu, plures simul iuncti, Rosulæ magnitudinæ, lutei, quinquepartiti, odore obscuro non ingrato: in medio apices quinque, duo glabri lutei, reliqui albi, lanuginosi: semen in capitulis rotundis succedit, minutum, papauerino suppar.

Verbasum i. Matth. Cordo in Diosc. H. Lugd. p. 1298. & Casalpino. Verbasum mas Anguill. Lob. in Aduers. Tabern. & Castori. Verbas. mas & Candela regia Lob. in Obs. p. 303. Verbasum aut Phlomos vulgaris mas Dioscoridis Ic. Plant. p. 561. Verbas. candidum mas, Lon. & Lacunæ. Verb. album mas, Thelio. Verb. latius Dod. Verbas. latifolium mas, Eyst. Tapus barbatus, Gerardo. Casp. Bauh. phyt. Verbas. 6. siue mas latifol. flore luteo: Eid. Pin. Verbas. i. siue mas latifol. luteum.

Φλόμος Græcis, & πλόμος Galeno, ἀπὸ τῆς φλόγος à flamma, quòd eius foliis & caulibus in lateris pro ellychniis vterentur. A caule thyrsus siue funalem exprimente, vulgò Torches vocatur apud Lobelium, & Græcis φλόμος à flamma, quam alunt funales, aut Phlomi folia & caules in lucernis. Candelariam quoque recentiores nominarunt, quòd caulibus, adipe, seuo vel pingui aliquo illitis, nonnulli pro candelis siue funalibus vtantur. Officinæ Tapsum aut potiùs Taxum, quia toxiaci aduersetur: barbatus à densa lanugine. Qui obseruarunt, inquit Lobelius, mustelas confixisse cum serpente, penèque enectas & victas, pastas

isto Tapso, & factas denuò alacres, duellum instaurasse, Taxum vocarunt. Sunt denique quæ Candelam regis, Lanariamque vocent. Barbaris dicitur Cauda lupina, Aspalathum, Pomplilogos, Abedonei, Bulari, Flominos. Manlio Auidon, Auion, & vt quibusdam placet, Auicennæ lib. 2. cap. 2. Bulari appellatur.

Tragus verò Verbasum hoc maius, siue primum, vt vocat, masculum leucophyllum & Verbasum arborefcens esse existimat, tamen verba Dioscoridis aliam præ se ferte sententiam videantur.

Nomenclaturæ itaque, quas nunc recensimus satis apertæ ac planæ sunt, quare à prolixiore illarum explicatione superfedebimus, paucis nonnulla indicaturi. Differunt itaque φλόμος & Phlomos, quæ est Viperinæ apud Apuleium cap. 5. appellatio. Aliud etiam est item Taxus, venenosa illa arbor, cuius Virgilius in Æclogis meminit. Aliud deinde Taxus barbatus (sic enim quidam scribunt, licet alii Tapsum dicant) quòd est Verbasum nomen. Quòd autem quidam Verbasum Lanariam herbam appellant [quanquam & apud Dioscoridem peculiaris sit herba, quæ hoc nomine insignita est] id sine causa non factum est, cum folia eius pilosa sint, ac veluti Salvia omnem attrahant puluerem, vnde & Blattaria dici posset, quemadmodum de Verbena Plinius scriptum reliquit.

Verbasum apud Germanos hæc sunt nomina, wulfrant / himelbrandt / Brenkraut / Bergenskraut / funigsferz / Unholdensferz: apud Belgas, wolleruyt / & Torsecruyt: Gallos Bouillon blanc masle, & alicubi Bon homme: Italos Tasso barbasso & Verbasco: Hisp. Gornolobo: Angl. Mulleyn The male.

Verbasum latioris folii frequentissimum iuxta agrorum aruorumque margines, aggeres, serobes, aliisque locis haud cultis, à Iulio mense in Autumnum vsque cum flore reperitur: sed altero tamen, à quo enatum est, anno: semen interea perficitur. Et hæc quæ de loco & tempore de hoc Verbasco dicuntur, aliis subsequentibus Verbasum speciebus quoque debentur. Anno 1595. mense Augusto & Septembri colui Verbasum vulgare flore magno planè niueo in horto Ill. E. C. Montb.

Recentiores mollium lanuginosorum Verbasum foliorum decocto, cum dolore prominentes hæmorrhoides vtiliter fouent, nam & dolorem sopiunt, & ipsas hæmorrhoides resiccando resoluunt. Flores lutei capillos tingere posse putantur: Eisdem cum exiguo oleo in fimo aliquot diebus maceratos, donec videlicet resoluti fuerint, ad hæmorrhoidum dolores Posteriores commendant. Sunt qui & gestatam radicem comitialibus prodelle rentur, præsertim eius, quæ nondum flores fecit, quæque collecta fuerit Sole Virginis dodecatimorion, Lunâ verò Arietis, peragrante: quòd tamen superstitione & vanitate non caret. Verbasum decoctum tollit oculorum ardorem, si eo abluantur. Aqua stillatitia in eos iniecta, lachrymantes exsiccat. Saxonum rustica plebs vritur aridis Verbasum caulibus in Naphtham iniectis ad nuptiales faces.

Verbasum maximum meridionalium, odoratum, duplex, luteum & album.

Excellit maximus odoratus meridionalium Thapsus barbatus vt magnitudine foliorum

Locus & Tempus.

Vires & vsus.

Synon.

Del.ript. sic etiam odore suavi, omnibus Verbasco: va-
rietas tamen tantum videtur descripti commu-
nis Phlomi:

Synon.

florib. quippe luteis & interdum albis exit senis foliolis: quæ arantur rubris lineolis odore suauissimo, folio longiore, latiore: radice crassa, nec aliubi dissimilis tota planta. Hæc in Adu. Lobelius, qui in Icon. Plant. p. 560. vocat maximum odoratum meridionaliū Tapsum barbatum fœminam flore albo: Item p. 561. Verbascum maximum album flore subpallido.

In Belgicis & Gallicis Northmannis hortis alitur. Pedimontani verò agri, Narbonæ, Angliæ, & Italiæ, occurrit passim in campis.

Locus.

Verbascum crispum & sinuatum.

Descript.

Hic Verbasco infima folia sesquipedalium circiter longa, Papaueris corniculati modo sinuata, candida, superiora verò breviora, in acutiorè macronem desinentia, ferè hederacea: pulvere aspersa vtrinque, magis tamen infernè, videntur, nullo pediculo, alis caulem cu

sunt continua, amplexantia: flores parui, lutei, Blattariæ floribus non absimiles, caduci, in quinque segmenta laciniati, staminibus totidem villolis purpurascens, medium occupantibus apicibus croceis. Non placent pili longiores, qui huic Verbasco appingi solent.

Matth in post. comm. Verbasco aliud foliis Papaueris corniculati. H. Lugd. p. 1302. Verbasco laciniatum Matthioli. Dod. Verbasco silu. tertium. Camer. apud Matth. germ. Verb. folio Papaueris cornuti. Tabern. Verbasco silu. saluifolium fruticosum, lignosum: Ic. Plant. Verb. sylu. saluiflorum laciniatum. C. Bauh. pin. Verbasco 4. (2. phyt. siue nigrum folio Papaueris corniculati.

Nusquam hanc speciem obseruauimus nisi Locus & Monspelii, vbi Autumnno passim floret. Gener Tempus tamen Cherlerus plarumque secus vias in Italia obseruari retulit.

Verbascum angustifolium ramosum flore aureo, folio crassiore.

Pulchrum hoc Verbasco communicauit Agerius, collectum, vt ait, in Austria, foliis dodrantalibus, uncias duas & semis latis, spissis, albis, veluti lanugine puluerulentâ obductis: caulibus quantum ex portionibus datis iudicare possum, ramosis, vt in Verbasco flore albo minore: floribus aureis,

Locus.

Descript.

minoribus quàm in vulgari.

An Verbasco Lychnite Matthioli? An Verbasco angustius Dodonæi?

C. Bauhinus, vt alibi apparet, Verbasco Lychnite Matthioli ad aliam plantam refert: item & Verbasco angustius Dodonæi.

Inquirendum quale Verbasco intelligat Franc. Indiæ de Gutta, & an sit nostrum angustifolium hîc descriptum, vel aliquid aliud. Sunt quidam (inquit lib. 2. cap. 3.) qui summis laudibus Verbasco, folia angustiora habens extollunt, dicentes, id si tritum & loco affecto fuerit impositum, intra paucas horas ita dolorem tollere, vt facultatem ambulandi restituat. Experimentum neque difficile, neque periculosum est ac propterea securè tentandum.

Verbascum puluerulentum flore luteo paruo.

Totum densissimo vndiquaque puluisculo candicante, inferiùs tamen copiosiore quàm superiùs, obductum est, sed qui facillè deradatur. foliis floribus calycibus caulibusque relictis viridantibus: surgit verò caule sesquicubitali, ac etiam maiore, recto, striato, duro, fractuque contumaci, medullam albam continente, per quem folia palmaria & sesquipalmaria, latitudine ferè palmari, rugosa, acuminata, obiter in ambitu serrata, grauis si fricentur odoris, sap. ore herbaceo

Descript.

cum

sum tantillo amarore: superior caulis pars innumeris edit propagines, foliis parvis vestitis, numerosis floribus onustas, pediculo breui nixis, colore ante-

quam explicetur, partim luteo partim candido, propter pulvisculum, sub quo latet, qui expansi, Verbasci vulgaris floribus respondent, sed quadruplo minores, lutei, quinquepartiti, duobus foliis superioribus minoribus, reliquis tribus maioribus, in quorum medio apices quoque luteoli, odore

nullo insigni: radix longa, crassiuscula, interius albicat, exterius tantillum rubet, sapore amaro.

Matthiolus passim in comm. pro sua consuetudine picturam exhibet Verbasci secundi titulo, sine vlla tamen descriptione, nec annotatione loci, vbi obseruarit. Ea mihi videtur non male quadrare Verbasco huic puluerulento.

C. Bauh. phyt. Verbascum 3. (2. in Pin.) siue mas angustioribus foliis, floribus pallidis, Verbascum 2. Matth. Lac. Cast. & Hist. Lugd. p. 1299. Verbascum siluestre maius Loniceri. An Loniceri. Verbascum secundum?

Montbelgardi inuenitur florens Iunio & Iulio intra mœnia, à porta *Gravier* ad portam prope Castellum.

Locus & Tempus

Verbascum flore albo paruo.

Descriptio

HAud aliis horiundum natalibus, nec facie multum diuersa ex Verbascis luteis cognoscendum: radix compar & caulis alis concavus, lanuginosus: Verum folia inferne tantum incana illa lanugine pubescunt, supernè verò, si tenella illa & exigua floribus appolita excipias, glabra ex atro virescunt, acuminata: flores verò parui, in alis digesti, Verbasci puluerulenti modo, colore albo, foliorum numero ludetes, quippe quos in eodem ramulo, imò ex eodem puncto ortos, constare modò feminis, modò quinis foliolis, cernere contingat: stamina hirsuta buxei sunt coloris, apicibus miniat.

Lob. Adu. Verbascum fœmina albidis floribus. Tom. III.

bus, senis foliolis diuisis, alioqui mari folio con-simili & pari. Obs. p. 303. Verbascum fœmina, floribus albis, & caule summo alis multifido, nū Blattaria Pliniana? Hoc enim mirè capiuntur, & in eo visitant blattæ. Floribus luteis duntaxat ab hoc diuersum visitur. Icon. Plant. p. 562. Phlomos mas alter, Verbascum fœmina Lychnite Matthioli: Item, p. 563, Blattaria flore albo, perperam Verbascum fœmina vulgò. An *Loniceri* perceperit quid scriberet de Verbasco, valde dubito.

Nec figura autem, nec descriptio Verbasci candidi fœminæ Fuchsii placent, licet eam iam sculptam ponamus. Sed nec figuram, nec delineationem Verbasci albi fœminæ Loniceri approbo.

Trag. vocat Verbascum tertium siluestre, radice & caule secundo generi [i.e. nigro] haud dissimile: foliis candicantibus, modicaque lanugine hærentibus: floribus planè candidis, odore grati. C. Bauh. pin. Verbascum 5. (7. in phyt.) siue Lychnite flore albo paruo, Verbasc. lychnite Matth. Lac. Tabern. & Gerardi: Verbasc. candidum fœmina, albo flore Dod. gall. Lugd. pag. 1300. & Anguillaræ. Verbascum fœmina Lob. in Adu. Obs. p. 303. & H. Lugd. p. 131. Verbascum 4. Cæf. & Eyst. Phlomos mas alter Lob. Icon. p. 562. Phlomos lychnitis Matthioli, Hist. Lugd. p. 1303. Verbasci tertii altera species Castoris. Item, Pin. & phyt. Blattaria 22. siue alba, Blatt. fl. albo Lob. Ic. p. 563. Camer. Eyst. Hoc variare dixit flore paruo, coque albo, vel viridi, vel viridi purpurascete, & magno flore, quare hanc vocauit Blattariam alteram.

Quotannis se propagat semel satum ex semine deciduo: primo anno caulem non fert, sed folia per terram sparsa: caule producto perit.

Tempus

Verbascum nigrum flore paruo apicibus purpureis.

RADIX Verbasci vulgaris, vt & caulis, non minùs altus, brachiatus, striatus, purpurascens, minùs hirsutus: folia minora, rariora, alternatim posita, pediculis rubetibus duas aut tres uncias longis appenduntur, setida, ac virentia, minùs villosa, leuiter crenata, flores sic & crebritate pares, sed minores, saturatiore

Croco tincti, Blattariæ vulgaris, purpurantibus staminibus, quinis, villosis: semen vt in vulgari.

Trago Verbascum alterum, nigrum. Dodon. Verbascum tertium, nigrum: Is, describit, sed pulchram notam in floribus omisit. Pingitur satis commodè à Fuchsio pro Verbasco quarto, cognominaturque siluestre, & Blattaria quorundam: non describitur. Lonicerus etiam vocat

Verbascum siluestre, & duas eiusdem herbae figuras ponit, nec in descriptione vllum descriptum statuit, praeter magnitudinem: facit quartum & quintum. Matthiolus Verbasci tertii in commentariis nullam facit mentionem, ponens tantum figuram.

C. Bauh. Pin. Verbascum 7. [5. phyt.] siue nigrum flore ex luteo purpurascens: Verb. nigrum Tragi, Dod. Lob. Ic. Tabern. & Gerardi: Verb. 3. Matth. Lac. H. Lugd. p. 1299. & Castoris: Verb. siluestre Fuchsi, Gesn. hort. & Turneri: Verbas. silu. minus Loniceri: Verb. nigrum saluifol. purpureo flore Lob. Obs. Verb. nigrum latifolium, Thalii: Blattaria Plinii, seu Verbas. nigrum Eyst. Flore variat: alterius ex citrino purpurascit: alterius ex flauo candidus est: albi flore prorsus candido reperitur.

Locus & Tempus.

Pratis Brabanticis, sabulosisque & herbidis, atque in Francia & Anglia, Iulio & Iunio sponte prouenit. Basilea & Montbelgardi frequens est.

BLATTARIA LVTEA.

Descrip:

Firmum tollit caulem & rectum altitudine interdum humana, lauem, crassitudine pollicari, densissimo ramorum stipatu fruticantem: in quibus alternatim positi flores Verbasci ex pediculis hirsutis, vnciam longioribus, flauis, sed saturatius, sic vt nonnihil rutilantis ruboris sit affusum, vnguibus in-

trinsecus lanugine villosa purburascentibus, staminibus similiter lanuginosis, apices miniatos sustentibus, nonnihil odoratis: succedunt semina nigra in vasculis Digitalis, ex vertice stilum proferentibus: ceterum vniuscuiusque stolis pediculo appositum est folium acuminatum, vnciam circiter longum, aut maius: reliqua autem folia quibus multis scater, Verbasci sunt, angustiora, atro-virentia, & superius splendentia, nulla lanugine donata, in ambitu laciniata, odore ingrato. Radix Napi figura, alba, sapore nescio quid aromatici respiciente.

Blattariam Eyr. Cordus Verbasci speciem fecit, foliis tamen non ita hirsutis, sed viridioribus.

Tragus depingit & describit sub Blattaria titulo, appellatque *flor wulfraut* / h. e. Verbasculum exiguum seu Verbasculum. Blattariam Plinii esse concludens.

Fuchsius Blattariam nominat, & Verbasculum sic mentiri ait, vt pro eo saepius ab imperitis decerpatur, esseque non paucos herbarios, qui decepti eam inter Verbasci genera connumerent. Sed cur non plantam tantae cum Verbasco similitudinis inter Verbasca connumerent? Vt,

quod sentio, verum fatear, in Blattaria similitudinem quandam video cum Verbasco, sed non tantam quae fallere possit: quae occasio, vt dubitem an Blattaria vulgaris sit Plinii. *Illud etiam* considerandum, an nostra Blattaria abiecta blattas contrahat. *Nolim igitur* cum Trago & Fuchsio Blattariam Plinii concludere, licet & Matthiolus cum illis sentire videatur. Gredo, inquit, quod non aberrent, qui sibi in animum inducunt, Blattariam Plinii, & Verbasculum illud Dioscoridis, cui flores insunt aurei, vnam & eandem esse plantam. In post. comm. eadem repetit, additque Verbasculi, Blattariae Plinii, Dioscoridem & Galenum non meminisse. Sed quis non animaduertit Matthiolum sibi contraria dicere?

Anguillara vult Blattariam tradi à Dioscoride pro specie Verbasci, folia habente similia Papaueri corniculato, qua in re hallucinatur. Nos censemus Dioscoridem Verbasculum crispum illis verbis assignasse.

Lonicerus inter Verbasci genera Blattariam depingit & describit. Dodonaeo Verbasci nigri species quaedam apparet, quam cum posteriori aetate Blattariam appellat: atque eam esse, sed temere, existimat, quae à Plinio lib. 22. cap. 9. describitur. Lobelius in Obs. contraria scribit: vulgarem Blattariam in Brabantia perennare dicit: & postea annuam esse plantam. Camerarius apud Matth. germ. Blattariam hanc flore luteo ad Verbasculum nigrum referendam ducit. Sed & Gesn. hort. Verbasci nigri speciem fecit. Val. Cordus Verbasculum nominat leptophyllum: Cæsalp. Verbasculum nonum: Blattariam, vt pater, Trag. Matth. Anguill. Fuch. Dod. Gesn. hort. Lon. Lob. obs. p. 304. Cast. Tabern. & Gerardus: Blattariam Plinii in Icon. Plant. p. 364. Lob. Eyst. Blattariam flore luteo: C. Bauh. phyt. & pin. Blattariam i. siue luteam folio longo laciniato. Is duplicem tradit: alteram quatuor cubitorum, tria, quatuor, quinque & plura vascula coniuncta habentem: alteram humiliorem, singula vascula proferentem, foliis multo viridioribus.

Germani plerique Goldknopfle nominant: alii tamen, qui ad Rhenum praecipue habitant, Schabenkraut & Mottenkraut: Brabantii Motten cruyt / blattarie: Galli Herbe aux mittes, Herbe venimeuse, & Blattare: Hung. Peniz fia.

In hortis Germaniae, vt Montbelgardi in orto Ill. E. C. & Argentinae in Frid. Meieri, obseruauit: se ex semine deciduo propagare, & caule florenque sequenti anno productis, primum perire. Sed & passim pluribus Italiae, & Germaniae vtriusque locis, iuxta aquarum margines, in lutosissimis aggeribus, & haud longè à fluuiorum ripis prouenit. Floret à Iunio mense in Septembrem vsque: semen interea perficitur.

Blattaria folliculos, monente Trago, in quibus semina includuntur, inaurare solent puellae, coronisque suis & sertis inserere. Cum autem herba, scribit Matthiolus, gustu amara deprehendatur, hinc certò colligere licet, quod eadem & aperire & abstergere possit. Dodonaeus testatur esse calidam & siccam, id quod ex sapore vt & amara gustabili qualitate colligit.

Blattaria flore albo.

Qua in re differat à lutea nondum annotaui, praeterquam in colore floris, qui albus est, & externè violacei quiddam habens, apicesque inter-

internos capitulis luteis. Argentinz in horto Frid. Meieri collegi semen, quod Montbelgardi in horto Ill.E.C.terræ credidi, vnde plantam habui.

Blattaria magno flore.

Synon.

Hanc Camerarius apud Matthiol. germanicum ad Verbasum nigrum refert, vocatque Blattariam pulchris albis floribus nuper ex Italia illatam. Lob. in Ico. Pl. p. 564. Blattariam magno flore. C. Bauh. phyt. Blattaria 5. siue maximo flore: Idem Pin. Blattariam 5. siue maximo flore.

Blattaria flore cæruleo, vel purpureo.

Blattariæ purpureæ radix crassa est & longa, succulentaque, cortice obducta rubente, alba medulla intus referta, sapore subdulci: fo-

Descriptio

liis per terram expansis ad Conyza Matthioli maiorem accedit, non tamen ita villosa sunt, sapore subacido cum aliqua acrimonia: flores & capitula Blattariæ vulgari similia tert secundo anno.

Et hanc flore purpureo Blattariam ad Verbasum nigrum refert Camerarius. Blattaria autem flore pur-

pureo dicitur Gesn. hort. Lob. Icon. p. 5. H. Lugd. p. 1305. Camer. & Gerardo. Blattaria purpurea siue quarta C. Bauh. phyt. & Pinace.

Foliis est nigrioribus, non laciniatis, parumque ferratis: flos modò obsoleto colore purpurascit, modò nigra: Violæ colore eleganti nitet, quandoque dilutè rubet. Et hanc vocamus Blattariam flore phœniceo. Flore cæruleo purpureo floret Iunio & Iulio.

Blattaria flore viridi.

Pingitur hæc à Lobelio in Iconib. Plantar. pag. 565. Blattariæ flore viridi titulo. C. Bauh. Tom. III.

Blattaria flore viridi purpurascente.

phyt. hanc sub Blattaria 3. (2. in Pin.) siue alba comprehendit, vocatque Blattariam flore viridi. Hanc Blattariam nusquam mihi videre contigit, nec inuenias ququam qui eam descriperit.

Synon.

Exstat hæc Blattaria flore ex viridi purpurascente à Lobelio picta in Icon. Plat. p. 566. C. B. in phyt. sub tertia, quarta in Pin. siue alba meminit Opraferemus has Blattarias ab autoribus diligentius fuisse delineatas.

Blattaria pilosa Cretica, siue Arctus quorumdam.

Poua in descriptione mont. sbaldi huius plantæ iconem proponit pro Arcto Cretico Belli, qui in Epist. ad Clusium sic vocat, licet, vt ipse ait, legitimus non sit. liquidem neque folia rotunda habet, neque cymino simile semen: sed folia serrata, betonica, verbasco similia, minora verò, & tota lanugine quadam, vt Æthio-

pidis folia aperta, cauliculi insunt recti, floribus luteis, Verbasco aut Blattariæ similibus, onusti, quibus succedunt pilulæ rotundæ, parvæ Blattariæ similes, in quibus semina parva continentur: prouenit inter saxa & super parietes, nomine verò caret.

C. Bauh. in Pinace vocat Verbascum 8. [12. in Phyt.] foliis subrotundis, flore Blattariæ: caulibus cubitalibus, viridibus, rotundis, striatis, leuiter villosis, nec ramosis: foliis inferioribus oblongis, reliquis omnibus subrotundis, paruis, caulem basi sua alternatim amplexantibus, infernè incanis, supernè nigricantibus, ad quorum ferè singulorum exortum, duo minora adiiciuntur, ex quorum sinu pediculi, vnus, duo, tres, rariùs quatuor, prodeunt: quibus singulis flos vnicus, luteus, paruus, ex quinque foliis compositus insidet, cuius medio stamina aliquot purpurea, quasi ex caliculo, vt in Blattaria, emergentia insident: hinc vasculum, semen minutum rotundum continens succedit.

Verbascum Lychnites Syriacum incanum, summitate Floris Hierosolymitani.

Descriptio

Synon.

mon Lychnitidem alteram Syriacam: H. Lugd. p. 130. Verbascum siluestre folio Saluie tenuifoliae Lobelii: C. Bauh. phyt. Verbascum 3. siue exoticum acuto Saluie folio: Idem in Pin. Verbascum saluifolium tertium.

Chryfogonum.

Descrip:

Dioscorides Chryfogono folia tribuit similia Quercui, atque fruticem esse densum: storem verò Verbasco coronario parem: radicem Rapo æqualem, intrinsecus vehementer rubram. Hanc cum aceto tritam & impositam muris atanei moribus auxiliari.

Plinius Chryfogonon non habet, nec Galen. & posteriores medici Græci eius meminerunt: nec Cornarius habet quod de ipso in mediū afferat, quum sit etiam officinis & Herbariis hodie ignota. Sunt tamen qui Caryophyllatam officinis dictam, itemque Herbam benedictam appellatam, Chryfogonum esse volunt: de quibus iudicent peritiores. De Caryophyllata lib. 30.

Videndum apud Castorem Durantem, vt & apud Rauuolsum quid per Chryfogonum intelligant: Pro Chryfogono proponunt alii Blar-

tariam de qua paulò antè: alii verò Tormentillam, de qua lib. 17.

Chryfogonum Dioscoridis quibusdam.

Chryfogonum Dioscoridis genuinum esse videtur. Altitudinem Leontopetali adsequitur, estque huic caule, floribus, radiceque rotunda [quæ internâ parte rubra est] haud ab-similes. Cauliculi tamen graciliores in terram repandi & ab origine fili modo tenues, in varios ramulos diuisi: quorum extremis flosculi adherent conspicui magis, lutei, densiorèque stipatu positi, quatuor communiter foliolis constantes.

Folia coliculorum dorso adherent gemina vtrinque, & ita sibi inuicem opposita, vt crucis figuram positu suo efficiant, atro- uirentia, in extremo lateriora, dissecta ad instar foliorum Quercus.

Concludit descriptionis author Rauuolsum itin. part. 1. cap. 9. item part. 4. Icon. Numer.

119. verum esse Dioscoridis Chryfogonum. Hinc H. Lugd. pag. 28. Append. inscribit Chryfogonum Dioscoridis.

QUÆ HIC SEQUUNTUR SVBNEC- tendæ sunt CAP. vltimo libri xxxi.

Limonium maius multis, alijs B chen rubrum.

Limonium maius, radice crassa, rubente, gustu adstringente: & in capita quædam diuisa nititur: folia inde oriuntur Lappathi minora, læuiora, politioraque, minus atra, sed hilari virore tineta: inter hæc caules surgunt, pedales, tenues, ramis multis latè diductis patuli, per quos ordine conscendunt flores densi, in imam ferè

partem vergentes, coloris ex albo cærulei, parui, calyculis rubentibus: Semen copiosum oblongum

Limonium
Marsh.
Locus.

Synonyma

gum rufescens ex caeruleo, vt notat Lobelius. Prouenit Limoniū (inquit Matth.) nullis prorsus reclamantibus notis, innumeris ferè plantis in paludibus, quæ Timauī fontibus irrigantur, ac etiam Tergestino tractu. Hanc autem plantam Seplasiæ falsè Behen rubrum appellant, quam si quis diligenter expendit, eam, ni fallor, inueniet omnibus notis Limonio adstipulati: vnde cogetur fateri hanc verum Limonium esse, aut saltè eiusgenus, &c. *Suspicio* autè non fuisse bene notum Limonium, cuius iconem exhibet, quandoquidem nullam addit descriptionem: sed tantum frustra repetit Dioscoridis verba: Præterea duas icones non parùm differentes proponit pro Limonio, nec tamen discrimen ostendit. Addo, illum omisâ bonâ effigie in Hist. germ. exhibere solam imaginem sui alterius.

Valerianæ rubræ similem pro Limonio misam inscribit Dod. in fol. lat. atque illam cum Limonij descriptione satis respondere.

Herbidus viror, pratensileque & palustres natales Limonio (ita etiam in Ic. Plant. p. 295. & Obf. p. 157. vbi & Behen rubrum Cordi, Italicè que Betola saluatica dicitur) nomen dederunt, Lobelio teste, quasi tu pratensem dicas herbam, aut cum Plinio siluestre pratense Blitum, huius quippe etiam videtur, aut species, aut perquam affinis nigra Betæ, quam elu etiam sistere alium Dioscorides author est.

H. Lugd. p. 1024. & Clus. hist. Limonium Matthioli. Camer. hort. Limoniū i. Matthioli: Eid. ad Hist. germ. Been album, Limonium, Vermeinter weisser Been. Tabern. Ic. & Hist. Limonium i. Behen rubrum Cordi: Gesner. hort. Been rubrum, Tripolium Dioscoridis quorundam.

C. Bauh. phyt. Limonium i. siue maius: Eid. pin. Limonium i. siue maritimum maius, Limonium Lac. Cæs. Cast. & Gerardi: Been rubrū, Limonio seu Bistortæ cognata, Gesn. hort. Behen rubrum officinarum, Guilandini.

Locus & tempus.

Difficulus è semine prouenit. Non nisi locis herbidis & vdis maritimisue pratis vidit Lobel. vt Adriaticis & Norbonensibus littoribus, vbi maxima copia. Vbiq; in maris littoribus, præsertim autem mediterraneis, frequentem esse prodit Clusius. Obseruauit ego copiosè prouenientem Monspelij iuxta lacus salfos & mare, florentem mense Augusto & Autumno.

Vires.

Matthiolus ait esse facultatibus Limonij veterum, quas præcedenti capite adscripsimus.

Limonium Matthiolinum.

Descript.

Matthiol. Limonium aliud dicitur perperam Behen rubrum officinarum. Limonium alterum Matthioli H. Lugd. p. 1024 quæ Matthiolum meritò reprehendit [vt & Lobelius] quòd inter hoc & illud non distinxerit, nec monuerit vtrum verius Dioscoridis Limonium præsentet. Limonium alterum Matthioli non nouit etiam frater. Tabern. Icon. & Hist. Limonium 2. Pyrola.

LIMONIUM MINVS.

Facie continet cum Limonio maiore: verum caules humiliore, flosculi non ita caerulei, in album magis inclinât, copiosi: radix eadem dura, rubra, adstringens: folia per terram sparsa, satis crassa, interdum tamen exigua, per extremum rotunda.

Tom. III.

Lob. in Adv. Limonium paruum Narbonense Oleæ-folium (ita etiam in Icon. Plant. p. 295.)

foliis tamen Oleæ minoribus aut Myrti paribus, humi radici proximis. H. Lugd. p. 1025. Limoniū Narbonense paruum, vt & Camer. hort. C. Bauh. pin. Limonium 3. siue maritimū (hæc vox in phyt. omisâ est.) min. Oleæ folio. Iac. Rainaudetus misit nomine Phylli Dalechampi, frater C. Bauh. titulo Been lapidei & Tripo-

lij minoris quorundam. Celsipino Limonium alterum exiguum: Gerardo Limonium paruum. Monspelij floret Vere cum Limonio maiore. Frater collegit circa littora maris florètem Maio. Idem annotat prouenire in monte Ceti, sed non excedere altitudine spithamam. Inter salebrosa littora & rupes montis Ceti & alibi, Norbonæ & Gallo-prouinciæ saxosis, oriri frequentem scribit Lobelius. Difficulus verò è semine prouenire & vix ad florem perducitur testatur Camerarius.

Limonium maritimum minus foliis cordatis.

Ad radicem crassam, lignosam, rufescentem, parumque fibrosâ, folia plurima densa, carnosa, læuia, subrotunda, per terram instar cespitiis sparguntur, in quibusdam plantis obtusa, nullòque mucrone prædita: in aliis, in summo sinum habentia, & cordis formam referentia: inter quæ cauliculi plures, inæquales, trium, quatuor, etiam sex vnciarum, teretes, nudi, prodeunt, in plurimos breues & recuruos ramulos diuisi, flosculis frequentibus paruis, pallidè rubentibus onusti.

Limonium hoc quintum Casp. Bauhini in pin. primum in prod. siue maritimum minus foliis cordatis, in littore maritimo, vt circa Massiliam & Liornum, reperitur. An Limonium Oleæfolium aliud fortè?

Limonium maritimum minimum C. Bauh.

Tertia plantula vncias quatuor vix excedit: nam ad radicem oblongam, rufescentem, in summo diuisam, foliola minima, subrotunda, crassa, instat Sedi compacta, inter quæ cauliculi vnciales, paucos flosculos pallidè rubentes vel subcaeruleos sustinentes, exurgunt.

Hoc in insula quadam non longè Massiliâ prouenit, inquit C. Bauh. qui Limonium 2. in prod. & 6. in pin. facit.

Limonium quibusdam rarum.

Stylos producit cubitales, subhirsutos, tribus membranis crispis secundum longum, sagittarum pennatas alâs imitatibus, donatis, ad eò vt

angulosi videantur: *folia* sesquipalmaria, hirsuta, Asplenii diuisurâ, paullo latiora: superiora, quæ per caules, ex eorum diuarcationibus oriuntur, terna ferè, palmum plus minus longa, acuminata, Graminis cyperoidis aquatici foliis similia, triquetra, rigida: extremis ramulorum hærent nu-

merosi congesti flores, Echii florum modo nonnihil recurui, coloris cyanei, quorum singuli vnico folio constant crispo, paruo, patulo ore cælum spectantes plurimum, Scabiosæ Hispanicæ florum singularibus stoculis pares, nec ita dissimili figurâ: calyculi vniuscuiusque floris è pluribus contexti segmentis, lanugine a-

speriuscula horrent: radice est auctore Rauuolfio, oblongâ, extrinsecus fusca, intus rubra.

Synon.

Rauuolf. itin. & Icon. n. 314. Limonii pulchra species, H. Lugd. in app. pag. 35. Elegans Limonii genus: C. Bauh. phyt. Limonium 4. siue foliis Asplenii: Eid. apud Matth. Limonium laciniato folio: Pin. Limonium 7. siue peregrinum foliis Asplenii: Limon. peregrinum Clus. cur. post. Lim. Syriacum Eyst.

Locus.

Cichoriæ globularis titulo ex Creta delatam accepit Imperatus. Ad portum prope Ioppe in Iudæa in pratis humidis obseruauit Rauuolf.

Vires.

Folia, eodem referente, siccandi vim habent iisque in acetariis vescuntur incolæ.

QUÆ HIC SEQUUNTUR SVBNECTENDA

SVNT CAPITI VLTIMO LIBRI. XXXIII.

Heliotropio similis aliquomodo.

Descr.

cinerea, hirsuta, duobus loculis

Requentes lupinos spargit coliculos, palmares & sesquipalmares, ramis multis brachiatos, tenues: foliis vestitos ex viridi cinereis, asperis, semunciâ angustioribus, oblongis, & per extremum rotundis: flores luteolos, excipiunt siliquæ oblongæ, in stylum desinentes, totidem semina

ruffa continentes: Radix parua lignosa alba.

Ab Agerio in Austria collectum habuimus.

An hæc est planta illa Heliotropio similis, cuius meminit Plutarchus de fluminum & montium appellatione, quam incolæ ad fluuii Hydaspis portas in tenuissimum puluerè conterunt, & succo æstibus se inungunt, vt sine periculo immoderatis caloribus euaporationem ferant.

APPENDIX AD LIBRI XXXIV.

CAP. IV.

De Nicotiana viribus & usu.

Folia huius plantæ calefacta & imposita, præsens in cephalæa & hemicrania sunt remedium si morbus ex causa frigida aut flatibus ortus sit: sæpius verò sunt repetenda donec morbus tollatur: sunt qui caput oleo florum Mali Aurantii prius inungant. Idem remedium rigidis ceruicibus, siue *terano*, vtile est, & in totius corporis doloribus ab eadem causa ortis. Dolores dentium à causa frigida non modò finit, dente prius deterfo aliquo linteo eius succo delibuto, & folio in pilulam conuoluto, dentique indito, sed etiam, ne corruptio serpat, prohibet. Pectoris vitium, tussi veteri, asthmatis & similibus ex frigido humore ortis morbis, foliorum decoctum ex aqua, & eclegma ex eius decocto, vtilia sunt. Serapium è saccharo & foliorum decocto paratum, paucaque quantitate sumptum, putres humores pectoris eiicit. Asthmaticis interdum, eorum fumus ore exceptus auxiliatur: sed necessarias euacuationes præcedere opus est, si mora ferri possit. Sub cineribus calefacta folia, & sordida, non excussis cineribus, calidaque sæpius imposita, ventriculo perfrictionibus & flatibus laboranti auxilio sunt. Viridia folia alii manibus oleo inunctis confringunt & sic imponunt. Ventriculi & lienis obstructionibus atque scirrhis folia paulillo aceto intrita, diuque illita & adstricta, vtilia sunt: sed his deinde folia calefacta, aut lineus pannus succo foliorum calente intinctus, singulis diebus superimponenda. foliorum defectu, puluis communi vnguento obstructiones aperiente excipitur, & pars obstructa, aut tumore affecta, diu inungitur. Indicæ mulieres valde commendant in puerorum, & etiam grandiorum stomachi cruditatibus: nam ventre inferiore prius inuncto oleo lucerna rum, & foliis sub cineribus calefactis, altero ventriculi regioni, altero tergori, quæ venter spectat, impositis, eas cõcoquunt. & alium emolliunt, si quoties opus erit, renouentur. Latas & teretes ventris tineas expellit foliorum succus eum saccharo coctus, & depuratus, pauca quantitate sumptus: umbilico tamen etiam imponendum folium tritum, & aliud deinde clystere eluenda. Nephriticis & flatulentis doloribus folia sub cineribus, vt antea, calefacta, & quàm calidè fieri potest adposita, magnum adferunt leuamen, idem remedium, quoties opus erit, repetendo. Commodè etiam clysteribus iniiciuntur: atque etiam fomentationibus & emplastris admiscebuntur.

In suffocationibus vteri, folia probè calefacta, & umbilico, utriusque regioni imposita, præsens adferunt remedium: quod si (vt fit interdum) animi deliquium subsequatur, fumus illarum naribus obiciatur, illicò liberabitur: quod remediū Indicis mulieribus aded vulgare est, vt ea de causa Tabaci folia diligenter adferuent & magnificiâr.

Sunt

Sunt verò qui odorata vmbilico priùs admouēt, deinde folium superimponunt. Maxime autem conferunt aut Tacamahaca, aut Oleū de Liquidambar, aut Balsamum, aut Caranna, aut ex his omnibus emplastrum constans, & in vmbilico assidue gestatum. *Articularum* doloribus (modò humores frigidi sint, vel saltem non nimium calidi) efficacissime folia calida adhibētur, aut eorū succo calente pannus lineus intinctus: etenim humores resoluunt & digerunt, ideòque etiam tumoribus œdematosis, foliorum succo calido priùs elotis, vtilissime imponuntur. *Perniones* sanare, si ter aut quater huius plantæ foliis fricentur, deinde pedes & manus aqua calidā cum sale abluantur experientia docuit. *Venenis* & toxico perniciosissimo, quo Cannibales suas sagittas illinunt, resistere paucis ab hinc annis experti sunt nonnulli: nam ante sublimatum vulneribus inspergere solebāt. Eodem modo venenatis pestiferisque *carbunculis* imposita crustas inducunt, deinde curationem adferunt: & ad *ictus* mortifque virulentorum animalium præsens sunt remedium. *Recentibus vulneribus* imposita, illicò sanguinem sistunt, eaque glutinant: si maiuscula sint, vino priùs eluentur, & labiis vulnerum cōiunctis, succus foliorum inspergetur, & ipsa folia trita supra vulnus alligabūtur: postmodum, reliquisque subsequētib; diebus idem ordo seruabitur, victusque ratio necessaria. Vetera vlcera, gangrænasque succus instillatus, & folia trita imposita detergent, curant, & ad cicatricem perducunt, purgato videlicet priùs corpore ex Medici consilio & missione etiam sanguinis, si necessaria sit, facta: deinde obseruatā, quæ conuenit, victus ratione. Patrò non modò in hominibus eiusmodi vlcera curare, sed etiam in animalibus ipsa experientia docuit: nam per vniuersam Indiam frequentia vlcera vaccas, boues & alia animalia infestant, quæ facile ob regionis humiditatem extremam putrescunt, & vermibus scatent: quibus solebant inspergere sublimatum, melioribus remediis destituti: sed cum magno isthuc veniat, plerumque quoddam vlceribus inspergebatur, pluris constabat, quam animal curandum æstimari potuisset. Itaque Tabaci facultates in hominibus experti, illius etiam vsum ad putrida, foetida, vermibusque scatentia animalium vlcera transtulerunt, atque adeò compererunt, succum eius instillatum non modò *vermes* necare, sed etiam vlcera mundare, deinde ad cicatricem perducere: prodest etiam iumentorū exulcerationib;, ideòque Indi Tabaci puluerem semper circumferunt. Quendam noui narium *ulcere* laborantē è quo sanies manabat, non sine cōtagii suspitione: meo consilio instillauit foliorum Tabaci succum, à secunda instillatione multi vermes exciderunt, deinde pauciores, & post aliquot dies sanatum est vlcerus: sed quæ erosa erant, non restituta. Illius etiā foliis *impetigines*, & *capitis scabies* vtiliter confriquantur. Hæc est celebrata illa Indicis Sacerdotib; planta, quā vti solebant ad responsa danda. Etenim apud Indos moris erat, Sacerdotes de bellorum euentu, aliisque magni momenti negotiis consulere. Consultis, Sacerdos istius plantæ folia sicca urebat, & eorum fumum tubulo seu cannula quadam in os excipiebat, deinde quasi in extasi quadam raptus, cadebat, omni motu priuatus, sicque permanebat aliquandiu. Discussa eius fumi facultate, ad se redibat, referebatque se negotium cum dæmone contulisse, & responsa dabat ambigua, vt, vt cuiusque euentus succederet

Tom. III.

illis facile persuaderet, sic se prædixisse: eoque modo barbaros illos homines miserè decipiebat. Cæterum, vulgus etiam Indorum eum fumum per os & nares recipit animi gratiā, cum insomnia videre interdum, & extra se quasi rapi cupit, tum etiam de suorum negotiorum euentu, ex insomnia, quæ apparuerint, pronúciaturum. Nam vt impostor est diabolus, herbarumque facultates nouit, illos huius vires edocuit, quò apparentibus eiusmodi insomnia, miseris hominibus imponat. Sed & oneribus ferendis, aut aliis laboribus defatigati, Tabaci fumum hauriunt, & illicò, quasi mente alienati, corrunt: excitati verò, se refocillatos eo sono, & vires recuperatas sentiunt. Vfus est etiam Tabaci apud Indos, *famem sitisque* sedandæ gratiā, hoc modo. Conchyliā quædam cochlearum fluuiatiliū vrunt, deinde atterunt calcis modo, huius & foliorum Tabaci æquas partes sumunt, manduntque, donec ex utrisque massa quædam fiat, quam in pilulas Pisco maiores formant, atque in vmbra siccatas in vsum reponunt. Facturi iter per deserta, vbi neque cibum neque potum, inuenturos se putant, harum pilularum secum delatarum vnam inter labrum inferius & dentes reponentes, eius liquorem assidue sorbent, quā absumptā aliam reponunt, atque item aliam, donec peregrinationē triduanā interdum, aut quadriduanam absoluant: istaque ratione, toto illo tempore neque famē sibi molestam esse, neque sitim asserunt: cuius causam esse puto, quòd sorbentes assidue pilulas illas, etiā humores pituitosos, è cerebro eliciunt qui deglutiti, & in ventericulum demissi, naturalem eius calorem humectant, sed ab eo tandem absumuntur, aliorum ciborum defectu: vt in multis animalibus obseruare licet, quæ tota hyeme in suis latibulis se continent sine alicuius alimenti copiā, quia color naturalis occupatus est in pinguedine absumenda, quam Æstatis tempore collegerunt. Et hæc sunt quæ de celeberrima hac planta Tabaco eiusque facultatib; narrat Monardes simpli. hist. cap. 14. Mirum esse addens est quàm insignes & variæ Tabaci facultates singulis adhuc diebus deteguntur. Cæterum cum calidam & siccam secundo gradu concludat, de sicca, nõ de calida intelligendū ait Camer. Sūt qui folia singulis diebus manè à ieiunis mandā iubent, vt podagrā liberentur, quia multam pituitā in os attrahat, eamque in partes inferiores defluere prohibeat. Herba (vt refert Io. Maria Bonardus) pedibus adalligata facit torpescere serpentes. Quidam referebant se expertos, aduersus herpes quos Galli *dartres* vocant, & aduersus achores. Vtuntur etiam huius foliis apud Belgas plerique aduersus scabiem, cutisque sceditates, & ad vulnerum curationes. Calidis verò & robustis corporibus tantummodò adhibenda, sunt qui sentiant. Debilibus siquidem ac senibus non fore tutum horum vsum. Atque hæc, vt videtur, ob causam, à Petrus herba mulieres [quod ait Theuetus] in America abstinent, neque villo vtuntur modo. Matronæ Viennenses, nobiles, præsertim fci herbariæ studiosæ, foliis eius recentibus, aut in vmbra siccatis, & stillatitio eorum liquore vitreis organis extracto, & vnguento ex eius foliis parato, frequenter vtuntur ad vlcera antiqua, putrida, maligna, gangrænas, scabiem, impetigines, lichenes, oculorum nebulas, cutis, faciei que maculas, felici cum successu, multisque miseris rusticis auxilio sunt. Quin & stillatitium liquorem asthmaticis conducere, experientia comprobatum

LIII 4

esse scribit Car. Stephanus. Ad quoslibet morbos à frigido ortos, dolorisve abigendos, Panacis olim decantatissimæ more, succus hodie melle excipitur, vel cum stillatitia & saccharo syrupus conficitur, qui cochlearis mensura asthmaticis orthopnœisve medetur.

Petum Indorum [verba sunt Gillenii] hodie non in vsu solùm, sed & abusu est. Et certè non tam quia salubre, quàm quia nouitate aliqua blanditur, sumitur ab omnibus indifferenter & immodestè. Ast indicatum est ex Hippocrate, qui vult rectè mederi, eum oportere humido per siccum, sicco per humidum, calido per frigidum, frigido per calidum opitulari. Hi ingentem committunt errorem, qui omnibus naturis laborantibus, eodem succurrunt remedio. Calidi omnes non sumus, nec frigidi omnes: sic nec omnia calida remedia, nec frigida omnia iuuant.

Calida autem herba Nicotiana est, quæ gustu madet & feruet in ore: cuius folia vino calente imbuta, cutem, dropacis instar, exulcerant: cuius fumus & ipsa quoque masticata herba pituitam incidit, funditque: quod certè non fieret, nisi calefaciendi illi foret auctoritas. Hinc quibus proficit, faciliè diuinabis: nimirum catarrhosis, & continua destillatione laborantibus. Nunc his quoque, qui ad Solana & Hyoscyamos referunt, satisfaciendum est. Neutrius enim facultates habet: Errant igitur, si ad vires: sin ad externam faciem spectent, danda aliqua indulgentia est: nam Hyoscyamum tota æmulatur planta. Sed nescio, an idèd faciendâ Hyoscyamus sit. Cur non sui generis herba?

Porro, sicum Tabaci folium, Palmæ conuoluto folio, aut tubulo inseritur: deinde illo vna à parte accenso, per alteram fumus nidorque vrentis, patente ore naribusque excipitur: dolorum ita lenimenta: famis, sitisque obliuionem: & hilaritatem quâdam inuitid, post largiore vsu ebrietatem etiam, veluti à meracissimo vino, adfert. Expurgati verò & eo modo multos per os, aiunt humores, ac cerebri superfluos absumi.

Plura qui vult, petat ex Raphaëlis Thuriij hymno de Tabaco, & Michaelis Neandri Tabacologia.

APPENDIX AD LIBRI XXXIV.
CAP. VII.

Elleborus niger sive stris adulterinus, etiam hieme virens.

Descriptio

Planta est cubitalis odoris virosi, radice fibrosa, obliqua, cortice subnigro, nonnihil cum acrimonia leui amaricante, lignosam & duram medullam obducete, caule tereti, quem inuestit primum cortex mixto cum virore rubellus, alter pallidè virescens, cui subest caulis lignosus, copiosam medullam

viridantem complexus: folia pediculis palmaribus appensa, densissimo stipatu caulem ambiunt, in tria, quinque, sæpius nouem, folia subdivisa, longa, striata, atro-virentia, in ambitu serrata, nullis interdum crenis incisa, dura, rigida, neruo per mediam lōgitudinem valde conspicuo decurrente, à quo vtrinque in latera obscuriores venulæ prodeunt: at superiora folia, vt in pauciores portiones sunt diuisa, ita & latiores sunt tum portiones ipsius folij, tum pediculus: ex alis prodeunt ramuli multi dilutè virentes, ob mollitiem floribus ponderi imparem deorsum reflexi, paucis folijs pallidulis, paruis, integris, donati, quibus insident flores singuli, bini, terni, quaterni, ouales ferè, nec ita vt in Helleboris expansi, ex pediculis semipalmaribus, quadrantibusve, ex folijs quibus herbaceis, extremâ orâ, cum se magis explicant, rubente, striati, compositi: in medio stamina plurima, capitello sulcato, exalbida, extra quæ intra floris calathum quatuor, rariùs tres aut quinque, ceu tubuli concaui, magis virentes, breuiorèsq; quàm staminula oris fimbriatis, leuiter interdum purpurantibus: penitissimum floris medullium occupant cornicula, Aquilegiæ vel Hellebori, bina, terræque, tuberculo innixa, in quibus semen.

C. Bauh. phyt. & pin. Helleborus niger 1. siue fetidus, Enneaphyllon Plinii, quod longa folia nouena habere videtur: Pedicularia fetida 3. Tragi: Elleb. niger filii adulterinus Tragi, Fuch. & Lugd. Lycoctonum 1. Dod. gall. Consiligo, Ruell. Gesn. hort. Lon. & Gerardi: Consiligo filii. Turn. Pulmonaria Vegetii, Gesn. hort. Helleborus niger alter, vel helleborine maior, Cordo hist. Veratrum nigrum 3. Dod. Clus. hist. Sesamoides magnum Cordi, Lob. Ic. Plant. p. 680. Helleboraster siue Consiligo Aconito propior in Adv. Helleboraster maximus Obs. p. 387. & Gerardo: flore & semine prægrandi Ic. Plant. p. 679. Helleborastrum magnum Tab. Enneaphyllon Plinii Cæsalpino.

Magnitudine variat: hinc Helleborastrum magnum & minus, Tabernæmontano: At Gerardus sub Consiligine Ruellij, & Helleboro maximo proponit. Et hæc C. Bauhinus, qui Ellebori præsentis alteram speciem, quam Clusius Veratrum nigrum 4. peregrinum intitulat, in pin. Helleborum nigrum 3. siue hortensem alterum cognominat.

Lugduni abundat, florètque mense Martio au bois de la bonne Alemande. Floret aliàs Ianuario, Februario, Martio & Aprili: semen maturat Iunio. Nascitur in Germaniæ ac Belgii montibus asperis & petrosis: floret circa Ver & ipso Vere.

Hanc herbam internis corporis partibus adhiberi non debere: sed ab illa cauendum, tanquam à pestilentissima herba tradit Tragus. Dod. gall. Vires qui Lycoctonum primum facit, venenatam qualitatem ei quoque tribuit.

APPENDIX AD LIBRVM XXXIV.
subiectenda eius

CAPITI XIX.

Lathyrus siue Cataputia minor.

Adversus, quam & ipsam *πδύραλον* vocant, & inter Tithymalos reponunt aliqui auctore Dioscoride

Dioscoride, caulem producit cubiti altitudine, digiti crassitudine, vacuum: in cuius summo sunt alæ: folia in caule quidem oblonga [ἐπιμήκη] sunt, similia foliis Amygdalæ, sed latiora, læuiora [& λεπτότερα vet. cod. Lac.] in summis autem ramulis longiora [μακρότερα. Ruell. legendum censet μικρότερα minor] velut Aristolochiæ aut Hederae oblonga [ἐπιμήκης] folia: fructum habet in summis ramis triplici loculo distinctum, rotundum, velut Capparim: in quo tria sunt semina membranis distincta inter se, rotunda, Eruo maiora, quæ decorticata cædida sunt & gustu dulcia. Radix est tenuis [καὶ λευκή, vet. cod. Lac.] inutilis. Totus autem frutex succo plenus est, velut Tithymalus.

candida, dulcia, facilia purgatu. infra citantur.

Lathyris [inquit Plin. lib. 27. cap. 11.] folia habet multa, Lactuca [Lactucariæ malimus legere, i.e. Tithymalo] similia, tenuiora [malimus læuiora] germina multa, in quibus semen tuni- culis continetur, vt Capparis: quæ quum inaruerit, eximuntur grana Piperis magnitudine, Galeni verba

ginibus occurrit. In Hetruria frequentissima nascitur & apud insubres. Camerarius scripsit v- bique sua sponte ad Rhenum pullulare. Ego multa loca Rheni inspexi, verum mihi offendere nunquam licuit. Floret Aestate: semen Augusto & Septembri maturat.

Lathyris, ex Dioscoridis autoritate, nullus radice vsus: grana sex aut septem in catapotio, aut cum Ficis aut Palmulis deuorata, aluum purgant: sed aqua frigida postea sorbenda: trahunt autem bilem, pituitam aut aquas. Succus Tithymali modo exceptus, eundem effectum præbet. Cum gallinaceo aut oleribus fo li adcoquantur ad eisdem effectus.

Actuarius grana Lathyris maiora, quindecim: minora vero viginti, iis, qui efficacius purgari cupiunt, mandenda præcipit: iis vero, qui deiectionem non desiderant copiosam, iubet, vt integra deuorent, præsertim, si qui sumit malo fuerit stomacho. Grana, quæ facilia purgatu sunt vicena in aqua multa, inquit Plinius, pota, hydropicos sanant: trahunt & bilem. Qui vehementius purgari volunt cum folliculis ipsis sumunt ea: stomachum lædunt, ideoque inuentum est, vt cum pisce aut iure gallinaceo sumeretur. Lathyridem Galenus ex quorundam opinione Tithymali speciem esse dicit, quod & similiter vt illi succum habeat, & eodem modo vt illi, purget, & facultate illis similis sit, præterquam quod semen gustanti dulce appareat, & maximè purgantem vim habeat. Trago lacteus liquor calidior & acrior est herbæ & semine, quo ab empiricis, multi crudeliter necati sunt. Verum si quis pilos superciliarum & frontis delere cupiat, is oleo lac Cataputiæ misceat, front. que vel superciliis illinat sub Sole, ita tamen ne oculos aut faciem contingat lacteus ille succus: nam eæ partes vbi hoc lacte infectæ fuerint, continuo inflantur ac rubescunt, ita quidem, vt lepræ speciem præ se ferant. Idem succus concauis dentibus inditus, dolorem illorum tollit, sed danda est opera, vt gingiua cerâ rubeâ muniatur. Adurit enim succus vt aliorum Tithymalorum, erodit, exest. Quare in superfluis carnibus, verucis & serpigine extendis maximus illius vsus esse debet. Fernelius Lathyræ vires tribuit Ricini proximas, eiusque grana haud secus preparat à septem ad duodecim. In eundem quoque vsum tria quatuorue folia ex pingui iure cum oleribus vulgus coquere scribit. Matthiolus decem duodecimue seminis grana à putaminibus delibrata, iis, qui philtia, aut alia veneficia deuorarunt, ad vomitum potenter citandum, vttiliter propinari asserit. Lathyris autem propriam antidotum esse tradit Hyperici succum, aut herbam ipsam in puluere potam. Tabern. statuit Lathyridem calidam in tertio gradu, humidam in primo. Schvvenckf. ait semen calidæ & siccæ esse naturæ, extenuare, menstrua & vrinam ciere: paganorum qui philtia sumplerint esse medicinam, verum ventriculum valde lædere: & corpus debilitare. Italæ mulieres sibi persuadent, si quis semina deorsum trahens euulserit, & ea comederit, per inferna purgari: Si vero sursum, per superna. Ab ascite egregiè liberare hæc grana experientia edoctus memoria prodidit Braßauolus. Cataputiæ folia & fructus in stagnum aut lacum proiectos, si pisces comederint, ventrem sursum vertent, quasi mortui sint: ita vt manu eos capere possis, quos si in

Vires & Vfus.

Dosis granorum & Catapotio.

Excrescentia.

Foliorum dosis.

Temperam.

Synon.

C. Bauh. perhibet Lathyrim prout adultior vel iunior est, latiora, vel angustiora habere folia, hincque apud Tabern. duas esse figuras. Lathyris i. siue maior (inquit in pin.) est Cataputia Brunf. tom. 1. rhaps. 41. & Cæsalpin. Lathyris Brunf. in 4. p. 116. Matth. Fuchf. Dod. Corn. in Dioscor. Gesner. hort. Turn. Lac. Lonic. Cam. Cast. Lathyris Matthioli Hist. Lugdun. Lathyris Dioscoridis Schvvenckf. Lathyris siue Cataputia minor Obs. p. 197. Ic. p. 362. & Trago: Cataputia vulgaris, Tartago Hispanorum Eyst.

Varietas.

Ratione ætatis, latiora vel angustiora folia habet: hinc apud Tabern. Lathyridis latifol. & angustifolia: apud Gerardum Lathyridis siue Cataputiæ maioris & minoris nomine, figuræ exhibentur.

Nomina linguarum

Λαθύρις Græcis dicitur, Arabib. Mendana, Médana seu Mahendane: germ. Springkraut / Springwurtz / Springkörner / Springsamen, Treibkraut, Scheißkraut, & Fuchsmilch: Belg. Sprincruyt & Spurgie: Gall. Espurge: It. Lathyræ & Cataputia minore: Insubribus Cacapuzza siue Scalapuzza, quod aluum valenter euacuet, vomitionesque eliciat: vulgò Hisp. Tartago: Angl. Spurge, Nomenclat. Pannon. Nagyob eb tey.

Icon. Mat. Thiol.

Figuram Lathyridis Matthioli descriptioni non respondere dixit Turnerus: folia enim non esse Amygdalinis persimilia, neque illis latiora. In hortis semel sata, semine quotannis se propagat, etiam Hyeme vires: primo anno fructum non fert. In agrorum Anglorum & Galliarum mar-

aliam aquam frigidam conieceris, reuiuifcent, Hollerio teste.

TURBITH VETERIBVS.

Delectus.

DE Turbith ita fcripfit Mefues lib. 2. cap. 2. de Simpl. purgantibus. Est radix herbæ Lactariæ, folia Ferulæ, fed minora habentis. Est autem Turbith quoddam hortense, alterum filuestre: Et in his magnum & paruum: Item album, flauum & nigrum. Locis siccioribus quia lacte est crassiore, gummosius euadit, & melius. Laudatur enim gummosum, album, vacuum, arundinosum, cortice cinericeo & plano, recens mediocriter, fractu facile. Non gummosum autem imbecillum est, ac ventrem conturbat. Malum quoque est flauum & nigrum, crassum & gracile, cortice crispo, & dum frangitur intus ceu neruoso, quod est filuestre. Recens etiam minus viscera conturbat, ac euertit: Vetus imbecillum est. Corticibus extremis liquato gummi illitis, ipsum quidam mentiuntur, quod si frangatur, intus gummosum haudquaquam erit. Calidum est ordine tertio: purgat trahendo mediocriter, flatu excitat, ventriculum ad nauseam euertentes: siccit quoque excrementis etiam tenuibus vacuatis. Correctum enim Turbith pituitam crassam, & lentam, & putrem à ventriculo, thorace, neruis, etiam à remotis, præcipuè à iuncturis educit. Ob id ad dolores arthriticos vsus eius est: à plora, lepra, baras, & aliis vitis pituitosis, tum cutis, tum aliarum, partium: & pituitosis febribus, aut præseruat, aut vindicat. Hoc autem sumpto, vitabis Austrum, & vsu piscium. Purgat tardè & imbecilliter, & stomachum ad nauseam subuertit, & vsu crebro corpus extenuat. Ob id cortex eius ad album vsque abradendus est. Acribus autem, vt Zingibere, sic eius actio intenditur, vt proprietate quadam mirabili per id commutatum, etiam à iuncturis, & his remotissimis & profundissimis pituitam crassam & lentam extrahat, cum per se solum tamen pituitam educat, idque tardè. Ne verò stomachum exagitet, ac euertat, medicamenta stomachica misceantur, & odorata agitationem eius placatura, vt Mastiche, Zingiber, Piper longum, Gallia, & Aromatica alia. Ne denique corpus emaciet, oleum amygdalinum, vel Amygdala, vel saccharum ei miscenda sunt, vel cum Rufo Pistachia. Iudæus autem Turbith partem vnam, Zingiberis partem dimidiam, Amygdalatum duplum, cum condito, vel siccato succo Cydoniorum miscet, tanquam purgatorium salubre. Hamech verò Turbith partem vnam, foliorum Violarum partes duas, Zingiberis partem dimidiam miscet in trochiscos citra molestiam purgantes. Ioannitius autem, Dactylorum aceto dies duos infusorum, partes centum, Penidiorum partes quinquaginta, Amygdalarum purgatarum, partes triginta, Turbith partes triginta quinque, Scammonii partes duodecim, Zingiberis longi, foliorum Rutæ siccorum,

Temper.

an. partes quatuor, miscet cum melle despumato, & medicamentum fit mirabile. Sed filius Zesar, Turbith partes decem: Zingiberis partes quinque: Sacchari partes viginti: interdum Mastiches drach. tres: aliàs alia miscuit, pro variis indicationibus, ad morbos hoc remedio egentes. Idem quoque Turbith à raso cortice purgatum succo Cucumeris horas viginti quatuor macerat & siccit. Firque sic valentissimum ad articulares affectus. Si quam in corpore noxam reliquit, pota malsa calente, aut quæ saccharo rubro est dulcorata, aqua ealida eam profligabis. Coctionem & trituram mediocrem sustinet. Datur puluere à drach. vna ad duas: Decocto autem à drachmis duabus, ad quatuor. Et hætenus Mefues. Aben Mesuæ Turbith est calidum & siccum in tertio gradu, & melius ex eo est illud, cuius color est albus multum, & lene exterius, subtilis ligni, non habens lanam. Et proprietates eius est laxare phlegma viscosum, verum ipsum infert debilitatem in animo, propter horribilitatem & abominationem sui saporis. Porro rectificatio Turbith est, conficere cum oleo de amygdalis dulcibus, & dosis eius est à drachma vna, vsque ad duas, & oportet quod detur solum, &c.

Filius Zesar.

Purgat.

Sapor.

Sic satis sufficienterque cum declarata sit Turbith historia, missis plurimis quæ huius loci esse possent, hic tantum quædam ex Fallopio, subiiciemus: fusiùs fortè alia occasione eius historiam tradituri. Turbith, inquit, non habet minorem vim, quàm habet Scammonium, sed quia non est in vsu succus ipsius, vt est in vsu succus Scammonii: at est in vsu radix: idcirco videtur habere minorem vim, quàm habeat Scammonium. Verum tamen si conferatur succus succo, & radix radici: profectò Turbith non habet minorem vim quàm habeat Scammonium. Vnde aliqui volunt Turbith esse dictum à turbando. Sed decipiuntur, quia dicitur Turbith ab Arabibus quasi Turpethum, sumpto nomine à Græcis recentioribus, & præsertim ab Actuario, qui vocat hoc medicamentum nomine Turpethi.

APPENDIX AD CAPVT VLTIMVM libri 40.

HABB HAZIZ ARABIBVS.

LEo Aphricanus hist. lib. 5. scribens de vrbe Capes ædificata per Romanos ad mare mediterraneum, recentet ibi esse regionem, quæ non producat alios fructus, præter fructum sub terra prouenientem, magnitudine Raphani. Eum illos sugere, quia dulcis sit, prout Amygdalum, cuius saporem non nihil referat, non tamen alimentosum esse, & vtilem, vt amygdalum. Communem autem esse per totum ferè regnum Thunense: Arabibus vocari Habb Haziz.

Hunc fructum videtur Dalechampius, qui Thrah Thunense vocat apud Plinium, ad eiusdem Mison, de quo capite de Terfez Africano, referre.

FINIS APPENDICIS TOMI TERTII.

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

OMNIVM PRAECIPVORVM CAPITVM
QVAE TVM IN PRIMA TVM IN SECVND A PARTE
TOMI TERTII HISTORIE VNIVERSALIS
PLANTARVM CONTINENTVR

INDEX.

Per pp. denotatur pars prima : per p.2. verò pars secunda , quæ incipit à LIBRO VICESIMO SEPTIMO.

Bies & Quercus marina veteribus	802. part. 2.	Aconitum magnum purpureo flore , vulgò Napellus	655. p. 2.
Abrotonoides planta saxea	811. p. p.	Aconitum Napello simile, sed minus, caruleum, praeciosius	656. p. 2.
Abrotonum vulgare	192. p. p.	Aconitum lycoct. Autumnale Napello simile , ibidem.	
Abrotonum cum pulchris Corymbis	194. p. p.	Aconitum lycoct. caruleum calcari magno	657. part. 2.
Absynthia veterib.	164. part. p.	Aconitum lycoct. Napello simile , Neubergerse, foliis latioribus , flore purpureo	ibid.
Absynthium marinum veteribus	p. 167. part. p.	Aconitum lycoct. coma nutante, maximam	658. part. 2.
Absynthium Xancticum veteribus	168. p. p.	Aconitum Lycoctonum flore Delphinii.	ibid.
Absynthium vulgare maius.	ibid. 168. part. p.	Aconitum lycoct. flore maximo	659. p. 2.
Absynthium vulgare montanum	173. part. p.	Aconitum lycoct. flore caruleo, galea elatiore, radice bulbosa	ibidem
Absynthium arborescens Lobelii.	ibid.	Aconitum 5. Matthioli effigie alicuius Ranunculi vel Anemones	419. p. 2.
Absynthium infpidum	ibid.	Aconitum Racemosum Actæa quibusdam	660. p. 2.
Absynthium maritimum latifolium siue Matthioli.	174. p. p.	Adarce ex veterum & neotericorum sententia	796. part. 2.
Absynthium Ponticum vulgare folio inferius albo.	pag. 175. p. p.	Adiantum Album folio filicis	p. 749. p. 2.
Absynthii species, quibusdam chamamelum chrysanthemum Fuchsii	p. 176. p. p.	Adiantum Nigrum officinarum	p. 750. p. 2.
Absynthium & Ponticum & Romanum quibusdam, aliis ceriphium , & varia de eo sententia	pag. 176. part. p.	Adiantum nigro similis si non eadem missa pro Capilligno	p. 751. p. 2.
Absynthium Seriphium tenuifolium Marinum Narbonense	pag. 177. part. p.	Adiantum tenuifolium album Ruta muraria accedens	ibid.
Absynthium Seriphium Germanicum succulento folio siue Misnicum	p. 78. part. 1.	Adiantum veteribus	758. p. 2.
Absynthium Seriphium Belgicum	p. 178. part. 1.	Adiantum siue Capillus veneris	759. p. 2.
Absynthium Valesianum tenuifolium candidum , siue herba alba	pag. 179. p. p.	Adiantum pulcherrimum	760. p. 2.
Absynthium Austriacum tenuifolium	pag. 79. p. p.	Ægyptyrus vel Ægyptyrus veteribus	298. p. 2.
Absynthium Ægyptium quibusdam	pag. 282. p. 2.	Æthiopsis veteribus & in genere	315. p. 2.
Absynthium albis floribus , capitulis squarrosis	183. p. p.	Æthiopsis multis	ibidem
Absynthium umbelliferum Mutellina quibusdam	pag. 183. part. p.	Ageratum veteribus	pag. 142. p. 2.
Absynthium Montanum flore Chamameli	p. 184. p. p.	Ageratum plarisque , herba Iulia quibusdam ibidem.	
Acanthium veteribus	54. p. p.	Ageratum purpureum Dalechamp.	144. p. p.
Acantha leuca, spina alba veteribus	71. p. p.	Agriopastinaca Cretensium	pag. 149. p. 2.
Acarna flore luteo	91. p. p.	Aizoi maioris ortu persimilis exotica planta Lobel.	p. 96. p. p.
Acarna similis flore purpureo, chamaleon Salmanticensis Clusii	91. p. p.	Alfine verna glabra, flosculis albis, vel potius Linum minimum	455. 2.
Acarna affinis Leo serox, flore pallido	92. p. p.	Alcyonium Veterum & Neotericorum	818. p. 2.
Achyllea millefolia odorata	140. p. p.	Alcyonium spongiosum officinarum	ibid.
Acinos veteribus & in genere	258. p. 2.	Alcyonium stuposum Imperati	fol. 819. p. 2.
Acinus Manardi Matth. calamintha fol.	258. p. 2.	Alcyonium ruberosum	ibidem
Acinos multis	259. p. 2.	Alcyonium molle Imperati	ibid.
Acini pulchra species	260. p. 2.	Alga, & de ea, fucus, bryo, & musco, veterum sententia	781. 2.
Aconitum in genere	647. p. 2.	Alga angustifolia vitriariorum	798. 2.
Aconitum primum Matthioli foliis Doronici	649. p. 2.	Alge pomum Monspel.	799. p. 2.
Antithora Siluatici folio rotundo	651. p. 2.	Alga crispa scabiosa rubra & pallida	ibid.
Aconitum folio Platani flore luteo pallecente.	652. p. 2.	Alga Tinctoria	800. p. 2.

Tom. III.

INDEX

<i>Alga angustissimis foliis</i>	801.p.2.	<i>Ananas Linschor.</i>	ibid.
<i>Alga ceruicornu diuisatâ</i>	ibid.	<i>Ananas siluestris folio Aloes, fractu Cupressino.</i>	96.
<i>Alga marina porosa</i>	815.p.2.	p. p.	
<i>Alga Mederensis grandi folio</i>	804.p.2.	<i>Anchusa veteribus & in genere</i>	581.p.2.
<i>Alga longissima lato tenuique folio</i>	805.2.	<i>Anchusa minor lignosior</i>	582.p.2.
<i>Alga longissimo, lato, crassoque folio</i>	ibid.	<i>Anchusa minor lutea</i>	583.p.2.
<i>Alisma Matthioli siue plantago montana</i>	20.p.p.	<i>Anchusa flore albo aut pallido Clusii</i>	ibid.
<i>Alisma Tossani Caroli</i>	519.p.2.	<i>Anchusa Monspeliiana</i>	584.p.2.
<i>Aloe in genere</i>	696.p.2.	<i>Androsamon veteribus & in genere</i>	381.p.2.
<i>Aloes succus</i>	697.p.2.	<i>Androsace Matthioli altera.</i>	368.p.2.
<i>Aloe Americana muricata</i>	701.p.2.	<i>Androsaces veteribus</i>	816.p.2.
<i>Aloe siue Aizoon palustre</i>	793.p.2.	<i>Androsaces Matth. siue fungus petraeus marinus, siue umbilicus marinus</i>	ibid.
<i>Alypum Matthioli Tithymalis affine,</i>	p.676.p.2.	<i>Anethum syluestre semine exiguo, Amcos.</i>	7.p.2.
<i>Alypum quibusdam siue Esula rara flore purpureo ibidem.</i>		<i>Anethum</i>	5.p.2.
<i>Alysson Plinii foliis Erithrodani</i>	715.p.2.	<i>Anemone hortensis Tragi</i>	401.p.2.
<i>Alyssam in genere veterib. & neotericis</i>	319.p.2.	<i>Anemone in genere</i>	400.p.2.
<i>Alfina veteribus & in genere</i>	362.p.2.	<i>Anemone latifolia flore flauo I. Clusii</i>	ibid.
<i>Alfina maior repens perennis</i>	ibid.	<i>Anemone latifolia duplo flore flauo II. Clusii</i>	402.p.2.
<i>Alfina maxima H. Lugdunensis</i>	363.p.2.	<i>Anemone Italica latiusculis spinosis foliis III. Clusii ibidem.</i>	
<i>Alfina Vulgaris sine morsus Gallina</i>	ibid.	<i>Anemone latifolia ex purpura dilutiore albicante flore IV. Clusii</i>	ibid.
<i>Alfina plantaginis folio</i>	ibid.	<i>Anemone latifolia flore ad carneum colorem tendente, albicantibus unguibus, V. Clusii</i>	ibid.
<i>Alfina maxima Dodon.</i>	364.p.2.	<i>Anemone latifolia purpurei serè coloris, unguib. albicantibus Bizantina, VI. Clusii</i>	403.p.2.
<i>Alfina corniculata Clusii</i>	359.p.2.	<i>Anemone eiusque species alia variae</i>	403.
<i>Alfina minima</i>	364.p.2.	404. & 405. & 406. & 407. & 408.p.2.	
<i>Alfina tenuifolia</i>	ibid.	<i>Anemone magna alba plurima parte anni florens</i>	411.p.2.
<i>Alfina muscosa quibusdam</i>	365.p.2.	<i>Anemone trifolia flore albo</i>	412.p.2.
<i>Alfina longifolia viginosis proueniens locis ibidem.</i>		<i>Anetho similis planta, semine lato laciniato</i>	7.p.2.
<i>Alfina fetida Fabio Columna Dioscoridea</i>	ibid.	<i>Angelica sativa</i>	140.p.2.
<i>Alfines fetida quodammodo similis laciniata,</i>	366.p.2.	<i>Angelica officinarum</i>	ibidem
<i>Alfina serrato folio glabro</i>	ibid.	<i>Archangelica</i>	143.p.2.
<i>Alfina serrato folio hirsutiori, floribus & loculis cauliculis adherentibus</i>	367.p.2.	<i>Angelica siluestris magna vulgatiore</i>	144.p.2.
<i>Alfina oblongo folio serrato, flore caruleo</i>	ibid.	<i>Angelica siluestris repens</i>	145.p.2.
<i>Alfina folio profundè serrato, flore purpureo siue violaceo</i>	ibidem	<i>Angelica siluestris hirsuta inodora Casp. Bauhini</i>	146.p.2.
<i>Alfines genus Fuchsio, folio hederula</i>	368.p.2.	<i>Anisum veteribus & in genere</i>	92.p.2.
<i>Alfina aquis innatans</i>	793.p.2.	<i>Anthomides siue Chamamela veteribus</i>	115.p.p.
<i>Alrith & Aniudem veterib.</i>	133.p.2.	<i>Anthyllis duplex veteribus & in genere</i>	573.p.2.
<i>Ambrosia veterib.</i>	189.	<i>Anthyllidis species quibusdam</i>	ibid.
<i>Ambrosia quibusdam</i>	190.p.p.	<i>Anthyllis lentifolia, peplios effigie, maritima</i>	374.p.2.
<i>Ammi antiquis, & in genere</i>	24.p.2.	<i>Antirrhinum vulgare</i>	462.p.2.
<i>Ammi odore Origani</i>	25.p.2.	<i>Antirrhinum angustifolium syluestre</i>	464.p.2.
<i>Ammi semine tenuissimo & odoratissimo</i>	ibid.	<i>Antirrhinum minimum</i>	465.p.2.
<i>Ammi vulgare maius latioribus foliis, semine minus odorato</i>	27.p.2.	<i>Antirrhinum album serrato folio</i>	437.p.2.
<i>Ammoniacum veterum</i>	53.p.2.	<i>Antithora flore luteo Aconiti</i>	660.p.2.
<i>Ammoniacum</i>	54.p.2.	<i>Antrifcus Plinii quibusdam, semine longo Cicurariae vel Charephylli</i>	70.p.2.
<i>Anacampseros, vulgò faba crassa</i>	681.p.2.	<i>Antrifcus quorundam semine aspero, hispido</i>	83.p.2.
<i>Anacampseros purpurea</i>	683.p.2.	<i>Aparine</i>	713.p.2.
<i>Anacampseros maxima</i>	ibid.	<i>Aphyllantes Monspeliensibus</i>	355.p.2.
<i>Anacampseros minor, rotundiore folio, semper virens ibidem.</i>		<i>Aphyllanti affinis Scabiosa quinta Clus. Bellidi affinis</i>	13.p.p.
<i>Anagallis phoenicea & carulea</i>	369.p.2.	<i>Aphyllantes Anguillarae, siue globularia Bellidi similis ibidem.</i>	
<i>Anagallis phoenicea, mas</i>	ibidem	<i>Apios</i>	666.p.2.
<i>Anagallis carulea, femina</i>	ibid.	<i>Apios siue Ischas altera</i>	667.p.2.
<i>Anagallis lutea, numularia similis</i>	370.p.2.	<i>Apium quod Petroselinum Dalechamp. folio tenui, A. pii Hortensis, semine subrubro amaro, radice nigra</i>	19.p.2.
<i>Anagallis serpillifolia aquatica</i>	372.p.2.	<i>Apium siue Petroselinum Macedonicum multis</i>	102.p.2.
<i>Anagallis aquatica flore caruleo, folio oblongo, maior</i>	796.p.2.	<i>Apium Montanum siue Oreoselinum veteribus</i>	103.p.2.
<i>Anagallis aquatica flore purpurascente, folio oblongo minor</i>	ibid.		
<i>Anagallis aquatica angustifolia</i>	ibid.		
<i>Anagallis aquatica flore caruleo, folio rotundiore, minor fol.</i>	795.p.2.		
<i>Anagallis aquatica folio rotundiore maior</i>	796.p.2.		
<i>Ananas Acoffa</i>	95.p.p.		

Apium montanum Dalechampii 103. p.2.
Apium aliud, seu Oreoselinum Sequanorum ibid.
Apium montanum nigrum 104. p.2.
Apium petraeum, siue montanum album 105. p.2.
Apium siluestre Dalechampii 106. p.2.
Apium Selinumue Veteribus & in genere 95. p.2.
Apium horensse, seu Petroselinum 97. p.2.
Apium hortense magnum, siue Anglicanum quibusdam 99. p.2.
Apium palustre siue Elioselinum 100. p.2.
Apium vulgare ingratius ibid.
Apium seu Selinum quod Petroselinum Antiquis dicitur 102. p.2.
Apium siluestre Dodonai, siue Thysselinum quorundam 188. p.2.
Apium Cicuta foliis, seu Selinum alterum Clusii ibid.
Aquilegia flore simplici 484. p.2.
Aquilegia flore pleno 485. p.2.
Aquilegia flore simplici & pleno non corniculato ibid.
Aquilegia degener ibid.
Arachidna in genere & Aracoides 852. p.2.
Arbuscula marina coralloides rubra 713. p.2.
Arenaria 736. p.2.
Argemone Veteribus & in genere eiusque species varia 396. p.2.
Ageratum ferulaceum Dalech. 152. p.2.
Aristolochia veteribus & in genere 556. p.2.
Aristolochia rotunda eiusque species varia 559. p.2.
Aristolochia longa eiusque species varia 560. p.2.
Aristolochia Clematidis eiusque species varia 561. p.2.
Aristolochia polyrrhizos ibid.
Aristolochia Pistolochia altera 563. p.2.
Artemisia veteribus & in genere 184. & 186. p.2.
Artemisia tenuifolia siue leptophyllos, aliis Abrotonum siluestre 194. p.2.
Artemisia tenuifolia si non idem Abrotonum inodorum Lobelii 195. p.2.
Asarina Lobelii flore Hederae terrestres 856. p.2.
Asparagus & Corruca 736. pag. 2. p.2.
Asparagus hortensis & pratensis 737. p.2.
Asparagus marinus 737. p.2.
Asperula hexaphyllos purpurea 734. p.2.
Asplenium seu Cererach veteribus & in genere 757. p.2.
Artium veteribus & in genere, eiusque species 569. & 570. p.2.
Asa fetida nostras officinarum 133. p.2.
Asarum 548. p.2.
Asarum muri 541. p.2.
Ascyron veteribus & in genere. 380. p.2.
Atractylis veteribus & in genere eiusque species 82. & 83. p.2.
Auriculamuris, siue Myosotis veteribus & in genere, eiusque species varia 358. 359. 360. p.2.
Auricula leporis in genere, eiusque species varia 200. & 201. p.2.
Auricula vrsi flore luteo 499. p.2.
Azarina Matthioli flore Anthemidis 566. p.2.

B.

Baccaris Dioscoridis Rauuolfii 163. p.2.
 Barba Capri 488. p.2.
 Banguè Cannabi simile 449. p.2.
 Batanica planta foliis Helenii 111. p.2.
 Been album officinarum 356. p.2.
 Been albo officinarum similis planta semper virens 357. p.2.

Been album Rauuolfii 36. p.2.
 Bellis minor silu. spontanea 113. p.2.
 Bellis flore viridi 113. p.2.
 Bellis hortensis, siue flore multiplicato ibid.
 Bellis siluarica 114. p.2.
 Bellis maior ibid.
 Bellis montana seu alpina maior & minor 115. p.2.
 Betonica vulgaris purpurea 301. p.2.
 Betonica flore albo 302. p.2.
 Betonica folio Alpeccuros quorundam 303. p.2.
 Betonica coronaria siue Caryophyllea in genere eiusque species circiter triginta elegantes 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. & 338. p.2.
 Bisfolium maius, siue Ophrys maius quibusdam 535. p.2.
 Bisfolium minimum 534. p.2.
 Bistorta maior rugosioribus foliis 538. p.2.
 Bistorta media folio minus rugoso ibid.
 Bistorta minima 539. p.2.
 Blattaria, eiusque species varia 874. & 875. p.2.
 Blattero, eiusque species varia 859. p.2.
 Borrigo siluestris tenuifolia 577. p.2.
 Borrigo floribus caeruleis & albis 574. p.2.
 Borrys veteribus & in genere 297. p.2.
 Borrys plerisque Botanici 298. p.2.
 Borrys verticillata ibid.
 Britannica veteribus 537. p.2.
 Bubulus marinus crinitus 788. p.2.
 Buglossum veteribus & in genere 523. p.2.
 Buglossum folio Borriginis Hispanicum 577. p.2.
 Buglossum vulgare maius & minus flore & trunquae duplici 578. p.2.
 Buglossum similis planta Indica 631. p.2.
 Bunium & Pseudobunium veteribus & in genere 28. & 29. p.2.
 Bunium Dalechampii ibid.
 Bulbo-Castanum 30. p.2.
 Bulbo-Castanum Tralliano 29. p.2.
 Buphtalmum Dodonai, aliis Consiligo tenuifolia 637. p.2.
 Buphtalmum Italicum segetum altissimum affine Chamamelo 120. p.2.
 Buphtalmum antiquis 123. p.2.
 Buphtalmum tenuifolium folio millefolii ferè 124. p.2.
 Buphtalmo tenuifolio simile Chrysanthemum Valentinianum Clusii 125. p.2.
 Buprestis veteribus & in genere 199. p.2.

C

Cacalia, siue Leontice veteribus & in genere 568. p.2.
 Cacalia quibusdam 569. p.2.
 Calamintha veteribus & in genere, eiusque species varia 227. 228. 229. & 230. p.2.
 Cali vulgare 702. p.2.
 Cali Arabicum 702. & 704. p.2.
 Cali, siue vermicularis marina arborescens eiusque varietates aliquot 703. & 704. p.2.
 Caltha 101. p.2.
 Caltha flore simplici & flore pleno ibidem
 Caltha prolifera 102. p.2.
 Caltha minima 103. p.2.
 Caltha palustris 470. p.2.
 Caltha palustris flore multiplicato 471. p.2.
 Calochiorni Carduus Cretensibus 85. p.2.
 Camphorata Monspelienfium 379. p.2.
 Cannabis mas & femina 447. p.2.
 Cannabis siluestris quorundam vrtica inerti affinis 838. p.2.

INDEX.

<i>Cannabis siluestris veteribus</i>	ibid.	<i>Chamamelum foetidum, siue Cotula foetida</i>	ibid.
<i>Caput aquila Hyssopi folio, summitate Stachadis</i>	279.p.2.	<i>Chamamelum foetidum marinum</i>	121.p.p.
<i>Carbasus veteribus</i>	450.p.2.	<i>Chamamelum marinum</i>	122.p.p.
<i>Cardiaca</i>	320.p.2.	<i>Chamamelum Chrysanthemum quorundam</i>	ibid.
<i>Carduus Carlina minor siluestris Clusio flore luteo</i>	84.p.p.	<i>Chamamelum purpureum</i>	123.p.p.
<i>Carduus veteribus & in genere, eiusque species varia circiter triginta sex</i>	42.43.44.45.46. & sequentibus vsque ad 96.p.p.	<i>Chamaeflix marina Anglicana</i>	745.p.2.
<i>Carlina caulifera siue acaulos</i>	64.p.p.	<i>Chamaeleon albus & niger, aliaque eius species varia</i>	60.61.62.63. & 67.p.p.
<i>Carlina siluestris quibusdam, aliis Atractylis</i>	81.p.p.	<i>Chamaeleuce & Chamapeuce ex veteribus</i>	470.p.2.
<i>Caros veteribus & in genere</i>	68. & 69.p.2.	<i>Chamacyparissus</i>	133.p.p.
<i>Carpesium ex veterum sententia</i>	207.p.2.	<i>Chamaeytis vulgaris odorata</i>	295.p.2.
<i>Carthamus siue Cnicus</i>	79.p.p.	<i>Chamaeytios alia species varia</i>	296. & 297.p.2.
<i>Carthamus siue Cnicus fl. caruleo</i>	80.p.p.	<i>Chamarops</i>	423.p.2.
<i>Ceruisfolia</i>	171.p.2.	<i>Chamaesyce</i>	667.p.2.
<i>Caryophyllus aruensis umbelliferus</i>	361.p.2.	<i>Cherephyllum</i>	75.p.2.
<i>Cassia siue Cuscuta</i>	266.p.2.	<i>Chelidonium minus veteribus & in genere</i>	465.p.2.
<i>Catanance Dalechampii</i>	26.p.p.	<i>Chelidonium maius veterum</i>	481.p.2.
<i>Catanance affinis Sesamoides</i>	27.p.p.	<i>Chelidonia</i>	482.p.2.
<i>Caucalis veteribus & in genere</i>	81.p.2.	<i>Chelidonium folio laciniato</i>	483.p.2.
<i>Caucalis species varia</i>	83.84.85. & 86.p.2.	<i>Chritimum marinum tertium Matthiolo</i>	106.p.2.
<i>Caucon Ephedra anabasis veteribus</i>	738.p.2.	<i>Chritimum & Batis veteribus</i>	193.p.2.
<i>Cali geniculatum siue Salicornia</i>	704.p.2.	<i>Chritimum siue Faniculum marinum</i>	194. & 195.p.2.
<i>Centaurium Collinum Gesnori flore purpureo & albo</i>	32.p.p.	<i>Chrysanthemum veteribus</i>	100.p.p.
<i>Centaurium collinum, siue Iacea spinosa flore luteo</i>	34.p.p.	<i>Chrysanthemum maius, Creticum, latifolium, minus, siue Bellis lutea parua latifolia</i>	104. & 105.p.p.
<i>Centaurium maius veteribus & in genere</i>	37.p.p.	<i>Chrysocome veteribus</i>	155.p.p.
<i>Centaurium maius iuglandis folio</i>	38.p.p.	<i>Chrysozonon</i>	876.p.2.
<i>Centaurium minus flore purpureo & albo</i>	353.p.2.	<i>Cicuta veteribus & neotericis in genere, eiusque species varia</i>	174. & 175.p.2.
<i>Centauroides folio glabro, flore stauescente</i>	40.p.p.	<i>Cicuraria eiusque species varia</i>	176.177.178.179.180.181.182.183. & 187.p.2.
<i>Centaurium maius alterum folio integro</i>	41.p.p.	<i>Cirsium veteribus & in genere</i>	42.p.p.
<i>Centaurium maius, siue Rha capitatum folio Enula, subtus hirsuto & incano</i>	ibid.	<i>Cirsium Anglicum, Pannonicum, Britannicum, Tomentosum, & Maximum, aliaque Cirsii species</i>	44. & 45.p.p.
<i>Centaurium siue Rha ponicum alterum angustiore folio</i>	ibid.	<i>Clinopodium quibusdam Mastichina Gallorum</i>	243.p.2.
<i>Centaurium minus flore purpureo & albo</i>	353.p.2.	<i>Clinopodium veteribus & in genere, eiusque species varia</i>	250.p.2.
<i>Centaurium minus adulterinum, quibusdam Lychnidis viscida genus</i>	355.p.2.	<i>Consolida regalis in genere, eiusque species varia</i>	210.211. & 212.p.p.
<i>Cerithe veteribus & in genere</i>	601.p.2.	<i>Consolida media eiusque species varia</i>	430. & 432.p.2.
<i>Cerithe quorundam maior versicolore flore</i>	602.p.2.	<i>Coris veteribus & in genere</i>	381.p.2.
<i>Cerithe quorundam maior spinoso folio, flauo flore ibidem.</i>		<i>Coris Monspensulana lutea & purpurea</i>	434.p.2.
<i>Cerithe quorundam maior, flore ex rubro purpurascente</i>	603.p.2.	<i>Corallii plurima species varia</i>	808. & sequentibus p.2.
<i>Cerithe quorundam minor flauo flore</i>	ibid.	<i>Coralliis affinis Madrepora</i>	811.p.2.
<i>Chaa herba Iaponia</i>	5.p.2.	<i>Coralliis affine Alcyonium fistulosum rubrum, & Tubuli marini albi</i>	812.p.2.
<i>Chamadrys spuria species varia sex</i>	285. & 286.p.2.	<i>Coralloides eiusque species varia</i>	801.813. & 814.p.2.
<i>Chamadrys veteribus & in genere</i>	ibid.	<i>Corallina eiusque species varia sol.</i>	815.p.2.p.2.
<i>Chamadrys vulgo vera existimata</i>	288.p.2.	<i>Corallina affinis Muscus marinus</i>	816.p.2.
<i>Chamadrys spinosa</i>	289.p.2.	<i>Corallina affinis Nodularia fl.</i>	816.p.2.p.2.
<i>Chamadrys montis Sumani</i>	ibid.	<i>Coriandrum veteribus & in genere</i>	86.p.2.
<i>Chamedrys alpina, aliaque Chamedryos species</i>	289. & 290.p.2.	<i>Coriandri species varia</i>	89.90. & 91.p.2.
<i>Chamacissus siue Hedera terrestris veteribus & in genere</i>	855.p.2.	<i>Coronopus veteribus & in genere</i>	508.p.2.
<i>Chamamelum vulgare amarum</i>	116.p.p.	<i>Coronopus eiusque species varia</i>	509.510. & 511.p.2.
<i>Chamamelum odoratissimum repens flore simplici & flore multiplici</i>	118. & 119.p.p.	<i>Corruda</i>	721.p.2.
<i>Chamamelum aureum peregrinum capitulo sine foliis ibid.</i>		<i>Cortusa</i>	499.p.2.
<i>Chamamelo affine Buphtalmum Italicum segetum atrissimum</i>	120.p.p.	<i>Coryledon vera altera & minor</i>	683.684. & 690.p.2.
<i>Chamamelum inodorum, siue Cotula non foetida ibidem.</i>		<i>Cranion & Ceraunion veteribus & in genere</i>	852.p.2.
		<i>Cremenei</i>	802.p.2.
		<i>Crista galli mas & femina, aliaque eius species varia</i>	436. & 437.p.2.

Crocodylium veteribus 68. p.p.
Crucialis fruticosa Casalp. fol. 736. pag. p.2.
Cuminum sativum & silvestre veteribus & in genere, eiusque species varia 21.22. & 23. p.2.
Cunila veteribus 271. p.2.
Cupressus marina Belgica Clusii 803. p.2.
Cyanus veteribus & in genere, eiusque species varia 21.22.23.24. & 25. p.p.
Cyclaminus veteribus & in genere, eiusque species varia 51.52.53. & 54. p.2.
Cymbalaria 685. p.2.
Cynoglossum veteribus & in genere 597. p.2.
Cynoglossum vulgare, minus, Creticum, aliaque Cynoglossi species 598.599.600. & 601. p.2.

D.

D *Damasonium Alpinum siue Elleborine floribus albis* 516. p.2.
Damasonium Alpinum floribus luteis 517. p.2.
Damasonii species quibusdam aliis Calceolus D. Maria 518. p.2.
Damasonium stellatum Dalechampi 795. p.2.
Daucus veteribus & in genere 55. p.2.
Daucus Creticus, Tyburinus, Petrus, Tenuifolius, Selinoides, Cyanopus, Montanus, aliaque Dauci species varia 56.57.58.59. & 67. p.2.
Daucus pratensis Dalechampi 9. p.2.
Daucus glauco folio similis Faniculo tortuoso 16. p.2.
Dauco glauco similis Libanotis 17. p.2.
Delphinium veteribus 210. p.p.
Dictamnus & pseudodictamnus veteribus & in genere 251. p.2.
Dictamnus Cretica seu vera 253. p.2.
Dictamnus adulterinum, quibusdam verticillatum, vel potius Gnaphalium veterum 255. p.2.
Dipsacus veteribus & in genere 72. p.p.
Dipsacus sativus 73. p.p.
Dipsacus silvestris siue Labrum veneris 74. & 75. p.p.
Doronicum veteribus & in genere, eiusque species varia 17.18. & 19. p.p.
Dracunculus hortensis, siue Tarcon 148. p.p.
Drypis Theophrasti Anguillara sol. 738. pag.2.
Dryopteris 745. & 748. p.2.
Durtoa herba soporifera 625. p.2.

E.

E *Echium Fuchsi, siue Borrigo silvestris* 581. p.2.
Echium veteribus & in genere 585. p.2.
Echii species varia plurima 586.587.588. & 589. p.2.
Echinopus maior 69. p.p.
Echinopus minor 72. p.p.
Echinomelocactos 93. p.p.
Elaphobosum veteribus & in genere 148. p.2.
Elatine veteribus & in genere, eiusque species varia 371. & 372. p.2.
Elleborine, Epipactis, & Damasonium in genere 515. p.2.
Elleborines species varia 516. & 517. p.2.
Elleborus niger flore albo, interdum etiam valde rubente 635. p.2.
Elleborus niger vulgaris flore viridi vel herbaceo, radice diurna 636. p.2.
Epimedium, Epimetrum, & Epipetron 709. p.2.
Epipactos & Elleborine veteribus & in genere 640. p.2.
Epipactis Matthioli ibid.
Epithymum veteribus & in genere 264. p.2.
Equisetum maius aquaticum 738. pag. p.2.

Tom. III.

Equisetum minus terrestre 739. pag.2. p.2.
Equiseti varia species alia ibidem & 740. p.2.
Eravvay Ricini pusillum genus 645. p.2.
Eruca facie frutex marinus 814. p.2.
Eruca marina quibusdam 803. p.2.
Eryngium vulgare 85. p.p.
Eryngium caeruleum 86. p.p.
Eryngium marinum ibid.
Eryngium pumilum, pusillum, planum, latifolium, Alpinum, eiusque varia species alia 87. & 88. p.p.
Eschara 815. p.2.
Eschara marina frondifera ibid.
Euphrasia 432. p.2.
Euphrasia parva purpurea 433. p.2.

F.

F *Aba seu Cyamus Aegyptius veteribus* 766. p.2.
Fabregue 248. p.2.
Ferula siue Ferulago veterum 42. p.2.
Ferula folio fœniculi, &c. 43. p.2.
Ferula Gaza, Narthecium Theophrasti 44. p.2.
Ferula facie Thapsia siue Turbith Gallorum 45. p.2.
Ferula species alia ibid.
Filipendula 189. p.2.
Filix veteribus & in genere 741. p.2.
Filix maior & prior Trago, siue ramosa repens 743. p.2.
Filicis varia species alia 744. & sequent.
Filix saxatilis Tragi 763. p.2.
Flos Constantinopolitanus, miniatus, albus, & varius 344. p.2.
Flos Cuculi, Odontis quibusdam 347. p.2.
Flos Cuculi flore multiplicato, purpureo & albo 348. p.2.
Flos Adonidis vulgò, aliis Eranthemum 125.
Fluvialis piscina foliis denticulatis 787. p.2.
Fœniculum seu Marathrum veteribus & in genere 1. p.2.
Fœniculum silvestre, siue Hippomarathrum duplex, semine cachry simili & rotundo veteribus 2. p.2.
Fœniculum vulgare minus ibid.
Fœniculi varia species alia 2.3.4. & 5. p.2.
Fœniculum tortuosum 16. p.2.
Fontinalis media lucens 795. p.2.
Fontinalis lucens maior ibidem
Fontinalis crispa 780. p.2.
Fontinalis minor lucens ibidem
Fraxinella, officinis Dictamnus 494. p.2.
Fructus valde elegans, Faba fortè Aegyptia Dioscoridis 783. p.2.
Frutex marinus elegantissimus albus 814. p.2.
Fruticosa marina planta, quibusdam Conserua lignosa 802. p.2.
Fucus cupressinus Imperati 803. p.2.
Fucus marinus ibid.
Fucus Radicella dictus, siue Vermicularis albus ibid.
Fucus Terzolla Vermicularis species ibid.
Fucus Tamariciola, siue Tamariscifolia marina 804. p.2.
Fucus marina Forcellata, & Lumbricaria species ibidem.
Fucus Tremula ibid.
Fucus Scopara, siue Pennachio marino ibid.
Fucus Linza 805. p.2.
Fucus axungia accedens 806. p.2.
Fucus cauus 807. p.2.
Fucus capillaris tinctorius 808. p.2.
Fucus Capillara dictus ibid.
Fungus siue Muscus petrosus 816. pag.2. p.2.

INDEX

Geranium moschatum folio ad Myrrhidem accedente, maius & minus 479. p. 2.
Geranium speciosum annuum longissimis rostris, Cre- ticum ibid.
Geranium Robertianum murale 480. p. 2.
Geranium lucidum 481. p. 2.
Gingidium veteribus & in genere 78. p. 2.
Gingidium Marthioli 79. p. 2.
Glaucium veteribus & neotericis in genere 397. p. 2.
Glaux exigua maritima 363. p. 2.
Gnaphalium veteribus & in genere, eiusque species varia 157. 158. 159. 160. 161. & 162. p. p. & 255. p. 2.
Gramen Parnassi Dodonao, quibusdam Hepaticus flos 537. p. 2.
Gramen Fuchsi, siue Leucanthemon 361. p. 2.
Gramini Fuchsi affinis herba ibid.
Gramen aqua innatans cum utriculis, siue Foenicula- cea marina 791. pag. 2. p. 2.
Granal Hollandorum 702. p. 2.
Garyophyllatus flos aphyllotcaulos siue iuncea ma- ior & minor 336. p. 2.
Gratiola 434. p. 2.
Gratiola alpina 435. p. 2.

H.

H *Acap siue Silybum quibusdam* 84. p. p.
Helleborus albus & uiger veteribus 631. p. 2.
Helleborus albus 633. p. 2.
Helenium siue Enula campana 108. p. p.
Helichrysum, Helichryson, & Heliochrysum, & He- leiochrysum veteribus 149. p. p.
Heliochryson quorundam folio Abrotoni 150. p. p.
Heliochryson Tragi, siue linaria tertia 151. p. p.
Heliotropium veteribus & in genere, eiusque species varia 603. 604. 605. & 606. p. 2.
Hemionitis veteribus 749. p. 2.
Hemionitis 750. p. 2.
Hemionitis altera Dalechampii Filici florida similis 729. p. 2.
Herba Nalucana Acofta 3. p. p.
Herba de la Rotta 144. p. p.
Herba marina 106. p. p.
Herba a siue denominata 551. p. 2.
Herba Cobobba inebrians 631. p. 2.
Herba Cassiana, famem sitimque retardans ibidem
Herba Paris 613. p. 2.
Herba Trientalis 536. p. 2.
Herniaria glabra 378. p. 2.
Herniaria hirsuta 379. p. 2.
Hippuris saxea 814. pag. 2. p. 2.
Holostium veteribus & in genere, eiusque species va- ria 507. p. 2.
Hypericum veteribus & in genere, eiusque species varia 380. 381. 382. 383. 384. p. 2.
Hyssopus veteribus & in genere, eiusque species varia 274. 275. 276. & 277. p. 2.
Hyssopifolia aquatica 796. pag. 2. p. 2.
Hyssopifolia minor, vel potius Thymifolia maritima ibidem.
Hyoisiamus veteribus & in genere, eiusque species varia 626. 627. & 628. p. 2.

I.

I *acea nigra vulgaris capitata & squammosa, aliaque*
acea species plurima 27. 28. 29. 30. 31. 32.
 33. 34. & 35. p. p.
acea moschata 34. p. p.
acea tricolor, siue Trinitatis flos 546. 547. & 548.
 p. 2.

Tom. III.

Imperatoria 137. p. 2.
Imperatoria alpina 139. p. 2.
Isaris, siue Glastum montanum Dalech. 602. p. 2.
Iuncaria 736. p. 2.

K.

K *Alii eiusque species varia* 514. & 707. p. 2.

L.

L *Aserpitium Massiliâ allatum* 137. p. 2.
Laserpitio similis angustifolia ibid.
Linaria, siue Scruithium Dioscoridis Imperato 347.
 p. 2.
Lappula Canaria flore pulchro, magno, albo 79. p. 2.
Lappula Canaria flore minore tenuifolia 80. p. 2.
Lappula Canaria latifolia, siue Caucalis ibid.
Lappula Canaria, siue Caucalis maritima 81. p. 2.
Lauendula multifido folio 281. p. 2.
Lens palustris 791. p. 2.
Lens palustris quadrifolia 793. p. 2.
Lens palustris Patavina ibidem
Lenticula aquatica trifolca 793. pag. 2. p. 2.
Leontopetalon in genere ex antiquis & recentibus 489. p. 2.
Leontopodium veteribus atque Cemas 514. p. 2.
Leontopodium Candia quorundam ibidem
Leucacantha 90. p. p.
Libanotides veteribus & in genere, earumque species varia 37. 40. 41. 164. 165. & 167. p. 2.
Libanotis quibusdam siue Ferulago 41. & 42. p. 2.
Libanotidum Theophrasti species aliquot 164. & 167. p. 2.
Libanotis altera quorundam, aliis Cerua nigra 165.
 p. 2.
Lichen veteribus & in genere 750. p. 2.
Lichen siue Hepatica fontana ibid.
Lichen arboreus, siue pulmonaria arborea 51. p. 2.
Ligusticum vulgare foliis Apii 122. p. 2.
Ligusticum veteribus & in genere 146. p. 2.
Ligusticum quorundam foliis Angelica 147. p. 2.
Ligusticum alterum Belgicum ibid.
Ligusticum maius, siue Imperatoria maior 147. p. 2.
Ligusticum Matthioli & Lobelii ibidem
Ligusticum Rauwolfii foliis Aquilegia 248. p. 2.
Lilium conuallium vulgo 131. p. 2.
Lilium conuallium flore rubente 533. p. 2.
Limonium veteribus 540. p. 2.
Linaria lutea vulgaris, parua annua, parua serpens, Pannonica, maxima Dalmatica, odorata, inodo- ra, Monspeulana, purpurea magna & parua, cerulea &c. 456. 457. 458. 459. 460. & 461. p. 2.
Linaria Beluedere dicta, eiusque species varia 462.
 p. 2.

Lincostis herba Aristotelis 93. p. p.
Linum 450. p. 2.
Lini siluestris species varia 452. & 453. p. 2.
Linum latifolium luteum 454. p. 2.
Linum luteum Narbonense ibid.
Linum pumilum 458. p. 2.
Lithospermum siue Milium Solis, eiusque species va- ria 590. 591. & 592. p. 2.
Lychnis coronaria ac siluestris veteribus & in gene- re, eiusque species varia 339. 340. 341. 348.
 351. 352. 357. & 358. p. 2.
Lycopersum veteribus & in genere 120. p. 2.
Lycopsis veteribus 584. p. 2.
Lycopsis Dioscoridis quibusdam ibid.
Lonchitis veteribus 751. p. 2.
Lonchitis Altera cum foliis denticulatis siue lonchitis altera Marthioli pag. 752. p. 2.

- Lonchitis Altera cum foliis denticulatis siue lonchitis altera Matthioli* p.752.p.2.
Lonchitis altera folio polypodii ibidem
Lonchitis Aspera Maranthæ p.753.p.2.
Lotus Ægyptia veteribus & neotericis in genere p.781.p.2.
Lucus marinus dictus Roccela tinctorum. pag.784.p.2.
Luctuca marina siue Intibacea pag.800.p.2.
Lumbricorum semen pag.805.p.p.
Lumbricorum semen Rauwolfii ibid.
Lunaria botrytis. pag.709.p.2.
Lunaria botrytis minor multi folia pag.711.p.2.
Lunaria botrytis ramosa Silesiana ibidem
Lutea Plinii quibusdam 465.p.2.
Lucea maxima Cretica Honorii Belli 466.p.2.
- M.
- M** *Aiorana Smirnum quibusdam dicta* 126.p.2.
Maiorana varia species alta 241. & 242.p.2.
Mandragoras ex veteribus & neotericis in genere 614.p.2.
Mandragoras mas 617.p.2.
Mandragoras semina 618.p.2.
Marrubium veteribus & neotericis in genere 316.p.2.
Marrubii species varia ibid. & 317.p.2.
Marrubium nigrum siue Ballore 118.p.2.
Marrubium aquaticum quorundam ibid.
Marum Cortusi 242.p.2.
Marum veterum ibid.
Marum supinum 243.p.2.
Matricaria, vulgo minus Parthenium 129.p.2.
Matricaria flore pleno 130.p.p.
Matricaria odorata ibid.
Melanthium veteribus & in genere 207.p.2.
Melanthii species varia 207. 208. & 209.p.p.
Melanthium siluestre siue aruense 209.p.p.
Melissa vulgaris odore Citri 232.p.2.
Melissa adulterina quorundam amplis foliis, & floribus non grati odoris 233.p.2.
Melissa Turcica multis dicta 234.p.2.
Melissophyllum veteribus & in genere 231.p.2.
Mentha Corymbifera, siue Costus hortensis 144.p.p.
Mentha Sarracenicæ species fl. Ant hemidis 146.p.p.
Mentha veteribus & in genere 213.p.2.
Mentha varia species plurima 215. 216. 217. & 218.p.2.
Menthastrum in genere eiusque species varia 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. & 227.p.2.
Mentha aquatica siue Sisybrium 223. & 224.p.2.
Mentha Cartaria 225.p.2.
Meu vulgare siue radix Vrsina ibidem
Meum veteribus 11.p.2.
Meum alterum Italicum quibusdam 15.p.2.
Millesfolium aquaticum Fœniculo simile 8.p.2.
Millesfolium aquaticum in foliis Coriandri 9.p.2.
Millesfolium Stratiotes pennatum terrestre 136.p.p.
Millesfolii alpini species 138. 139. & 140.p.p.
Millesfolium tomentosum alpinum 138.p.p.
Millesfolii plurima species varia 771. & sequ. p.2.
Mola aurea odore fœtido, quibusdam Lycopersium 620.p.2.
Moluca 234. & 235.p.2.
Moschatellina 206.p.2.
Muscipula eiusque species varia 349. & 350.p.2.
Muscus veteribus & in genere 7.p.2.
Muscus arboreus villosus ibid.
Muscus arboreus peltatus & scutellaris 772.p.2.
- Muscus arboreus ramosus* ibidem
Muscus arboreus barbatus ibidem
Muscus villosus herbaceus ibidem
Muscus amarus absynthii folio ibidem
Muscus Coralloides ibidem
Muscus terrestris & horrensis ibidem
Muscus ex Cranio ibidem
Muscus Filicinus ibidem
Muscus Abietis facie ibidem
Muscus in Ericetis proneniens, stellaris, roseus, sericeus, paruus, repens ibidem
Musci terrestris species aliquot 773-774. & 775.p.2.
Muscus corniculatus 775.p.2.
Muscus pyxidatus ibidem
Muscus pyxioides saxatilis ibid.
Muscus alpinus 670.p.2.
Mutrellina 66.p.2.
Myriophyllum siue Millesfolium veteribus 7.p.2.
Myriophyllum pelagium 806.p.2.
Myrrhis veteribus & in genere, eiusque species varia 77. & 78.p.2.
Myosuros 512.p.2.
- N.
- N** *Ana siue Strobilus Peruvianus & Ananas* 94.p.2.
Napellus veteribus 653.p.2.
Napelli Mus vel Musca 654.p.2.
Nardus Indica veteribus 201.p.2.
Nardus Indica vulgaris 202.p.2.
Nardus Celtica 205.p.2.
Nardo Celtica similis siue Hirculus 206.p.2.
Nardus, siue Saliunca Neapolitana ibid.
Nardus montana veteribus ibid.
Nartheicum Theophr. Ferulago Gaza 44.p.2.
Nicotiana siue Tabacum eiusque species varia 629. & 630.p.2.
Numularia siue Centimorbia 370.p.2.
Numularia rubra 371.p.2.
Nux Methel veteribus 623.p.2.
Nymphaa veteribus & in genere, eiusque species varia 777. 778. 779. 780. 781.p.2.
Nymphaa minor siue Morsus rana 781.p.2.
- O.
- O** *Cymum veteribus & in genere, eiusque species varia* 243. 244. 245. 246. 247. 248. & 250.p.2.
Ocimum garyophyllatum Monachorum, siue Acinos Columnæ 260.p.2.
Ocimum odoratum siue Basilicum 245.p.2.
Ocymoides eiusque species varia 342. 343. 344. 352. & 353.p.2.
Odontidi siue Flori Cuculi affinis Lychmis siluestris 348.p.2.
Oenanthe veteribus & in genere 189.p.2.
Oenanthe siue Filipendula Monspeulana folio Apii 190.p.2.
Oenanthe siue Filipendula aquatica 197.p.2.
Oenantes siue Filipendula species alia 190. 191. 192. & 193.p.2.
Olea maris rubri Theophr. 799.p.2.
Onobrichis lutea Dalechampi 386.p.2.
Onosma veteribus 586.p.2.
Ophioglossum 708.p.2.
Ophioglossum minus subrotundo folio ibid.
Opium & Meconium 392.p.2.
Opium officinarum 394.p.2.
Opoponax 155.p.2.
Origanum veteribus & in genere 235.p.5.

R.

R anunculus, eiusque species varia	412.
413. 414. 415. 416. 417. 418. & 419.	p. 2.
Ranunculus aquatilis	773. p. 2.
Ranunculus hederaceis riunulorum se extendens, atra macula notatus	ibid.
Ranunculi varia species alia	857.
858. 859. 860. 861. 862. 863. 864.	p. 2.
Reseda lutea	467. p. 2.
Reseda alba	ibid.
Reseda facie planta marina	814. p. 2.
Reticulum marinum	815. p. 2.
Reticulum tophaceum marinum	ibid.
Ricinus veteribus & in genere	642. p. 2.
Ricinus vulgaris	ibid.
Ricinus maior Americanus Carcas dictus, & Faba purgatrix India occidua	643. p. 2.
Ricinus parvus Orientalis Dende dictus, quibusdam, & Faba purgatrix	644. p. 2.
Ricin similis fructus	645. p. 2.
Rhodia radix	683. p. 2.
Rosa marina	804. p. 2.
Ros Solis	769. p. 2.
Rubia veteribus & in genere	714. p. 2.
Rubia sativa	ibid.
Rubia siluestris Monspeffulana	715. p. 2.
Rubie plurima species alia 715. 716. & sequentibus.	
Rubeola saxatilis C. Baubini folio	718.
pagina 2. p. 2.	
Rubeola maritima aspera C. Baubini	ibid.
Ruta veteribus & in genere	195. p. p.
Ruta sativa vel hortensis	197. p. p.
Ruta siluestris maior	199. p. p.
Ruta siluestris minor	200. p. p.
Ruta que dici solet Harmala	ibid.
Ruta Hypericoides Siciliana affinis, siue Tragium	383. p. 2.

S.

S agapenum	156. p. 2.
Sagitta	795. p. 2.
Sagitta maior.	ibid.
Sagitta minor	ibid.
Salix marina	810. p. 2.
Salvia latifolia	304. p. 2.
Salvia serrata crispa	305. p. 2.
Salvia tenuifolia	306. p. 2.
Salvia Absinthium redolens	307. p. 2.
Salvia species alia	305. & 306. p. 2.
Samolus Valerandi Dourez	796. p. 2.
Sampfuchus seu Amaracus veteribus & in genere	239. p. 2.
Sanguisorba minor	115. p. 2.
Sanguisorba maior flore spadiceo	120. p. 2.
Sanicula Alpina guttata	707. p. 2.
Sanicula Alpina affinis	ibid.
Sanicula femina quibusdam, aliis Elleborus niger	638. p. 2.
Sanicula mas Fuchsi, siue Diapensia	639. p. 2.
Saponaria minor quibusdam	344. p. 2.
Saponaria vulgaris	346. p. 2.
Satureia sativa	272. p. 2.
Satureia durior	ibid.
Satureia tenuifolia	273. p. 2.
Saxifraga veteribus & in genere	274. p. 2.
Saxifraga Matthioli tenuifolia & umbellifera	18. p. 2.
Saxifraga multifido folio Pannonica	19. p. 2.

Saxifraga tenuifolia affinis, quibusdam Caucais	
ibidem.	
Saxifraga hircina maior	109. p. 2.
Saxifraga hircina media	111. p. 2.
Saxifraga hircina minor	ibid.
Saxifraga hircina minima siue Pimpinella crispa	
Tragi	113. p. 2.
Saxifraga Anglorum	171. p. 2.
Saxifraga Antiquorum quibusdam & de Gypsophyrea seu Symphyto maiore & minore Thuli	338.
Saxifraga Bauarica	ibid.
Saxifraga alba radice granulosa.	706. p. 2.
Saxifraga aurea Dodonai	707. p. 2.
Scabiosa in genere	1. p. p.
Scabiosa maior, communior, hirsuta, folio liciniato & non laciniato, & latifolia	2. p. p.
Scabiosa minor vulgaris	3. p. p.
Scabiosa prolifera	5. p. p.
Scabiosa rubra peregrina, quibusdam Indica	6. p. p.
Scabiosa reliqua species alia plurima	7. 8. 9. 10. & 11. p. p.
Succisa siue Morsus Diaboli, Scabiosa species	11. p. p.
Scabiosa squammata argentea	30. p. p.
Scandix veterum	70. p. 2.
Scandix, quibusdam umbella ex quamplurimis apicibus coagmentata	71. p. 2.
Scordium	292. p. 2.
Scordotis siue scordium folio salvia	293. p. 2.
Scordotis tomentosa Cretica	294. p. 2.
Scrophularia vulgaris & maior, variaeque alia eius species 421. 422. & 423. p. 2.	
Scrophularia minor, siue Chelidonium minus vulgè dictum	468. p. 2.
Scutellaria Teucris facie	291. p. 2.
Scutellaria, siue Opuntia marina	806. p. 2.
Sedum echinatum vel stellatum flore albo	680. p. 2.
Sedum echinatum flore luteo	ibidem
Sedum Veteribus & Neotericis in genere	685. p. 2.
Sedum maius arborens	686. p. 2.
Sedum maius vulgare, montanum, latifolium, serratum, aliaque nonnulla Sedi maioris species	687. & sequentibus p. 2.
Sedum minus teretifolium, longiusculo folio circinato, folio cinereo, flore luteo, flore purpureo, flore rubente, flore se circumflectente: pratense: montanum: alpinum: aruense: acre, n. n. acre: arborens: hispidum: muscosum: Syriacum: nonnullaque alia Sedi minoris species.	690. 691. 692. 693. 694. 695. & 696. p. 2.
Sedis affinis trifurca Alpina flore albo	696. p. 2.
Selinum tuberosum	201. p. 2.
Selinum montanum pumilum Clusii, foliis femiculati aut Peucedani, flore albo, semine Selini	17. p. 2.
Serpillum veteribus & in genere	267. p. 2.
Serpillum vulgare	268. p. 2.
Serpillum Citrii odore	270. p. 2.
Serpillum angusto lanuginosque folio	270. p. 2.
Serpillum Thymi folio Narbonense	ibidem
Serpillum sylvestre, Zigis Clusio, Thymo vulgatiore rigidiori similis	271. p. 2.
Serratula	23. p. p.
Seseli Masiliense, Aethiopicum, & Peloponnesiacum veteribus & in genere	32. p. 2.
Seseli Masiliense Nuperorum	33. p. 2.
Seseli montanum angustifolium 3. Clusio folio Seseli Masiliensis Matthioli, semine Angelica	34. p. 2.
Seseli Creticum, Tordylium veteribus	84. p. 2.
Seseli Aethiopici Matthioli genus aliud Clusio	186. p. 2.

- Seseli alpinum* siue montanum primum Clusio, folio splendente, &c. *ibid.*
Seseli siue *Siler* montanum vulgare *ibid.*
Seseli Poloponnense Matthioli, siue *cicutaria* quorundam 184. p. 2.
Seseli palustre lactescens 188. p. 2.
Seseli Aethyopicum fruticosum, folio Periclymeni 197. p. 2.
Siciliana, aliis *Ciciliana*, vel *Androsamon* 386. p. 2.
Sideritis veteribus & in genere eiusque species varia 424. 425. 426. 427. & 428. p. 2.
Silaus veteribus 170. p. 2.
Silaum quibusdam flore luteolo *ibid.*
Siler Creticum quibusdam, semine longo crispo incuruo *ibid.*
Silphium siue *Laserpitium* veterum 129. p. 2.
Sion veteribus 171. p. 2.
Sion umbelliferum 172. p. 2.
Sium medium 173. p. 2.
Sium maximum latifolium 174. p. 2.
Sison veteribus & in genere 106. p. 2.
Sison siue officinarum *Amomum* 107. p. 2.
Sisymbrium veteribus & in genere 222. p. 2.
Siser veteribus & in genere 152. p. 2.
Sisarum multis 153. p. 2.
Sisymbrium veteribus & in genere 222. p. 2.
Smyrniun veteribus & in genere 124. p. 2.
Smyrniun Creticum persoliatum 125. p. 2.
Smyrniun peregrinum folio oblongo 126. p. 2.
Solanum seu *strichnos* veteribus & in genere 607. p. 2.
Solani species varia 608. p. 2.
Solanum *Halicacabum* vulgare 609. p. 2.
Solanum siue *Halicacabum* Indicum *ibid.*
Solanum verticillatum 610. p. 2.
Solanum furiosum ex veteribus *ibidem*
Solanum manicum multis, siue *Bella dona* 611. p. 2.
Solani species ex Apennino 614. p. 2.
Solanum pomiferum fructu rotundo 618. p. 2.
Solanum pomiferum fructu incuruo 619. p. 2.
Solanum pomiferum fructu spinosa *Ibidem.*
Solanum pomiferum fructu rotundo, striato, duro 620. p. 2.
Spergula veteribus & in genere, eiusque species varia 719. p. 2.
Spina alba silvestris *Fuchsi* 54. p. p.
Spina Arabica veteribus 70. p. p.
Spina alba quibusdam capite echinato 71. p. p.
Spina tutea 84. p. p.
Spina Solstitialis 90. p. p.
Spondilium ex veteribus & Neotericis in genere eiusque, species varia & sequentibus 158. p. 2. 160. 161. & 163.
Stachys veteribus & in genere 319. p. 2.
Stachys *Fuchsi* *ibid.*
Staphis agria veteribus & in genere 641. p. 2.
Struthium, *Radicula*, seu *lanaria* *Herba* veteribus, & *Condisi* 345. p. 2.
Struthium *Dioscoridis* Imperato 347. p. 2.
Struthium spinosum, siue *Condisi* *Beunensis* *Ibid.*
Stabe veteribus & Neotericis in genere, eiusque species varia 31. 35. & 36. p. p.
Stachas Arabica vulgo dicta 277. p. 2.
Stachas viridis 279. p. 2.
Stachas serrato & crispo folio *Ibid.*
Stachadis varia species alia, & *Stachadi* affines planta 153. & sequentibus 154. 155. 156. & 157. p. p.
Stramonium multis dicta, siue *Pomum* spinosum 624. p. 2.
Stramonium altera maior, siue *Tarula* quibusdam *ibid.*
Stratiotes Aegyptia 794. p. 2.
Strychnodendros 614. p. 2.
Symphisum petraum veteribus 433. p. 2.
Symphytum maius Veteribus 593. p. 2.
Symphytum tuberosum 594. p. 2.
Symphytum pumilum repens, siue *Borrago* *Herbariorum* 597. p. 2.

T.

T *Arula* quibusdam, siue *Stramonium* altera maior 624. p. 2.
Tagetes Indicus minor simplici flore, siue *Caryophyllus* Indicus, siue *Flos Africanus* pag. 98. p. p.
Tagetes Indicus minor multiplicato flore 99. p. p.
Tagetes Indicus medius flore luteo pallido *Ibid.*
Tagetes maximus rectus flore simplici ex luteo pallido 100. p. p.
Tagetes maximus rectus flore maximo multiplicato *Ibidem*
Tanacetum vulgare flore luteo 131. p. p.
Tanacetum crispum flore luteo 132. p. p.
Tanacetum album 133. p. p.
Tataria Hungarica edulis 163. p. 2.
Telephium purpureum minus *Casp. Bauhini* 682. p. 2.
Terses Africanorum *Tuberis* genus album 835. p. 2.
Tertonaria, aliis *Lysimachia* galericulata 435. p. 2.
Tetralyx veteribus 68. p. p.
Teucrium Veteribus. 190. p. 2.
Teucrium multis *ibidem*
Teucrium Baticum & Creticum *Clusii* 291. p. 2.
Teucrium *Scorodonia* folio *Ibidem*
Thalictrum Veteribus & in genere 485. p. 2.
Thalictrum nigritus caule & semine striato 486. p. 2.
Thalictrum speciosissimum glaucum semine & caule striato *ibid.*
Thalictrum maius folliculis angulosis caule laui 487. p. 2.
Thalictrum minus, siue *Ruta* *pratenfis* genus minus, semine striato *Ibidem*
Thapsia Veteribus & in genere 47. p. 2.
Thapsia siue *Turbith* *Garganicum* semine latissimo 50. p. 2.
Thapsia prima, secunda, tertia & quarta *Clusii* 186. p. 2.
Thapsia *Carota* facie 187. p. 2.
Thapsia *Casalpini* semine candido crasso *Ibid.*
Thora folio *Cyclamini* 650. p. 2.
Thora *Apula* folio *Alchymilla* 651. p. 2.
Thymbra Veteribus & in genere 271. p. 2.
Thymbra *Graca* 273. p. 2.
Thymus Veteribus & in genere 162. p. 2.
Thymum Creticum *Ibidem*
Thymum vulgare rigidius folio cinereo 263. p. 2.
Thymus repens *Pisanus* 264. p. 2.
Tithymalus Veteribus & in genere 662. p. 2.
Tithymalus *Cyparissias*. 675. p. 2.
Tithymalus *Stryctophyllos*. 664. p. 2.
Tithymalus minimus angustifolius annuus *ibid.*
Tithymalo *Cyparissia* similis *Pityusa* multis 665. p. 2.
Tithymalus incanus hirsutus *C. Baub. dictus* *Picnyse* *Anglica* *Camerario* 666. p. 2.
Tithymalus *Helioscopius* siue *Soli* *sequus* 669. p. 2.
Tithymalus *platyphyllos* *Fuchsi* 670. p. 2.
Tithymalus *wagnus* multi caulis, siue *Esula* maior 671. p. 2.
Tithymalus *Syluaticus* toto anno folia retinens 671. p. 2.
Tithymalus *Amygdaloides* siue *Characias* 672. p. 2.
Tithymalus verrucosus 673. p. 2.
Tithymalus non acris s. rubro *ibid.*
Turbith 882. p. 2.
Tordylium veteribus, siue *Seseli* Creticum 84. p. 2.

INDEX.

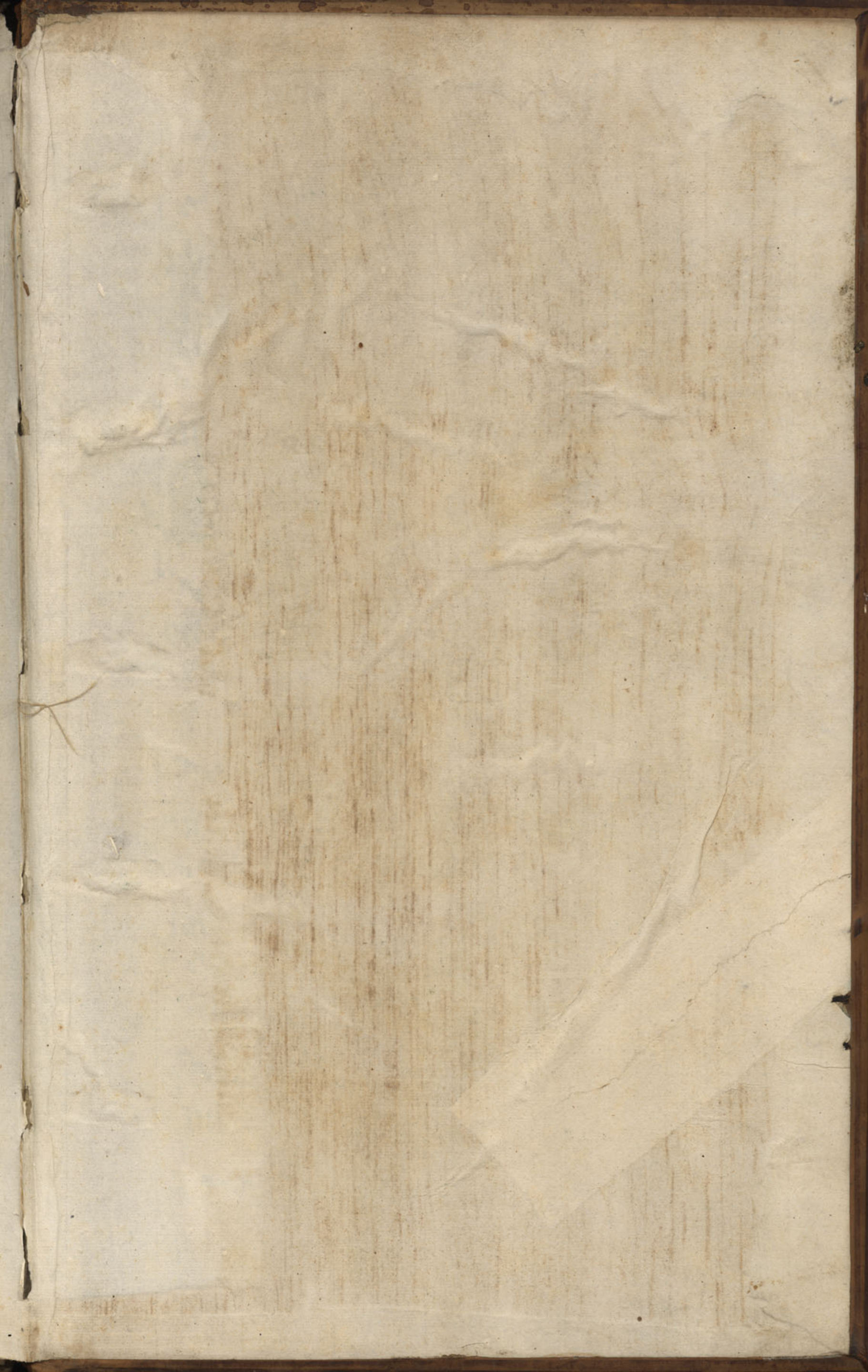
<i>Tithymalus ferratus</i> Dalechampii.	Ibidem	<i>Verbascum</i> in genere eiusque species varia	870.
<i>Tithymalus Myrsinites</i>	674. p. 2.	sequentibus p. 2.	
<i>Tithymalus Paralius</i>	Ibidem	<i>Verbena vulgaris</i>	443. p. 2.
<i>Tithymalus Dendroides</i>	675. p. 2.	<i>Verbenaca supina</i>	444. p. 2.
<i>Tithymalus Aphyllus</i>	676. p. 2.	<i>Verbenaca nodiflora</i>	ibid.
<i>Toccum herba Brasiliiana</i>	450. p. 2.	<i>Verbena Peruana perpetua virens</i>	ibid.
<i>Toxicum</i> in genere	645. p. 2.	<i>Veronica</i> in genere	282. p. 2.
<i>Tragium primum & secundum veteribus & in genere</i>	383. p. 2.	<i>Veronica vulgarior folio rotundiore</i>	ibid.
<i>Tragium alterum Dioscoridis quibusdam folio Trichomanis</i>	279. p. 2.	<i>Veronica spicata recta maior & minor</i>	ibid.
<i>Tragoriganum veteribus & in genere</i>	260. p. 2.	<i>Veronica maior & latior, foliis splendentibus & non splendentibus</i>	283. p. 2.
<i>Tragorigani species varia.</i>	291. p. 2.	<i>Veronica femina quibusdam, aliis Betonica Pauli Serpillifolia</i>	285. p. 2.
<i>Tragus spinosus Matthioli, quibusdam kali spinosum</i>	706. p. 2.	<i>Veronica petraea semper virens</i>	289. p. 2.
<i>Tribulus aquatilis albus</i>	789. p. 7.	<i>Veronica maior angustifolia caulibus viridibus</i>	284. p. 2.
<i>Trichomanes Veteribus & in genere</i>	762. p. 2.	<i>Veronica spicata recta quibusdam, aliis Lysimachia carulea</i>	ibid.
<i>Trichomanes siue Polytricum</i>	Ibidem	<i>Veronica saxatilis</i>	ibid.
<i>Trichomanes minus album</i>	763. p. 2.	<i>Vinosa siue Vinacea herba, rusticis gallis Minone dicta</i>	295. p. 2.
<i>Trichomanes ramosum</i>	Ibidem,	<i>Viola barbara angustifolia Dalechampii</i>	335. p. 2.
<i>Trichomanes aquaticum Dalechampii</i>	791. p. 2.	<i>Viola in genere</i>	542. p. 2.
<i>Tridactylites rectorum</i>	790. p. 2.	<i>Viola Martia purpurea flore multiplicato maiore cum speciebus</i>	ibid.
<i>Tridactylites Alpina</i>	ibidem	<i>Viola carulea Martia inodora siluatica in cacumine semen ferens</i>	543. p. 2.
<i>Trifolium paruum quoadam, siue Lotus pratensis purpurea Dalechampii</i>	366. p. 2.	<i>Viola montana folio multifido</i>	544. p. 2.
<i>Tubera in genere</i>	849. p. 2.	<i>Viola montana purpurea solidiore folio</i>	ibidem
<i>Tuberum genus quibusdam, aliis Cerui boletus</i>	851. pag. 2.	<i>Viola Martia lutea</i>	ibid.
<i>Tussilago</i>	563. p. 2.	<i>Virga pastoris vulgaris</i>	75. p. p.
<i>Tussilago Alpina minor folio rotundo</i>	565. p. 2.	<i>Viscago auricula facie Cretica, & varia alia Clusii Lychnides</i>	351. p. 2.
<i>Tussilago Alpina folio longo</i>	21. p. p.	<i>Visnaga minor quorundam, Selinum peregrinum Clusio semine hirsuto</i>	94. p. 2.
V			
<i>Valeriana in genere</i>	207. & 208. p. 2.	<i>Visnaga</i>	31. p. 2.
<i>Valeriana maior odorata radice</i>	209. p. 2.	<i>Vismaria</i>	88. p. 2.
<i>Valeriana sylvestris magna aquatica</i>	210. p. 2.	<i>Vlva</i>	799. p. 2.
<i>Valeriana minor pratensis.</i>	211. p. 2.	<i>Vmbellifera maximo semine, quibusdam Cachris Hispanica</i>	41. p. 2.
<i>Valeriana rubra latifolia & angustifolia</i>	ibid.	<i>Vmbellifera Alsatia magna, umbella parva sublutea</i>	106. p. 2.
<i>Valeriana graca quorundam colore caruleo & albo.</i>	212. p. 2.	<i>Vrtica Romana siue mas cum globulis</i>	445. p. 2.
<i>Valeriana peregrina, seu Indica</i>	ibid.	<i>Vrtica vulgaris maior</i>	ibid.
<i>Valeriana minima Nardifolia</i>	206. p. 2.	<i>Vrtica minor annua</i>	446. p. 2.
<i>Valeriana bulbosa</i>	207. p. 2.	X	
<i>Valeriana tuberosa</i>	ibid.	<i>Xeranthemum</i>	25. p. p.
<i>Valeriana maior odorata radice</i>	209. p. 2.	<i>Xeranthemum aliud siue Ptarmica quorundam</i>	ibidem.
<i>Valeriana silvestris magna aquatica</i>	210. p. 2.	<i>Xeranthemi forte species</i>	26. p. 2.
<i>Valeriana minor pratensis vel aquatica</i>	211. p. 2.	<i>Xanthium siue Lappa minor</i>	572. p. 2.
<i>Valeriana rubra latifolia & angustifolia</i>	ibid.	Z	
<i>Valeriana graca quorundam</i>	212. p. 2.	<i>Zatrendi herba</i>	256. p. 2.
<i>Valeriana peregrina seu Indica</i>	ibid.		
<i>Valeriana Alpina</i>	208. p. 2.		
<i>Valde bona dicta planta</i>	167. p. 2.		
<i>Verbascum silvestre saluisfolium exoricum folio rotundiore</i>	307. p. 2.		
<i>Verbascum silvestre Mospeliense flore Luteo hiante</i>	ibidem.		

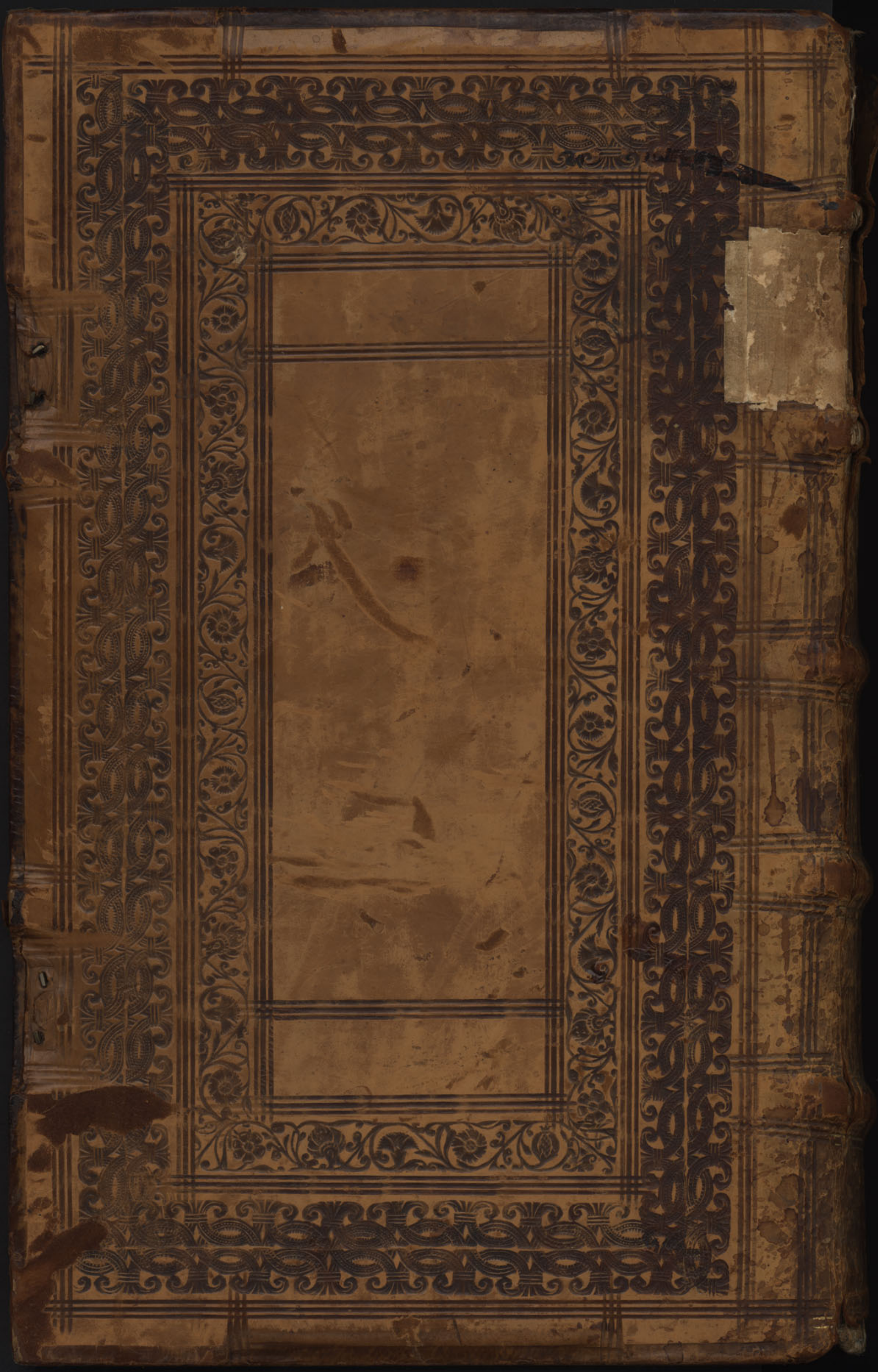
FINIS

VR

VRELS
PLANTARVM
HISTORIA
TOME II

COMITISSA
DE
WACKEN
D.D.

